Jaarstukken
Westervoort 2023

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**
Hoofdstuk 1 Inleiding **5**
1. Inleiding 5
2. Kerngegevens 9
Hoofdstuk 2 Jaarverslag **11**
0 Inleiding 11
1 Programma Bestuur 11
2 Programma Maatschappij 21
3 Programma Omgeving 33
Algemene dekkingsmiddelen 43
Verplichte indicatoren 44
Hoofdstuk 3 Paragrafen **46**
Paragraaf 1 Lokale heffingen 47
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 54
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen 59
Paragraaf 4 Financiering 65
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering 71
Paragraaf 6 Verbonden partijen 77
Paragraaf 7 Grondbeleid 83
Paragraaf 8 Wet Open Overheid 89
Hoofdstuk 4 Jaarrekening **91**
4.1 Financieel beeld 91
4.2 Exploitatie 95
4.3 Balans 109
4.4 Rechtmatigheidsverantwoording **129**
5. Bijlagen **131**
5.1 SISA 133
5.2 Baten en lasten per taakveld 139
5.3 Geactiveerde kredieten 141
6. Controleverklaring en besluiten **143**
6.1 Controleverklaring 145
6.2 Besluit tot vaststelling van de jaarrekening 147

Samenvatting

In onderstaande tabellen is het resultaat en de ontwikkeling van de algemene reserve weergegeven.

Resultaat naar saldo per programma

Programma	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023
P1 Bestuur	28.037	23.575	25.810	27.047
P2 Maatschappij	-21.083	-20.539	-22.760	-22.452
P3 Omgeving	-4.080	-2.365	-2.963	-3.065
Saldo per programma	**2.874**	**671**	**87**	**1.530**
Mutaties reserves	1.574	-258	-593	-322
Resultaat	**4.448**	**413**	**-506**	**1.207**

Resultaat naar totaal baten en lasten per programma.

Programma	Rekening 2022		Begroting 2023 v.w.		Begroting 2023 n.w.		Rekening 2023	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
P1 Bestuur	39.819	-11.782	34.444	-10.869	36.386	-10.576	38.146	-11.099
P2 Maatschappij	6.390	-27.473	5.896	-26.435	11.333	-34.093	11.885	-34.337
P3 Omgeving	4.311	-8.391	3.651	-6.016	4.303	-7.266	4.565	-7.630
Totaal per programma	50.520	-47.646	43.991	-43.320	52.022	-51.935	54.596	-53.066
Mutaties reserves	2.220	-646	142	-400	2.463	-3.056	2.683	-3.005
Totaal baten en lasten	**52.740**	**-48.292**	**44.133**	**-43.720**	**54.485**	**-54.991**	**57.279**	**-56.071**
Saldo	**4.448**		**413**		**-506**		**1.207**	

Verloop begrotings- en rekeningresultaat

Nr.	Ontwikkeling resultaten	Bedrag
1.	Primitieve begroting 2023	413
2.	Begrotingswijzigingen	-1.233
3.	Voorjaarsnota 2023	280
4.	Najaarsnota 2023	34
	Geraamd begrotingsresultaat	**-506**
5.	Jaarstukken 2023	1.207
	Financieel verschil	**1.713**

Overzicht belangrijkste afwijkingen resultaat 2023 ten opzichte van de najaarsnota 2023

Programma/taakveld	Afwijking	Totaal programma
Programma 1 Bestuur		696
TV 0.1 Bestuur	-1.185	
TV 0.3 Beheer overige gebouwen	-194	
TV 0.4 Automatisering	272	
TV 0.7 Gemeentefonds	1.734	
TV 0.10 Mutaties reserve	69	
Programma 2 Maatschappij		448
TV 6.1 Nood- en crisisopvang Oekraïense vluchtelingen	1.186	
TV 6.3 Energietoeslag	-883	
TV 6.3 Brede SPUK	-152	
TV 6.5 Re-integratie	264	
TV 6.7. + TV 6.82 Jeugd	-183	
TV 0.10 Mutaties reserve	216	
Programma 3 Omgeving		3
TV 8.1 Ruimte en leefomgeving	-124	
TV 8.2 Grondexploitatie	-75	
TV 8.3 Wonen en bouwen	202	
Doorbelastingen over diverse programma's		-140
Bijdrage 1Stroom	-207	
Afschrijvingen	67	
Totaal belangrijkste afwijkingen	**1.007**	
Overige afwijkingen	706	

Verloop algemene reserve

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	551	2.411	4.202	3.958	4.374	2.588
Toevoegingen:						
Resultaat voorgaand boekjaar	3.360	1.207	-244	416	-1.786	-1.287
Resultaatbepaling 2023		584				
Spaarprogramma	400					
Onttrekkingen:						
Storting in bestemmingsreserves	-1.900					
Stand per 31 december	**2.411**	**4.202**	**3.958**	**4.374**	**2.588**	**1.301**

In dit overzicht is de resultaatbestemming verwerkt. De verwachte resultaten van 2024 tot en met 2027 zijn gebaseerd op de Voorjaarsnota 2024.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1. Inleiding

1.1 Planning en controlcyclus

- De raad heeft op 4 juli 2022 de Voorjaarsnota 2022 en daarmee de kaders voor de begroting 2023 vastgesteld.
- De raad heeft op 7 november 2022 de begroting 2023 en daarmee het beleid en de bijbehorende middelen vastgesteld.
- De raad heeft op 6 december 2023 de najaarsnota 2023 vastgesteld.
- Het college legt op 1 juli 2024 verantwoording af aan de raad over het begrotingsjaar 2023.

1.2 De gemeente Westervoort in het kort

Westervoort is een unieke gemeente, in vele opzichten. Qua oppervlakte de kleinste gemeente van Nederland en met een inwoneraantal van 15.152 als sterk verstedelijkt te beschouwen, met ruim 2.200 inwoners/km2. Een gemeente met van oudsher een rijk verenigingsleven en veel gemeenschapszin. In de jaren ’80 werd Westervoort aangewezen als groeikern waardoor de bevolking snel is toegenomen. Er ontstond een andere balans tussen huur en koop dan in andere kleine gemeenten. Dit vertaalt zich in een gemêleerde samenstelling van de bevolking waarbij de betrokkenheid bij het dorp groot is (gebleven). Westervoort laat zich schetsen als een gemeente met grootstedelijke problematiek op dorpse schaal.

Westervoort vormt samen met de gemeenten Zevenaar, Duiven en Montferland de streek De Liemers, die totaal bijna 84.000 inwoners telt.

1.3 Het bestuur van de gemeente Westervoort

1.3.1 Organisatieschema

Organisatieschema	Aantal
Gemeenteraad	17
Raadsgriffie	2
Commissies	2
College van burgemeester en wethouders	5

1.3.2 College van burgemeester en wethouders
In 2022 hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaats gevonden. Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen en formatiebesprekingen nadien, is er in de gemeente Westervoort een nieuwe coalitie gevormd. De coalitie bestaat uit CDA (5), VVD (3), D66 (2). Alle partijen leveren één wethouder voor het college van Burgemeester & Wethouders. Naast de drie wethouders bestaat het college uit de burgemeester (voorzitter van het college en voorzitter van de gemeenteraad) en de gemeentesecretaris (adviseur van het college en in hoedanigheid als adjunct directeur 1Stroom verantwoordelijk voor de organisatie).

Het college van B&W is het dagelijks bestuur van de gemeente. Het college voert het beleid van de gemeente uit. De gemeenteraad stelt de kaders vast, neemt de besluiten over het beleid en controleert of het college het goed uitvoert.

1.3.3 Gemeenteraad
De gemeenteraad is het hoogste orgaan in een gemeente:
- de gemeenteraad bepaalt de hoofdlijnen van het beleid en ziet toe op de uitvoering daarvan door het college van B&W rekening houdend met signalen en informatie uit de samenleving
- de gemeenteraad stelt de begroting en jaarrekening vast en benoemt en ontslaat wethouders.

De gemeenteraad van Westervoort is samengesteld uit 17 raadsleden.

1.3.4 Bericht van het college
Bouwen aan Westervoort – met die slogan is het college aan het werk gezet door de gemeenteraad. We kijken in deze jaarstukken 2023 terug op een jaar waarin op vele vlakken hard gebouwd is aan ons mooie dorp.

In het centrum zijn we gestart met het vernieuwen van het winkelgebied. We werken aan een levendig, aantrekkelijk en groen centrum met ruimte voor wonen en ondernemen. We hebben hiervoor een grote landelijke subsidie binnengehaald. In de Mosterdhof is gewerkt aan het opknappen van de openbare ruimte. De Vereniging van de Wijk Mooi Mosterdhof heeft samen met ons een wijkendealsubsidie binnengehaald waarmee ingezet wordt op het vergroten van de leefbaarheid. Verder hebben we gewerkt aan plannen voor duurzaamheid en voor bouwen in Westervoort-Noord.

Binnen het sociaal domein is hard gewerkt aan verdere transformatie waarbij normaliseren, een beroep doen op het netwerk en inzetten op lichtere lokale vormen van ondersteuning uitgangspunten zijn. We werken nadrukkelijk samen met inwoners en partners om de transformatie vorm te geven. Zo voerden we dorpsgesprekken om inwoners te betrekken, werken we met partners aan een woon-zorgvisie om integraal te werken en zetten we regionaal in op minder jongeren in (zware) jeugdzorg. Via landelijke regelingen als de subsidie Gezond en Actief Leven (GALA) en Integraal Zorgakkoord (IZA) haalden we extra financiële middelen binnen om te kunnen investeren in preventie in het sociaal domein.

We hebben ook gebouwd aan het versterken van het vertrouwen in de overheid door (onder andere bovenstaande) resultaten te boeken voor onze inwoners. Maar ook door in te zetten op het verbeteren van onze dienstverlening door begrijpelijk te communiceren en beter bereikbaar te zijn door ruimere openingstijden van ons gemeentehuis. Daarnaast hebben we in samenspraak met inwoners en maatschappelijke organisaties nieuw participatiebeleid gemaakt waardoor verwachtingen over en weer bij participatietrajecten beter worden geborgd.

Bouwen aan Westervoort is niet altijd gemakkelijk gebleken. We hebben veel taken vanuit het Rijk op ons bord gekregen, zonder dat daar altijd voldoende middelen tegenover staan. Daar komt bij dat het Rijk de procedures voor (woning)bouw zo heeft ingericht, dat het jaren kan duren voor een schop de grond in gaat. Ook zien we dat plannen soms vertraging oplopen als gevolg van personeelstekorten. Desondanks zijn we er in de brede linie in geslaagd om de voorgenomen plannen grotendeels te realiseren.

Financieel zien we dat 2023 met een behoorlijk overschot wordt afgesloten. We zijn erin geslaagd om door scherp aan de wind te varen binnen de financiële kaders te blijven. Het herstelplan en de financiële behoedzaamheid van het college hebben effect. Het positief resultaat is zeer welkom met de kennis dat de komende jaren financieel er grote zorgen zijn als gevolg van onder meer het ravijn 2026. Het overschot geeft ook reden tot zorg, omdat het vooral wordt veroorzaakt door extra incidentele baten van het Rijk. Hierdoor ontbreekt financiële zekerheid op de lange termijn. Ook zien we voordelen doordat taken zijn blijven liggen als gevolg van personeelstekorten. Richting de toekomst hangt ons nieuw zwaar weer boven het hoofd als gevolg van bezuinigingen op gemeenten door het Rijk. Daarom blijven we als college onze behoedzame koers voortzetten.

Er liggen nog volop ambities en projecten die we tot besluitvorming en vooral tot uitvoer willen brengen – binnen een gezond financieel kader. Het verder versterken van de bestuurskracht, het proces dat de gemeenteraad reeds heeft ingezet, is daarbij belangrijk om te bouwen aan een krachtige en gezonde gemeente. Samen met de gemeenteraad, 1Stroom, partners en de samenleving blijven we de komende jaren bouwen aan ons mooie Westervoort.

1.4 Financieel beeld op hoofdlijnen

1.4.1 Financiële positie
De financiële positie van de gemeente wordt mede door de positieve resultaten en het spaarprogramma steeds beter. Naar de toekomst toe zijn er wel aandachtspunten. Deze conclusie is de uitkomst van een analyse op de pijlers onder het financieel beleid, aangevuld met een analyse van wettelijk voorgeschreven financiële kengetallen. De structurele exploitatieruimte, de schuldquotes en het weerstandsvermogen bevinden zich allemaal in de categorie minst risicovol. Enige relativering is hierbij op zijn plaats. Het gepresenteerde beeld is een momentopname. Ook is de uitkomst van diverse kengetallen afhankelijk van de omvang van de baten. De baten zijn in 2023 aanzienlijk hoger door de steunpakketten van het Rijk (energietoeslag en Oekraïense opvang). Dit zorgt dat de kengetallen een gunstiger beeld laten zien dan verwacht. Voor de toekomst blijven we aandacht vragen voor de ontwikkeling van de structurele exploitatieruimte en de oplopende schuldpositie. Ook de grote opgaven waar onze gemeente voor staat zoals duurzaamheid en woningbouw en de omvangrijke investeringen zullen een wissel trekken op de beschikbare structurele exploitatieruimte en de schuldpositie. Het is belangrijk om daar voldoende aandacht voor te hebben en te blijven houden. Een uitgebreidere toelichting op de financiële positie is opgenomen in de jaarrekening.

1.4.2 Resultaat 2023
Het resultaat 2023 bedraagt € 1.207.172 voordelig. Het resultaat is daarmee € 1,7 miljoen hoger dan was voorzien bij de najaarsnota (budgetbeoordeling op 30 september 2023). Het resultaat 2023 heeft zich als volgt ontwikkeld:

Nr.	Ontwikkeling resultaten	Bedrag
1.	Primitieve begroting 2023	413
2.	Begrotingswijzigingen	-1.233
3.	Voorjaarsnota 2023	280
4.	Najaarsnota 2023	34
	Geraamd begrotingsresultaat	**-506**
5.	Jaarstukken 2023	1.207
	Financieel verschil	**1.713**

Het college is niet gelukkig met het financiële verschil tussen het geraamd begrotingsresultaat bij de najaarsnota en het resultaat bij de jaarrekening. Het aanzienlijke verschil bij de jaarrekening vraagt in de nabije toekomst om een nog strakkere monitoring van de (risico)budgetten en een extra inspanning om het specifieke karakter van de financiële regelgeving van gemeenten goed voor het voetlicht te brengen. Verschillen van deze omvang dienen in het vervolg voorkomen te worden.

1.4.3 Toelichting verschillen
Een inhoudelijke toelichting van de afwijkingen tussen het geraamd begrotingsresultaat (vastgestelde begroting) en het resultaat vindt u in hoofdstuk 2 en 4. De belangrijkste afwijkingen zijn per programma en taakveld hieronder weergegeven. Ook is de reden vermeld waarom deze verschillen niet bij de najaarsnota in beeld waren.

TV 0.1 Bestuur € -1.185.000 (N)
Op basis van de actuariële berekening per 31 december 2023 van de wethouders pensioenen is een aanvullende storting in de voorziening van € 1.198.000 noodzakelijk.

TV 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden € -194.000 (N)
De noodzakelijke kosten van onderhoud € -125.000 (N) viel hoger uit, een bedrag van € 124.000 wordt gedekt uit de reserve onderhoud gebouwen. De energielasten van De Nieuwhof zijn door een te laag ingeschatte afrekening over 2023 ruimschoots overschreden (€ -69.000 N). Dit nadeel was te voorzien.

TV 0.4 Automatisering € 272.000 (V)
Het afgelopen jaar heeft de RID te kampen gehad met capaciteitsproblemen. Ook waren er netwerkstoringen en hack aanvallen waardoor het reguliere werk een lagere prioriteit had. Hierdoor konden projecten en maatwerk voor Westervoort niet worden uitgevoerd. Het levert een voordeel op van € 272.000. Dit voordeel was niet te voorzien.

TV 0.7 Uitkering gemeentefonds € 1.734.000 (V)
De decembercirculaire 2023 geeft een voordeel van € 1.521.000, de taakmutaties van € 213.000 zijn niet uitgegeven. Het voordeel is veroorzaakt door ontwikkeling uitkeringsbasis, hoeveelheidsverschillen en decentralisatie-uitkeringen waaronder de energietoelage van € 1.053.000 en invoeringskosten omgevingswet € 104.000. Dit voordeel was niet te voorzien.

TV 0.10 Mutaties reserve programma 1 € 69.000 (V)
In de reserve Wet Open Overheid is € -78.000 (N) gestort, uit de reserve onderhoud gebouwen (€ 81.000), bestuurskrachtmeting (€ 45.000) en budgetoverheveling (€ 22.000) zijn genoemde bedragen onttrokken. Dit voordeel was niet te voorzien.

TV 6.1 Nood- en crisisopvang Oekraïnse vluchtelingen € 1.186.000 (V)
De ontvangen normbedragen en transitiekosten zijn hoger dan de uitgaven. Dit voordeel was te voorzien.

TV 6.3 Energietoeslag € -883.000 (N)
De betaalde en nog te betalen energietoeslag in 2023 bedroeg € -882.700. Dit nadeel was te voorzien. Overigens wordt de uitbetaalde energietoeslag gedekt door het ontvangen bedrag van € 1.053.000 en de vrijval uit de reserve energietoeslag 2023 van € 313.000.

TV 6.5 Reïntegratie € 264.000 (V)
Het voordeel is voornamelijk veroorzaakt door de ESF-subsidie van € 129.000 en het gereserveerde bedrag van € 90.000 voor activerend werk is niet gebruikt. Dit voordeel was te voorzien.
TV 6.7 + 6.82 Jeugd € -183.000 (N)
Op basis van het dahboard jeugd over het 4e kwartaal 2023 zijn de budgetten met € -183.000 overschreden.
TV 0.10 Mutaties reserve programma 2 € 216.000 (V)
Er is geen gebruik gemaakt van de begrote onttrekking van € 90.000 (N) uit de bestemmingsreserve activerend werk. De reserve energietoeslag 2023 is dit jaar vrijgevallen € 313.000 (V). Dit voordeel was te voorzien.

TV 8.1 + 8.2 Grondexploitatie € -199.000 (N)
De verliesvoorziening grondexploitatie (complex De Schans en De Clossei) dient verhoogd te worden met € 199,000 (N). Dit voordeel was te voorzien.

TV 8.3 Wonen en bouwen € 202.000 (V)
Het voordeel op dit taakveld is ontstaan doordat een aantal geplande projecten, zoals volkshuisvesting, stedelijke vernieuwing en voorbereidingskrediet flexwonen, slechts gedeeltelijk zijn uitgevoerd € 157.000 (V). De opbrengst leges omgevingsvergunningen zijn € 40.000 (V) hoger.

Bijdrage 1Stroom € -207.000 (N)
De doorbelasting van de personele lasten van 1Stroom is € -207.000 hoger dan begroot.

Afschrijvingen € 67.000 (V)
Nog niet alle geplande investeringen zijn gerealiseerd. Dit zorgt voor een voordeel op afschrijvingen van € 67.000. Dit voordeel is te voorzien.

1.5 Voorstel resultaatbestemming

Resultaat 2023	**Bedrag**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	1.529
Reeds bestemd resultaat	-322
Gerealiseerd resultaat	**1.207**
Voorstel resultaatbestemming 2023	
Algemene reserve	1.791
Bestemmingsreserves:	
Opschalingskorting 2025	500
Implementatie omgevingswet	104
Vrijval risicoreserve Sociaal domein	-500
Vrijval risicoreserve huishoudelijke hulp	-400
Vrijval reserve beschermd thuis	-256
Vrijval reserve uitgestelde Covid-kosten	-30
Vrijval reserve nieuwe wet inburgering	-2
Resultaatbestemming	**1.207**

2. Kerngegevens

Sociale structuur	1 januari 2024	1 januari 2023
Inwoners:		
- < 20 jaar	3.043	3.080
- van 20 - 64 jaar	8.723	8.659
- van 65 jaar en ouder	3.392	3.375
Totaal	**15.158**	**15.114**
Bijstandsgerechtigden:		
- IOAW		15
- IOAZ		1
- BBZ		2
- WWB		329
Totaal		360

Fysieke structuur

Oppervlakte gemeente (in ha)	784	784
Binnenwater (in ha)	81	81
Land (in ha)	703	703
Woonruimten	6.805	6.760

Financiële structuur (in €)	Jaarrekening 2023		Jaarrekening 2022	
	Totaal	**per inwoner**	**Totaal**	**per inwoner**
Gewone uitgaven/inkomsten (excl. mutatie reserves)	54.595.729	3.602	47.647.032	3.153
Opbrengsten belastingen/retributies:				
- OZB	3.419.388	226	3.408.140	225
- Hondenbelasting	119.024	8	125.890	8
- Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten	1.465.834	97	1.406.629	93
- Rioolheffing	1.705.164	112	1.532.768	101

Financiële structuur (in €)	Jaarrekening 2023		Jaarrekening 2022	
- Marktgelden	11.582	0,8	2.474	0,2
- Lijkbezorgingsrechten	63.169	4	48.489	3
- Leges Omgevingsvergunningen	278.376	18	149.567	10
- Overige leges			251.433	17
Algemene Uitkering Gemeentefonds (incl. soc. domein)	33.154.979	2.187	31.507.765	2.085

Hoofdstuk 2 Jaarverslag

Programma 1	Bestuur (incl. algemene dekkingsmiddelen)
Programma 2	Maatschappij
Programma 3	Omgeving
	Algemene dekkingsmiddelen

0 Inleiding

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. De programma-verantwoording is onderverdeeld in drie programma's.

Programma's

De drie programma's zijn een vast onderdeel van de jaarstukken. Een programma is een samenhangende verzameling van activiteiten. Deze worden uitgevoerd om de beoogde bestuurlijke doelen binnen het programma te realiseren.

Ieder (deel)programma is als volgt opgebouwd:
1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we daarvoor gedaan?
3. Wat heeft het ons gekost?
4. Wie hadden we daarbij nodig?
5. Indicatoren

Paragrafen

De paragrafen vormen een belangrijke informatiebron en beogen een "dwarsdoorsnede" van de programma's te geven. Het doel van de paragrafen is om informatie die voorheen op meerdere plekken stond bijeen te brengen. Hierdoor is het mogelijk om beter inzicht en overzicht te krijgen in deze onderwerpen. De raad heeft hiermee een extra instrument in handen om beleidskaders vast te stellen en de uitvoering te kunnen controleren.

Leeswijzer

Bedragen
Alle bedragen in tabellen zijn in € 1.000. Bedragen in teksten in €.
Een + betekent een baat, voordeel of vermeerdering (toevoeging).
Een - betekent een last, nadeel of vermindering (onttrekking).

1 Programma Bestuur

1.1 Wat hebben we bereikt

Programmadoel

Een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Toelichting
De gemeente faciliteert inwoners, wijken, ondernemers en organisaties om elkaar te helpen, initiatieven verder te brengen en mogelijk te maken. Hiermee verschuift het accent van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’. De gemeente zorgt er voor dat er een basisniveau is en een vangnet

voor inwoners die er niet zelf of samen uitkomen. Randvoorwaarde is continue bewustwording en bevordering dat de samenleving zelf het initiatief kan en mag nemen. De gemeente stelt zich hierbij regelmatig op als partner en staat daarmee midden in de samenleving. Wat daarnaast bijdraagt is een prettig/positief gevoel van veiligheid in de eigen omgeving. Dit gevoel is er grotendeels al. Wij willen bevorderen dat dit positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers in Westervoort vastgehouden wordt en daar waar nodig verbeterd wordt. Hiervoor dragen we samen de verantwoordelijkheid. Als gemeente versterken we de preventie en pro-activiteit. Op dit moment is nog onduidelijk of en in hoeverre het coronavirus het veiligheidsgevoel van onze inwoners heeft beïnvloed.

Het werken aan een veilige gemeente is van oudsher een overheidstaak. Naast beleid en uitvoering op de wettelijke veiligheidstaken zijn ook initiatieven van inwoners van belang. In onze dienstverlening zien we dit ook terug. De behoefte en de vraag van de klant staat centraal als het gaat om de inrichting van de dienstverlening. Dit betekent een integrale benadering van dienstverlening en eenduidige en kwalitatief hoogwaardige klantcontacten.

Hoofddoelen
De doelen binnen programma 1 zijn:
1. Het bevorderen van de samenwerking tussen gemeente en samenleving.
2. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.
3. Het verbeteren van de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening die aansluit op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners.

Externe ontwikkelingen
- Diverse wetten- en regelgeving vragen om het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Denk aan de "Wet Open overheid", de “Wet modernisering elektronisch bestuur”, de “Wet digitale overheid” en het “Besluit digitale toegankelijkheid”. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hierbij aan moet haken. De intentie is om zoveel als mogelijk aan te haken bij landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden.
- De rijksoverheid en de provincie stimuleren het experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie. Er worden veel ondersteuningsprogramma's aan gemeenten aangeboden. Het experimenteren komt voort uit de wens om inwoners meer te betrekken bij de lokale politiek.

1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. Het bevorderen van de samenwerking tussen gemeente en samenleving.

Dit zijn de speerpunten:

A.1	Participatiebeleid uitvoeren
Doel	De uitvoering van de in 2022 vast te stellen Participatieverordening en het participatiebeleid en de borging daarvan in de organisatie en de samenleving.
Toelichting	In de Participatieverordening komt de visie te staan op participatie en het uitdaagrecht. Daarnaast wordt een beleidskader vastgesteld. In 2023 volgt de uitvoering van de verordening en het beleid en de borging daarvan, zowel in de samenleving als in de organisatie. Dat betekent onder andere dat voor ruimtelijke projecten een participatieplan wordt ingericht en dat de betrokken medewerkers zullen worden getraind.
Beleidsrisico's	Participatieplannen kunnen onvoldoende worden ingericht, waardoor onduidelijkheid ontstaat tot hoever de geboden participatie reikt. De ontevredenheid van inwoners neemt daardoor toe. Invoering van het uitdaagrecht vormt een extra risico voor de organisatie, omdat elke uitdaging begeleiding vraagt van meerdere afdelingen. Dit voert de druk op de organisatie op.

A.1	Participatiebeleid uitvoeren
Bereikt/niet bereikt	In 2023 is een beleidskader participatie opgesteld dat in september 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld. Bij het opstellen van dit beleidskader is met de samenleving het gesprek aangegaan over de uitgangspunten van participatie. Eind 2023 is een start gemaakt met het implementeren van het beleidskader participatie. Daarbij gaat het onder andere om het opstellen van een praktische handreiking. Er zijn diverse cursussen op het gebied van participatie gevolgd door medewerkers die veel te maken hebben met participatietrajecten. Participatieadviseurs geven collega's advies over het afwegen om wel of niet een participatieproces te starten en over het inrichten daarvan. In 2024 volgt een voorstel aan de gemeenteraad waarin keuzes worden voorgelegd over ambitieniveau en de daarvoor benodigde ambtelijke inzet.

A.2	Integraal werken vanuit 1Stroom
Doel	Samenhang en afstemming op alle niveaus.
Toelichting	Ieder speelt in de processen zijn eigen rol. De onderlinge samenwerking tussen de gemeente en 1Stroom ligt vast en er is een duidelijke (overleg)structuur. Bestuurders en ambtenaren weten wat ze van elkaar kunnen en mogen verwachten. De duidelijke structuur biedt houvast en overzicht en bevat voldoende ruimte voor dialoog. Bestuurlijke (besluitvormings-)processen kunnen ingewikkeld zijn, waarbij meerdere afdelingen en belanghebbenden betrokken zijn. Integrale adviezen vergroten de kwaliteit en samenhang. Onderling zijn beleidsterreinen met elkaar verbonden. De verschillende onderdelen van programma 1 brengen de onderlinge verbinding aan. Processen en werkwijzen op een eenduidige manier doorvoeren vergroot de kwaliteit van de ambtelijke advisering. De bestuurlijke procesinformatie is vastgelegd, toegankelijk en overzichtelijk. Er komt rust en stabiliteit in de processen. De ambtelijke organisatie is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling 1Stroom. 1Stroom heeft in 2021 een nieuwe organisatiestructuur gekregen en maakt een verbetertraject door.
Bereikt/niet-bereikt	Integraal werken bij gemeenten is een benadering waarbij verschillende afdelingen en disciplines binnen de gemeente samenwerken om complexe problemen aan te pakken en verkokering tegengaan. Door integraal te werken kunnen gemeenten efficiënter reageren op de behoeften van hun inwoners en kunnen ze meer samenhangende en holistische diensten leveren. Dit bevordert niet alleen een betere kwaliteit van leven en welzijn voor onze inwoners, maar kan ook leiden tot kostenbesparingen en een effectiever gebruik van middelen binnen de gemeente. 1Stroom heeft ervoor gekozen om verkokering tegen te gaan en het integraal werken en denken te versterken op strategisch en operationeel niveau.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers

Dit zijn de speerpunten:

B.1	Zorg en veiligheid
Doel	Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur.

B.1	Zorg en veiligheid
Toelichting	Sinds de decentralisatie in het sociaal domein is de gemeente verantwoordelijk voor de zorg. Hiermee is een goede verbinding tussen zorg en veiligheid steeds belangrijker. Er spelen diverse onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Voorbeelden zijn: de aanpak van personen met verward gedrag, jeugdoverlast, personen die ernstige woonoverlast veroorzaken in hun buurt of jongeren die vanwege een instabiele thuissituatie afglijden naar criminaliteit of radicaliseren. In de loop der tijd komen er steeds meer nieuwe knelpunten en doelgroepen. In 2021 zijn de eerste belangrijke stappen gezet om zorg en veiligheid beter op elkaar aan te laten sluiten. Het verder uitwerken en versterken van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur gaat de komende jaren door en blijft daarom een speerpunt.
Beleidsrisico's	Zonder goede verbinding tussen zorg en veiligheid dreigen inwoners uiteindelijk tussen wal en schip te vallen; er komt dan geen sluitende aanpak van hun situatie tot stand. Meestal kan dan alleen de politie nog optreden als sprake is van strafrechtelijke overtredingen.
Bereikt/niet bereikt	De meldingen over personen met verward gedrag dalen. Dat is best bijzonder, want tegen de landelijke trend in. Bovendien liggen de cijfers ruim onder het landelijk gemiddelde. De steeds beter verlopende samenwerking tussen de politie en de teams Zorg en Veiligheid van de gemeenten, op basis van het in 2022 jaar gesloten convenant, lijkt zijn vruchten af te werpen. De meldingen jeugdoverlast zijn na de coronajaren aan het stabiliseren op het niveau van voor corona. De extra jongerenwerker, jeugdboa en ingestelde weegtafel hebben even tijd nodig gehad om op te starten, maar functioneerden in 2023 naar tevredenheid. Eind 2023 waren er geen overlastgevende jeugdgroepen in de gemeente.

B.2	Cyberveiligheid
Doel	Cyberveiligheid binnen de gemeente vergroten.
Toelichting	Er vindt een verschuiving plaats van traditionele criminaliteit (woning-/auto-inbraken) naar cybercriminaliteit. Mensen van alle leeftijden worden het slachtoffer van oplichting via whatsapp of phishingmails. Criminelen kunnen bedrijfssystemen 'gijzelen' en losgeld eisen of belangrijke voorzieningen overnemen. En de digitale wereld draagt ook steeds vaker bij aan radicalisering, het creëren van maatschappelijke onrust en het aanjagen van ordeverstoringen. Verder zijn mensen zich er niet van bewust dat ze onbedoeld dader kunnen worden door bijvoorbeeld een gevoelig filmpje of foto's door te sturen. Gemeenten kunnen een rol spelen om te voorkomen dat inwoners, bedrijven en voorzieningen slachtoffer worden van cyber gerelateerde zaken. Met onder andere voorlichting moet de bewustwording vergroot worden. Daarom is cybercrime een nieuwe prioriteit geworden in het integraal veiligheidsplan 2023-2026. Naast de gerichtheid op onze inwoners en bedrijven is het voor de gemeente van belang om goed weerbaar te zijn tegen cybercriminelen. Het aantal digitale producten en diensten groeit waardoor de digitale kwetsbaarheid toeneemt. Niet alleen is onze dienstverlening afhankelijk van goed werkende ICT-systemen, ook wordt er veel met privacygevoelige informatie gewerkt. Het gijzelen c.q. stilvallen van onze systemen heeft grote consequenties. Het snel signaleren en bestrijden van incidenten is daarom erg belangrijk.
Beleidsrisico's	Cybercrime kan leiden tot diefstal van geld en informatie, enorme bedrijfsschade tot zelfs ontwrichting van de samenleving als bepaalde voorzieningen worden gehackt.

B.2	Cyberveiligheid
Bereikt/niet bereikt	De politie heeft informatie verzameld over de slachtoffers van cybercrime. Uit die beelden komt onder meer naar voren dat mannen over het algemeen vaker slachtoffer zijn dan vrouwen. Het vaakst bij fraude bankgegevens/ internetbankieren gevolgd door hulpvraagfraude. Slachtoffers van “Aan- en Verkoopfraude” zijn merendeel vertegenwoordigd in de leeftijdsgroepen tot 50 jaar. Slachtoffers van vriend-in-nood-fraude en fraude bankgegevens/internetbankieren zijn over het algemeen 55 jaar en ouder. Deze informatie wordt gebruikt ten behoeve van de preventiecampagnes die we willen gaan doen. In 2023 is gewerkt aan een crisisplan voor cybercalamiteiten. Welke structuur tuigen we op als bijvoorbeeld de systemen worden gegijzeld of gehackt met gevolgen voor de dienstverlening? Het plan is begin 2024 door het management goedgekeurd. In de loop van 2024 wordt ermee geoefend.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening, die aansluit op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners

Dit zijn de speerpunten:

C.1	Modernisering van de dienstverlening
Doel	Zoveel mogelijk uitbreiden van de digitale dienstverlening en optimaliseren van de digitale toegankelijkheid van gemeentelijke producten en diensten. De wensen en behoeften, mogelijkheden en beperkingen van onze inwoners, bedrijven en instellingen staan daarbij centraal.

C.1	Modernisering van de dienstverlening
Toelichting	Bij alle nieuwe keuzes worden de volgende vragen gesteld: • Is digitaliseren zinvol: wordt het er makkelijker op? • Hoe wordt de toegankelijkheid gewaarborgd: is alles makkelijk te vinden en te gebruiken, en welke oplossingen zijn er voor mensen die niet goed kunnen meekomen? • Zijn er mogelijkheden om samen te werken met anderen: zorg voor integrale oplossingen die aanvullend zijn aan elkaar en waarbij kan worden aangesloten op landelijke of regionale ontwikkelingen? • Hoe wordt de flexibiliteit gewaarborgd: sluit de oplossing voldoende aan op de leefwereld van inwoners en op veranderingen in de samenleving? • Is de informatie transparant en betrouwbaar en is de privacy van onze inwoners gewaarborgd? Er zijn veel verschillende ICT-oplossingen beschikbaar. Dat vraagt om strategische keuzes. De Liemerse i-Visie en i-Strategie bieden handvatten om daarin robuuste en toekomstbestendige keuzes te kunnen maken. Er wordt zoveel mogelijk samengewerkt in de Liemers. Zoals gezegd, is er ook volop aandacht voor de groep inwoners die niet of minder zelfredzaam is, mensen met een beperking en de groep digibeten en laaggeletterden. Ook voor deze doelgroepen zijn de gemeentelijke producten en diensten toegankelijk, zowel digitaal als analoog. De gemeente blijft dan ook investeren in de kwaliteit van het persoonlijk klantcontact. Voor 2023 is de wens om scherp te krijgen hoe de visie op dienstverlening, met als motto "aandacht voor wat nodig is", verder kan worden uitgewerkt en een dienstverleningsstrategie kan worden ontwikkeld met -voor zover mogelijk- een vertaling naar concrete doelen en toezeggingen aan inwoners, instellingen en bedrijven over wat zij van de gemeente mogen verwachten. De kosten voor het ontwikkelen van een dienstverleningsstrategie kunnen worden gedekt vanuit bestaand budget binnen de 1Stroom-begroting. Wanneer de dienstverleningsstrategie leidt tot wezenlijk andere keuzes in de organisatie van de gemeentelijke dienstverlening, waarvoor nieuwe investeringen nodig zijn, dan zal daarvoor een separaat voorstel worden ingebracht.
Beleidsrisico's	Uitgaande van de behoefte van de klant en de inzet van meer e-diensten, is er een andere inrichting van gemeentelijke processen en werkwijzen nodig. Ook vraagt dit iets anders in houding en gedrag en in kennis en vaardigheden van medewerkers. De maatschappelijke ontwikkelingen en ict ontwikkelingen gaan vaak sneller dan dat de organisatie bij kan houden. Daarnaast moet de gemeente zuinig zijn met het geld. Vandaar dat het niet altijd lukt om de plannen waar te maken. Ten slotte zijn de afgelopen jaren al veel producten en diensten digitaal beschikbaar gekomen via de gemeentelijke website. Hierin zit nog steeds ontwikkelpotentieel maar het is reëel te veronderstellen dat de groei hierin zal afnemen naarmate er meer producten en diensten digitaal verkrijgbaar zijn.

C.1	Modernisering van de dienstverlening
Bereikt/niet bereikt	In 2023 zijn op verschillende gebieden acties ingezet en resultaten geboekt: 1. Digitale toegankelijkheid: De hoofdwebsite www.westervoort.nl is bijna volledig digitaal toegankelijk. Niet-toegankelijke pdf-documenten of tekeningen worden niet meer geplaatst tenzij deze documenten vanuit de WOO wel actief openbaar gemaakt moeten worden. Vanwege beperkt budget en capaciteit lukt het niet om naast de hoofdwebsite ook diverse subwebsites volledig digitaal toegankelijk te maken. 2. Digitale producten en diensten: In 2023 zijn alle e-diensten onder de loep genomen en waar mogelijk verbeterd. E-formulieren zijn aangepast of samengevoegd om het digitaal aanvragen van producten en diensten voor inwoners te vereenvoudigen. 3. Fixi: de app voor meldingen openbare ruimte is sterk verbeterd, waardoor het contact met inwoners via de app sneller en beter verloopt. 4. Verbeteren persoonlijk klantcontact en bereikbaarheid: Er zijn diverse trainingen ontwikkeld en verzorgd op het gebied van direct klantcontact, zoals de training gesprekstechnieken voor het KCC en de workshop dienstverlening voor alle medewerkers van 1Stroom. Deze laatste workshop is ook als vast onderdeel aan het on-boarding-proces toegevoegd.

C.2	Begrijpelijk schrijven via alle communicatie-uitingen
Doel	Een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke dienstverlening is de wijze waarop wordt gecommuniceerd met inwoners, bedrijven, instellingen en andere klanten Iedereen die van de gemeente een (nieuws)brief, een email of ander schriftelijk bericht ontvangt, moet begrijpen waarom hij die ontvangt, waar de tekst over gaat, wat de boodschap is en wat er van hem wordt verwacht.
Toelichting	Dat betekent dat de schriftelijke boodschappen lezersgericht moeten zijn. Heldere, foutloze teksten met een goede opbouw, een heldere boodschap, een neutrale toon en op een passend taalniveau. In de meeste gevallen is dat B1. Dit taalniveau -dat teksten voor de meeste mensen begrijpelijk maakt- wordt al toegepast bij de webteksten. Gemeentelijke brieven, mails en andere uitingen worden nog niet altijd geschreven in taalniveau B1. Hierdoor wordt vaak niet goed begrepen wat wordt bedoeld of wat er van de lezer wordt verwacht. Daarom is het belangrijk een verbeterslag te maken in de schriftelijke communicatie. Er komt een leer-en ontwikkeltraject gericht op het schrijven van lezersgerichte en begrijpelijke teksten. Onderdeel hiervan is het inzetten van de tool Klinkende Taal. Met deze tool leren de medewerkers continu en verbeteren ze hun schrijfvaardigheid. Met als effect dat de teksten steeds duidelijker worden. Via het management-dashboard van Klinkende Taal kan het gebruik van de tool en (de ontwikkeling van) het taalniveau van de teksten worden gemonitord.
Beleidsrisico's	Het anders schrijven vraagt om bewustwording en draagvlak binnen de gemeentelijke organisatie. De medewerkers moeten een nieuwe schrijfvaardigheid ontwikkelen. In het begin zal het schrijven van een tekst meer tijd kosten. Hiermee ontstaat het risico dat men afhaakt en terugvalt op de oude manier van schrijven. Dit risico wordt ondervangen door een goede inrichting van het leerproces, door begeleiding en door monitoring.

Bereikt/niet bereikt	Een training voor het eenvoudiger schrijven van juridische teksten heeft geleid tot duidelijker / beter leesbare beslissingen op bezwaar. Verder is een start gemaakt met het herschrijven van sjablonen en is een pilot gedraaid met de tool Klinkende Taal, welke in 2024 een vervolg zal krijgen. Met deze tool kunnen teksten eenvoudig omgezet worden naar taalniveau B1, dat is eenvoudig Nederlands dat door de meeste mensen wordt begrepen. De teksten op de website zijn geschreven op taalniveau B1. Verder zijn er contacten gelegd met inwoners die als ervaringsdeskundige beschikbaar zijn om steekproefsgewijs de begrijpelijkheid van de brieven en teksten te toetsen.

1.3 Wat heeft het gekost?

Totaal programma Bestuur naar baten en lasten

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Afwijking 2023
Lasten	-11.782	-10.869	-10.576	-11.099	-523
Baten	39.819	34.443	36.386	38.146	1.760
Gerealiseerde totaal saldo	**28.037**	**23.574**	**25.810**	**27.047**	**1.237**
Resultaatbestemming	1.774	-338	1.641	1.710	69
Gerealiseerde resultaat	**29.811**	**23.236**	**27.451**	**28.757**	**1.306**

Totaal saldo programma Bestuur per taakveld/product:

Saldo per taakveld/product	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w	Rekening 2023	Afwijking 2023
0.1 Bestuur	-1.361	-1.425	-1.590	-2.769	-1.179
0.2 Burgerzaken	-130	-144	-174	-175	0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	105	-212	-325	-432	-107
0.4 Overhead	-4.255	-5.161	-5.957	-4.905	1.052
0.5 Treasury	112	107	329	300	-30
0.61 OZB woningen	2.792	2.836	2.698	2.744	45
0.62 OZB niet-woningen	443	485	466	458	-8
0.64 Belastingen overig	-130	105	90	-147	-237
0.7 Gemeentefonds	31.508	29.749	31.421	33.155	1.734
0.8 Overige baten en lasten	101	-1.733	-43	-49	-6
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-855	-717	-787	-776	11
1.2 Openbare orde en veiligheid	-293	-316	-318	-356	-38
0.10 Mutaties reserves (resultaatbestemming)	1.774	-338	1.641	1.710	69
Totaal	**29.811**	**23.237**	**27.451**	**28.757**	**1.306**

Op afwijkingen groter dan € 30.000 (begroting 2023 n.w.-rekening 2023) wordt hierna een toelichting gegeven:

Taakveld	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking totaal
TV 0.1 Bestuur			**-1.149**
Storting voorziening wethouderspensioen	-1.185		
Onderzoek Sterk Bestuur	-45		

Taakveld	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking totaal
Projectkosten Wet Open Overheid	81		
TV 0.3 Beheer overige gebouwen			**-194**
Energiekosten De Nieuwhof	-69		
Noodzakelijk onderhoud Scoutinggebouw	-94		
Noodzakelijk onderhoud Creon	-31		
TV 0.4 Overhead			**272**
Automatisering	231	41	
TV 0.62 OZB niet-woningen			**32**
Opbrengst OZB		32	
TV 0.7 Gemeentefonds			**1.734**
Uitkering gemeentefonds	213	1.521	
Algemene posten			
Doorbelasting 1Stroom	514		**514**
Overige afwijkingen	-138	166	**28**
Totaal exploitatie	**-523**	**1.760**	**1.237**
TV 0.10 Mutaties reserves			**69**
BR Wet Open Overheid	-78		
BR Budgetoverheveling		22	
BR Sterk Bestuur		45	
BR Onderhoud gebouwen		80	
Totaal resultaatbestemming	**-78**	**147**	**69**

1.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Samenwerking de Liemers
Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken met betrekking tot sociale dienst, ICT en inkoop.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door de samenwerking opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op verschillende niveaus waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.

Resultaat in 2023	De SDL (Samenwerking de Liemers) is voor de gemeente Westervoort (Duiven en Zevenaar) een uitvoeringsorganisatie. Hieronder zijn een aantal onderdelen weergegeven waaraan de SDL heeft gewerkt. De gemeente Westervoort (via 1Stroom) speelt hierin voor een ondersteunende en faciliterende rol als het gaat om de ambtelijke ondersteuning. De Samenwerking de Liemers kent een eigen verantwoording in een jaarrekening. 2023 heeft in het teken gestaan van de noodzakelijke wijziging van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers. Besluitvorming wordt echter voor 1 juli 2024 verwacht. Daarnaast is ook in 2023 verdere uitvoering gegeven aan de bestuurlijke opdracht van de RSD. Extra inzet is gepleegd op de opvang en leefgeldregeling Oekraïners. De gemeenten hebben de SDL een bezuinigingsopdracht opgelegd. In de bedrijfsvoering wordt elke keer beoordeeld hoe en waar een bezuiniging kan plaatsvinden. Deze maatregelen alsmede de uitvoering van de inhoudelijke werkzaamheden van de SdL vindt separaat plaats. Hierbij nemen de leden van de colleges van de deelnemende gemeenten binnen de SdL, hun rol in het algemeen- en dagelijks bestuur. Inhoudelijk wordt verwezen naar de jaarstukken van de GR Samenwerking de Liemers.

	1Stroom
Doel	De ambtelijke fusie moet ertoe leiden dat de organisatie: - Robuuster wordt (minder **kwetsbaar**). - Voldoende flexibel kan zijn om twee zelfstandige gemeenten te bedienen en om mee te bewegen met veranderende taken en rollen van de overheid (**kracht**). - Optimale dienstverlening biedt aan inwoners, organisaties en bedrijven alsook aan de raden en colleges (**kwaliteit**). - Interessante loopbaanperspectieven biedt aan medewerkers en door zijn robuustheid in staat is om strategische kansen te benutten (**kansen).** Niet duurder en zo mogelijk goedkoper is dan de twee huidige organisaties gezamenlijk (**kosten**).
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken voor de gemeenten Duiven en Westervoort.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door 1Stroom opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op bestuurlijk niveau waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.
Resultaat in 2023	Het resultaat 2023 van 1Stroom was -€ 225.000. De gemeenten Duiven en Westervoort dragen hierdoor extra bij.

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.

Taak	In stand houden van een brandweer, in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij rampen (GHOR), voorzien in de meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel, het inventariseren van en adviseren over risico's, voorbereiden op de bestrijding van branden, het organiseren van de crisisbeheersing, het bevorderen van medisch milieukundige zorg, het bevorderen van technische hygiënezorg, het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen, het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders, taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en ouderengezondheidszorg en algemene infectieziekten bestrijding.
Beleidsrisico's	Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.
Resultaat in 2023	Na een uitgebreid proces opende in maart 2023 de nieuwe meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn. De meldkamer in Arnhem is daarmee komen te vervallen. De VGGM is gestart met de versterking van haar bedrijfsvoering. Een bestuurlijke begeleidingsgroep monitort het proces. Ook is een traject gestart om te komen tot een toekomstbestendige GGD. De organisatiestructuur van de brandweer is vernieuwd. Dat heeft onder meer geleid tot een afdeling crisisbeheersing.

	Streekarchief
Doel	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet.
Taak	Beheren en toezicht houden op de overgedragen en niet overgedragen archiefbescheiden van de deelnemers. Adviseren over de archiefbewaarplaatsen en het verstrekken van informatie uit de archiefbescheiden.
Beleidsrisico's	Niet van toepassing.
Resultaat in 2023	Naast de reguliere werkzaamheden is er voortgang geboekt op het project Aansluiting e-depot ECAL. Er is een concreet Plan van Aanpak opgesteld door de externe partij DOCFactory voor het project en is er een projectleider aangenomen zodat het begin 2024 kan starten.

2 Programma Maatschappij

2.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
De gemeente levert een bijdrage aan een vitale samenleving en een leefbare omgeving waardoor inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. Dit vanuit de overtuiging dat inwoners van de gemeente Westervoort een betekenisvol en veerkrachtig leven kunnen leiden. Waar nodig worden handvatten aangereikt gericht op zelfredzaamheid, elkaar ondersteunen en participatie. De leefwereld en omgeving van inwoners staan hierbij centraal, zodat de gemeente – waar nodig – de juiste en passende ondersteuning biedt.

Toelichting
De gemeente streeft naar een inclusieve samenleving, waarin iedereen positief gezond is, bijdraagt en kan meedoen; jong en oud, genderneutraal, met of zonder beperking en met verschillende culturen en achtergronden. Iedereen draagt bij naar eigen kunnen en krijgt hulp waar nodig. Zo hoort iedereen erbij, is nuttig en krijgt waardering. De kracht van de samenleving

en de mogelijkheden van inwoners zijn het uitgangspunt. Inwoners worden actief betrokken bij het zoeken naar passende oplossingen.

Voor inwoners die niet zelf de regie over hun leven kunnen voeren en niet volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen zoekt de gemeente samen met hen naar op maat gemaakte oplossingen. Deze bestaan uit voorliggende voorzieningen en specialistische ondersteuning. Vanuit de transformatie is de inzet om juist deze voorliggende voorzieningen te versterken en optimaal te benutten. De inwoner kan hierdoor zo prettig en zinvol mogelijk leven.

De basisvoorzieningen worden gevormd door mogelijkheden voor sport, recreatie, kunst, cultuur, educatie, onderwijs en gezondheidszorg. Voor alle inwoners van Westervoort dragen deze voorzieningen voor een belangrijk deel bij aan zinvolle vrijetijdsbesteding, ontplooiing, ontwikkeling en positieve gezondheid. De basisvoorzieningen maken ook mogelijk dat inwoners zelfstandig de regie over het eigen leven kunnen voeren en deel kunnen nemen aan de samenleving. Goede basisvoorzieningen moeten ook voorkomen dat een beroep gedaan wordt op maatwerkvoorzieningen. Ondanks alle financiële problemen zal zo goed mogelijk worden geprobeerd de basisvoorzieningen in stand te houden en, waar mogelijk, te versterken waardoor het goed en prettig leven is in Westervoort.

Hoofddoelen

Wij hebben ingezet op:
A. De basis op orde
B. Meedoen naar vermogen
C. Zelfredzaamheid naar vermogen

Externe ontwikkelingen

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)
Het abonnementstarief voor de huishoudelijke ondersteuning staat landelijk ter discussie. De invoering van dit tarief heeft een aanzuigende werking. Het kabinet heeft zich in april 2023 voorgenomen om vanaf 1 januari 2026 de eigen bijdrage voor de hele WMO aan te passen naar een eigen bijdrage waarbij meer rekening wordt gehouden met het inkomen en het vermogen. Dit is nog een plan. De Eerste en de Tweede Kamer moeten nog akkoord gaan.

De uitstroom van inwoners die beschermd wonen naar beschermd thuis vraag veel tijd en aandacht. Extra voorzieningen zijn nodig wanneer deze groep inwoners zelfstandig gaat wonen. Oplossingen hiervoor worden met name in het voorliggende veld gezocht. Van belang is dat de sociale spankracht van wijken worden meegenomen. Hierover worden ook met de woningbouwverenigingen gesprekken gevoerd. Datzelfde geldt voor de opvang van statushouders en de komst van de vluchtelingen vanuit Oekraïne. Ook dit zal de komende jaren van onze gemeente inspanning vragen. De decentralisatie van beschermd wonen is wederom uitgesteld. Het is onduidelijk wanneer de invoering nu doorgang zal vinden. Ondertussen maken we afspraken in de regio om de decentralisatie verder voor te bereiden.

We zien een toename bij de GGZ zorg. Deze is zorgelijk, mede door de gespannen arbeidsmarkt. Dit heeft eerder al geleid tot een opnamestop voor de GGZ. Er is van twee kanten grote druk; te veel mensen die een beroep doen op zorg en te weinig mensen om die zorg te leveren. Datzelfde zien we ook bij de aanbieders van Maaltijdondersteuning. De gemeente is in overleg met deze organisaties om de zorg voor de toekomst te kunnen garanderen. Alle mogelijke oplossingen, ook “out of the box” worden hier verkend. Hiervoor werken we in de Liemers samen in het project naar een samenhangende aanpak voor de GGz in de Liemers. We werken samen met Liemerse gemeenten, zorgverzekeraar, GGnet, huisartsen, Welzijnsorganisaties, voor een integrale aanpak van de GGZ. (staat ook bij de speerpunten).

Ook prijsstijgingen van de maatwerk voorzieningen als gevolg van salarisontwikkelingen hebben gevolgen. De gemeente heeft geen invloed op deze factoren, maar moet er wel voor betalen.

Steeds vaker komt naar voren dat de tweedeling in onze maatschappij groter toeneemt: kansrijk versus kansarm, welvarend versus armoede, digitaal vaardig versus digitaal onbekwaam. De afgelopen twee coronajaren hebben deze tweedeling vergroot. Zeker voor de jeugd is de vraag of de soms opgelopen achterstanden kunnen worden ingehaald de komende jaren en of dat leidt tot een vraag om extra hulp vanuit de gemeente.

Jeugd

Hervormingsagenda Jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 beschrijft de aanpak van een grote transitie die we de komende jaren met elkaar moeten maken. De doelstelling van de Hervormingsagenda is tweeledig:

1. Betere en tijdige hulp en ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen, op de juiste plek en wanneer dit nodig is.

2. Hulp en ondersteuning wordt aangeboden binnen een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

In het Regionale Uitvoeringsplan Jeugd van de regio Centraal Gelderland is de vertaling gemaakt van de regiovisie ‘Samenwerking en Opdrachtgeverschap Jeugd, Wmo, Beschermd Wonen’ uit 2021 naar uitvoering voor 2024 en verder. In het Uitvoeringsplan wordt beschreven hoe de gemeenten de drie thema’s: Kind- en Gezinsbescherming, Versterken Lokale Toegang en Complexe Hulpvragen, gezamenlijk willen uitvoeren.

De thema’s staan onderling met elkaar in verbinding en kunnen dus niet los van elkaar worden gezien. De belangrijkste opgaven voor de gemeenten zijn de verbinding naar het sociale domein (domein overstijgende aanpak), terugdringen administratieve lasten, regionalisering en landelijke inkoop.

Toekomstscenario Jeugdbescherming

De veiligheid van kinderen staat voorop en is van het grootste belang zeker waar het de kwetsbaren betreft. De afgelopen periode is Gelderland breed gewerkt aan een Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming, een agenda met afspraken die regionaal worden uitgewerkt. Er wordt een beweging in gang gezet gericht op integraliteit tussen de betrokken organisaties, om de wachttijden en wachtlijsten te bekorten voor de kwetsbare jeugdigen. De bescherming voor kinderen en gezinnen, en daarmee het stelsel, moet meer gezinsgericht, eenvoudiger en transparanter worden ingericht. Hiervoor is in 2021 een Toekomstscenario ontwikkeld met als kern de bundeling van kennis en expertise op het gebied van kind- en gezinsbescherming door het samengaan van de Raad voor de Kinderbescherming, Gecertificeerde Instellingen en Veilig Thuis in een Regionaal veiligheidsteam. Dit gebeurt in de vorm van Toekomsttuinen. De afspraken versterken de samenwerking rondom kwetsbare kinderen op lokaal niveau. Dit betekent dat voor onze gemeente een nieuwe werkwijze wordt ontwikkeld met het Sociaal Loket en de diverse netwerkpartners in het Veiligheidsdomein.

Beweging naar nul uithuisplaatsingen

In Nederland worden in vergelijking met landen om ons heen meer kinderen uit huis geplaatst. De rechtbank komt tot een dergelijke beslissing omdat een kind niet veilig kan opgroeien in de thuissituatie en een veiliger plek moet worden gevonden waar meer zorg geboden kan worden.

De beweging naar nul uithuisplaatsingen richt zich op het mogelijk maken en faciliteren van een veilige thuissituatie voor een kind zodat het niet elders op moet groeien. Deze beweging vergt ook voor onze gemeente inzet op specialistische ambulante en meer op preventie gerichte zorg die is gericht op het voorkomen van uithuisplaatsing en het bevorderen van uitstroom uit verblijf.

Coronagelden

In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) heeft de gemeente middelen ontvangen. Deze middelen ontvangt iedere gemeente vanuit het ministerie van OCW. De middelen zijn bedoeld om onderwijsvertragingen en problemen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak ten gevolge van de coronapandemie te verminderen. In 2023 zijn de middelen grotendeels uitgegeven aan de uitbreiding van het vindplaatsgericht werken door maatschappelijk werkers op scholen en aan de uitbreiding van de Voorleestrein en Sterk door Taal. Daarnaast zijn de middelen besteed aan extra inzet van een verzuimcoach en huiswerkbegeleiding in het voortgezet onderwijs.

Onderwijsachterstanden 2023-2026

In 2023 is de nieuwe beleidsperiode onderwijsachterstanden gestart. Aan de hand van een Onderwijskansenbeleidsplan zijn in 2023 speerpunten opgesteld voor het uitgeven van de middelen gedurende deze beleidsperiode. In 2023 zijn de middelen grotendeels uitgegeven aan het aanbod Voorschoolse Educatie voor peuters met een risico op ontwikkelings- of onderwijsachterstanden. Hiernaast zijn de middelen besteed aan extra groepsondersteuning op de kinderopvang, aan registratiesysteem de ‘Peutermonitor’ en aan initiatieven en methodes die gericht zijn op het verbeteren van de (taal)ontwikkeling van kinderen, zoals Thuis in Taal, Boekstart(coach), Boekenpret, de Zomerschool en de Peuterzomerspelen.

Prijsstijgingen

In 2023 werd duidelijk dat de gemiddelde loonstijgingen door de afgesloten CAO's in de zorg en welzijnssector, ver uitstijgen boven de reguliere compensatie die de gemeente ontvangt vanuit het gemeentefonds voor het opgevangen van de inflatie. Hierdoor zijn de toegekende subsidies en de gemaakte prijsafspraken over de ingekochte producten onder druk komen te staan.

Personeelskrapte

In 2023 speelde de krapte op de arbeidsmarkt een grote rol in het sociale domein. Aanbieders zijn regelmatig niet in staat om zorg te kunnen leveren vanwege het personeelsgebrek. Of de kwaliteit van de zorg- en dienstverlening staat onder druk door een groot verloop onder het personeel.

Regionale Samenwerking arbeidsmarkt

Beleidsontwikkeling vindt steeds meer plaats vanuit de arbeidsmarktregio Midden Gelderland. Ambtelijk worden beleidsinhoudelijke zaken voorbereid, op management niveau wordt getoetst op uitvoerbaarheid en bestuurlijk worden vervolgens de zaken besloten. Hierna wordt lokaal geïmplementeerd. Goede voorbeelden hiervan zijn onder meer;

- Het opstellen van een gezamenlijke uniforme reïntegratieverordening voor de hele arbeidsmarktregio Midden Gelderland. De eerste versie daarvan wordt in de eerste week van maart 2024 verwacht.
- de uniforme invoering van beleid en uitvoering op Nieuw Beschut Werk is in 2023 afgerond en verder geïntensiveerd en voor de hele arbeidsmarktregio Midden Gelderland geüniformeerd.
- de collectieve handelswijze voor de verstrekking van Loonkostensubsidie, voorsorterend op het Breed Offensief vanuit het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid (SZW). Voor de hele arbeidsmarktregio Midden Gelderland dezelfde werkwijze en regels.

Door steeds meer afspraken voor de hele arbeidsmarktregio Midden Gelderland uniform te maken, wordt het voor werkgevers en aanvragers makkelijker om een beroep te doen op de voorzieningen, zoals onder andere hierboven genoemd, die wij als regio te bieden hebben.

Deze ontwikkelingen leiden er op hun beurt toe dat er steeds meer geld- en budgetstromen via de arbeidsmarktregio lopen, ofwel via de centrumgemeente Arnhem. Deze stromen worden periodiek gemonitord en ter verantwoording voorgelegd aan het Regionaal Portefeuille Overleg (RPO) en het Regionaal Werkbedrijf (RWB).

Breed offensief

Het breed offensief is een brede agenda om de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten. Doelen van de maatregelen uit het breed offensief zijn:
- het makkelijker maken voor werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking aan te nemen;
- mensen met een arbeidsbeperking voor langere tijd aan het werk krijgen;
- werk voor mensen met een arbeidsbeperking aantrekkelijker maken (bijvoorbeeld door meer inkomen);
- zorgen dat werkgevers en werkzoekenden elkaar makkelijker vinden.

De ontwikkelingen binnen de arbeidsmarktregio Midden Gelderland zorgen ervoor dat deze agenda wordt uitgevoerd. Daarnaast is er in 2023 een nieuwe Bestuurlijke Opdracht Regionale Sociale Dienst de Liemers opgesteld waarbij de focus ligt op mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De inzet van loonkostensubsidie, coaching en maatwerktrajecten geeft deze inwoners een betere kans binnen participatie en de reguliere arbeidsmarkt, maar ook beschut werk.

2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Dit waren de speerpunten:

A.1	**Transformatie** **Stevig inzetten op basisvoorzieningen om inwoners de mogelijkheid te geven gezond en veilig te wonen, leven en werken. Het verder ontwikkelen van voorliggende voorzieningen om maatwerk te voorkomen. Inzetten op passende hulp: zwaar als nodig en licht als het kan.**
Toelichting	Het verder versterken van basis voorzieningen om inwoners mogelijkheden te bieden voor sport, cultuur en ontmoeten. Het verder ontwikkelen van voorliggende voorzieningen zodat hulpvragen van inwoners sneller, passend en dichtbij worden opgelost. Eind 2023 is er geen toename te zien van het aantal inwoners dat gebruik maakt van de maatwerkvoorziening begeleiding en groepsbegeleiding WMO en de individuele voorziening behandeling en begeleiding vanuit de jeugdwet. In de beweging van zwaar naar licht zien we eind 2023 een afname van het aantal jeugdigen in de zware verblijfsvoorzieningen en de opbouw van andere en lichtere verblijfsvormen in combinatie met ambulante voorzieningen.

A.1	**Transformatie** **Stevig inzetten op basisvoorzieningen om inwoners de mogelijkheid te geven gezond en veilig te wonen, leven en werken. Het verder ontwikkelen van voorliggende voorzieningen om maatwerk te voorkomen. Inzetten op passende hulp: zwaar als nodig en licht als het kan.**
Bereikt/niet bereikt	In de Liemers werken we met andere Liemerse gemeenten samen in de pilot GGZ ter voorkoming van wachtlijsten. In de regio Centraal-Gelderland worden afspraken gemaakt om de decentralisatie beschermd wonen, beschermd thuis goed voor te bereiden. Dit heeft geresulteerd in goede financiële afspraken tussen centrum gemeente Arnhem en de regio gemeenten. Welzijn op recept is ingevoerd, waardoor er een korte lijn ontstaat tussen huisartsen en voorliggende voorzieningen. Begin 2023 is landelijk het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gesloten. Deze regeling stelt ons als gemeente in staat om meer te doen aan preventie in het sociaal domein en dus om te werken aan de transformatie van het sociaal domein. Als gemeente hebben wij een plan van aanpak laten opstellen om lokaal invulling te geven aan het GALA. Eén van de geldstromen binnen met GALA is het Integraal Zorg Akkoord (IZA). Wat betreft de IZA gelden hebben wij, als gemeente, meegewerkt aan het opstellen van een regionaal plan centraal Gelderland, waardoor we de financiering voor projecten die hiermee gefinancierd kunnen worden voor de komende jaren hebben veiliggesteld. In 2023 is de Week van de Positieve Gezondheid georganiseerd voor inwoners, raadsleden en ambtenaren. Door in te zetten op voorliggende voorzieningen zoals Cadans is het aantal inwoners dat gebruik maakt van groepsbegeleiding WMO gedaald. Het aantal inwoners dat gebruik maakt van maatwerkvoorzieningen is licht toegenomen. Tijdens de bijeenkomsten met de gemeenteraad is periodiek het dashboard sociaal domein besproken. Per kwartaal bespraken we de voortgang in het sociaal domein via het dashboard. Financiële overzichten, aantallen cliënten en prestatie-indicatoren maken onderdeel uit van het dashboard sociaal domein. Met het in 2023 geïmplementeerde ICT systeem voor Wmo en Jeugd aanvragen zijn we beter in staat te monitoren en vooruit te kijken. We zien een forse toename van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van de individuele voorziening behandeling, en een lichte toename van begeleiding vanuit de jeugdwet. We zien deze ontwikkeling ook bij andere gemeenten en in landelijke onderzoeken. In 2023 houdt de stijging verband met de nasleep van de coronaperiode waarbij jongeren veel hulp hebben moeten zoeken bij problemen op het gebied van eenzaamheid, spanningen en depressies. We hebben de verordeningen aangescherpt en de werkprocessen binnen de uitvoering verbeterd, waardoor de besluitvorming verbeterd is en er meer duidelijkheid is voor inwoners.

A.1	**Transformatie** **Stevig inzetten op basisvoorzieningen om inwoners de mogelijkheid te geven gezond en veilig te wonen, leven en werken. Het verder ontwikkelen van voorliggende voorzieningen om maatwerk te voorkomen. Inzetten op passende hulp: zwaar als nodig en licht als het kan.**
	Wat betreft de IZA gelden hebben we meegewerkt aan het opstellen van een regionaal plan Centraal Gelderland, waardoor we de financiering voor projecten die hiermee gefinancierd kunnen worden voor de komende jaren hebben veiliggesteld. In 2023 is er vorm en inhoud gegeven aan de 'outreachend' jongerenwerker. Sante heeft in 2023 het team jeugd en jongerenwerk verder vorm gegeven waardoor jongerenwerk en jongerencoach beter geborgd is in de uitvoering. Maatschappelijk werk op school is tijdelijk uitgebreid met incidentele middelen vanuit NPO gelden. Deze uitbreiding voldoet aan de vraag. De functie van de Specialistisch ondersteuner jeugd SOJ is tijdelijk uitgebreid. Deze uitbreiding voldoet aan de vraag. In 2023 is een aantal interventies vanuit het programma Kansrijke Start voortgezet die bijdragen aan een zo goed mogelijke start van kinderen in hun eerste 1000 dagen. Het kunnen oplossen van wachtlijsten bij de gemeente en bij aanbieders behoeft voortdurend en blijvend aandacht. Dit is te wijten aan de toename van de complexiteit van de zorgvragen en van de beschikbaarheid van personeel. De cultuurcoaches sport en cultuur stimuleren verenigingen en maatschappelijke organisaties in het voorliggende veld om activiteiten aan te jagen.
	Binnen de bibliotheek weten inwoners van Westervoort het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) steeds beter te vinden. Ingezet op het versterken van de samenwerking bij de sociale supermarkt Doen Westervoort. Waarbij gesprekken zijn gevoerd over de mogelijk nieuwe huisvesting Opbouwwerk is actief in wijk de Broeklanden en in enkele straten in het centrum en de Mosterdhof om samen met inwoners en partners zoals Vivare oplossingen te ontwikkelen die bijdrage aan de leefbaarheid van de wijk. Er is een team zorg en overlast opgezet binnen de gemeente dat nauwe verbindingen heeft met politie, woningbouwvereniging, Veilig thuis, huisartsen en welzijnsstichting, en zorgbemiddeling/ bemoeizorg. Dit team is verbonden met het landelijke meldpunt mensen met onbegrepen gedrag. Door deze aanpak kunnen partners snel hun signalen doorgeven en kan er snel ondersteuning ingezet wordt als dit nodig is en kan escalatie voorkomen worden.

B.1	**Samen Sterk**
Doel	In 2023 start een proces om te komen tot een beleidskader Sociaal domein (de doorontwikkeling van Samen Sterk). Na de evaluatie van Samen Sterk in 2022 start een proces met onze partners om te komen tot een gezamenlijke richting, een gezamenlijk beeld van de opgave en ons toekomstige zorglandschap.

B.1	Samen Sterk
Toelichting	In 2020 is het beleidskader Samen Sterk opgesteld. Vanuit dit kader is middels een programmatische aanpak ingezet op het op orde brengen van een aantal zaken in het sociaal domein en grip op de uitgaven. Hiervoor zijn diverse acties ingezet. Veel van de ingezette acties zijn, of worden, in 2022 afgerond. Het programma wordt in 2022 geëvalueerd en de programmatische aanpak kan daarmee in 2022/2023 worden afgerond. Zoals uit speerpunt 2.1 al blijkt; de transformatie in het Sociaal Domein vraagt blijvend de aandacht. Transformeren is een beweging die nog minstens de komende 10-15 jaar beslaat. De transformatie speelt zich af in een dynamische omgeving, die steeds opnieuw bijstelling, aanpassing en hernieuwde bepaling van richting vraagt. Om deze transformatie goed gericht te houden is het noodzakelijk om met elkaar te bepalen of de ingeslagen richting nog de juiste is of dat deze moet worden bijgesteld. Daarvoor is input van inwoners nodig, partnerschap met de partijen in het voorliggende veld en de zorgaanbieders, maar ook de samenhang met andere gemeentelijke taakvelden zoals sport en woningbouw. Het is noodzakelijk om een beeld te hebben van onze toekomstige samenleving: • Wat vinden inwoners belangrijk? • Wat kunnen inwoners zelf? • Waar zijn al goede initiatieven? • Waarvoor staat ons maatschappelijk veld aan de lat? • Welke sociale basis is in de toekomst nodig? Antwoorden op deze vragen helpen ons bij het vorm geven van ons toekomstig zorglandschap en waar nodig nieuwe of andere prioriteiten te stellen. Bijvoorbeeld: Het inzetten van een ‘beweging van nul’ (geen kinderen uit huis plaatsen) en ‘beschermd thuis’ stelt de gemeente voor een opgave in de voorzieningen die aanwezig moeten zijn, maar behelst ook een woningvraagstuk. De veranderingen kunnen alleen in partnerschap vormgegeven worden. De richting is nodig om te kunnen sturen en samen door te ontwikkelen. De uitgangspunten uit het huidige kader zullen nog steeds gelden, maar worden met elkaar en onze partners aangescherpt.

B.1	Samen Sterk
Bereikt/niet bereikt	In 2023 doorliepen we een proces om te komen tot een strategisch document Sociaal domein (de doorontwikkeling van Samen Sterk). Dit was een proces om te komen tot een gezamenlijke richting, een gezamenlijk beeld van de opgave. Dit is een participatief proces dat doorloopt in 2024. Met Santé als grootste partner op het gebied van welzijn, zijn afspraken gemaakt over hun rol en hun activiteiten bij voorliggende voorzieningen. Deze afspraken worden in 2024 verder verfijnd in resultaat afspraken. We hebben in het najaar dorpsgesprekken gevoerd met onze inwoners. Met als thema's wonen en zorg, gezond en veilig opgroeien en bestaanszekerheid. In 2023 is met stakeholders gesprekken gevoerd over de overgang beschermd wonen, beschermd thuis. Dit heeft resulteert het uitvoering plan beschermd wonen, beschermd thuis waar de acties voor 2024 en 2025 zijn opgenomen. Met Santé als grootste partner op het gebied van welzijn, zijn afspraken gemaakt over hun rol en hun activiteiten bij voorliggende voorzieningen. Deze afspraken worden in 2024 verder verfijnd richting resultaatafspraken. De deelnemende partners van Doen! Westervoort werken nauw samen in het werven en het aanbieden van trainingen van vrijwilligers in Doen Westervoort. Tevens wordt nauw samengewerkt om activiteiten zoals de week van de ontmoeting te organiseren

2.3 Wat heeft het gekost?

Totaal programma Maatschappij naar baten en lasten

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Afwijking 2023
Lasten	-27.473	-26.435	-34.093	-34.337	-244
Baten	6.390	5.896	11.333	11.885	552
Gerealiseerd totaalsaldo	**-21.083**	**-20.539**	**-22.760**	**-22.452**	**308**
Resultaatbestemming	-156	7	-1.806	-1.590	216
Gerealiseerd resultaat	**-21.239**	**-20.532**	**-24.567**	**-24.043**	**524**

Totaal saldo programma Maatschappij per taakveld/product:

Afwijking per taakveld/product	Rekening 2022.	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Afwijking
4.1 Openbaar basisonderwijs	-173	-128	-128	-187	-59
4.2 Onderwijshuisvesting	-399	-394	-451	-423	28
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-160	-545	-597	-529	68
5.1 Sportbeleid en activering	-327	-255	-142	-214	-72
5.2 Sportaccommodaties	-247	-279	-281	-262	20
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -presentatie	-94	-94	-113	-70	43
5.4 Musea	-48	-125	-125	-97	29
5.5 Cultureel erfgoed	0	-34	-34	0	34
5.6 Media	-269	-249	-272	-262	10

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.026	-1.105	-1.185	-1.265	-80
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.583	-1.905	-2.124	-695	1.430
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-1.147	-232	-278	-1.484	-1.206
6.3 Inkomensregelingen	-1.933	-1.347	-1.382	-2.435	-1.053
6.4 WSW en beschut werk	-2.606	-2.766	-2.958	-2.852	106
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.148	-985	-1.521	-1.262	258
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-672	-744	-920	-672	248
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-3.008	-3.029	0	-3	-3
6.71A Hulp bij het huishouden	0	0	-1.971	-1.887	83
6.71B Begeleiding	0	0	-1.058	-1.221	-163
6.71C Dagbesteding	0	0	-218	-91	128
6.71D Overige maatwerkarrangementen	0	0	-53	-19	34
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-5.102	-4.907	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	0	-977	-975	2
6.72B Jeugdhulp behandeling	0	0	-2.022	-1.496	525
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	0	0	-210	-171	39
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf	0	0	-26	-3	22
6.73A Pleegzorg	0	0	-213	-260	-47
6.73B Gezinsgericht	0	0	-431	-440	-9
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	-876	-1.115	-238
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ	0	0	-1.004	-1.481	-477
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ	0	0	-301	-76	225
6.74C Gesloten plaatsing	0	0	-79	-92	-13
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-120	-144	0	0	0
6.81A Beschermd wonen	0	0	-70	-19	51
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang	0	-99	413	464	51
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-458	-518	0	0	0
6.82A Jeugdbescherming	0	0	-356	-299	57
6.82B Jeugdreclassering	0	0	-62	-62	0
7.1 Volksgezondheid	-563	-655	-736	-500	237
0.10 Mutaties reserves (resultaatbestemming)	-156	7	-1.806	-1.590	216
Totaal	**-21.239**	**-20.532**	**-24.567**	**-24.043**	**524**

Op afwijkingen groter dan € 30.000 (begroting 2023 n.w.-rekening 2023) wordt hierna een toelichting gegeven:

Taakveld	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking totaal
TV 4.1 Openbaar basisonderwijs			**-40**
Gymonderwijs	-40		
TV 4.3 onderwijsbeleid en leerlingenzaken			**-59**
Onderwijsachterstand	267	-326	
TV 5.1 Sportbeleid en activering			**7**
SPUK brede regeling combinatiefuncties		-32	
SPUK stimulering sport		39	

Taakveld	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking totaal
TV 5.4 Musea			**67**
E-depot SALD	67		
TV 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie			**1.296**
Nood- en crisisopvang Oekraïnse vluchtelingen	880	306	
Subsidies maatschappelijke ondersteuning	48		
Taakstelling nieuwkomers	62		
TV 6.3 Inkomensregelingen			**-916**
BBZ Buig	-501	418	
Bijzondere bijstand: energietoeslag	-833		
TV 6.5 Arbeidsparticipatie			**264**
Re-integratie	264		
TV 6.7 Jeugd			**-96**
Afwijkingen in diverse budgetten jeugd	-96		
Algemene posten			**-215**
Doorbelasting 1Stroom	-335		
Overige afwijkingen	-27	147	
Totaal exploitatie	**-244**	**552**	**308**
TV 0.10 Mutaties reserves			**216**
BR Beschermd thuis	171	-171	
BR Activerend werk		-97	
BR Energietoeslag		313	
Totaal resultaatbestemming	**171**	**45**	**216**

2.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen
Doel	De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers.
Taak	De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer.
Beleidsrisico's	Het risico is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.

	Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen
Resultaat in 2023	Vanaf medio maart 2020 heeft de Coronacrisis forse impact gehad op het feitelijk gebruik van het vervoer. Aansluitend aan de Coronacrisis zien we een herstel van de vervoersvolumes en naar de huidige inschatting is er momenteel geen sprake meer van zogenaamde Coronaeffecten op het vervoer. Het chauffeurstekort heeft nog steeds effect op het doelgroepenvervoer en zal blijvende impact hebben. Er is nog steeds sprake van gestegen kosten voor brandstof en Cao-lonen. Het voorgenomen besluit van zero-emissie in het doelgroepenvervoer zal ook hogere kosten met zich meebrengen in de toekomst. De transformatie van het Sociaal Domein wordt zichtbaar. Er wordt meer ingezet op de Plusbus als voorliggende voorziening. Het stimuleren van ‘eigen kracht’ en ‘zelfredzaamheid’ vormen de basis. Om de capaciteit en diensttijden te vergroten is er regionaal geïnvesteerd in een extra bus. Voor leerlingenvervoer geldt dat er sinds dit jaar gebruik wordt gemaakt van opstapplaatsen volgens het ingroeimodel.

	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland
Doel	Het vormgeven van regionale samenwerking in het sociale domein in de vorm van drie samenwerkingsmodules: 1. Inkoop: op de gebieden Jeugd en Wmo zodat gemeenten effectief, efficiënt en in samenhang de taken waarin zij willen samenwerken kunnen uitvoeren. 2. Onderwijszaken: Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie). 3. Werkgeversservicepunt: werkgevers te ondersteunen bij hun personeelsvoorziening, in het bijzonder door vacatures te vervullen met kandidaten uit omschreven doelgroepen. 4. Het werkgeverschap Sw: Doel is om het (formeel) werkgeverschap zoals dat is gedefinieerd in de regeling vorm te geven voor de ruim 2.000 SW medewerkers die sinds 1 januari 2019 een aanstelling hebben bij de MGR.
Taak	• Het inrichten en uitvoeren van de aanbesteding van regionale zorg. De inkoop en contractering van bovenregionale jeugdzorg. • Het zorgdragen voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördinatie volwasseneneducatie. • Het plaatsen bij werkgevers van werkzoekenden uit omschreven doelgroepen • Vorm en inhoud geven aan het werkgeverschap voor SW medewerkers.
Beleidsrisico's	• Doordat de organisatie een eigen begroting heeft en eigen besluiten kan nemen, kunnen wij achteraf met de gevolgen van deze besluiten worden geconfronteerd. • Er is een vaste verdeling van kosten op basis van het inwoneraantal per gemeente • Er is een verschil in de verdeelsleutel van de module Werkgeverschap SW, door verschil in uitstroom van SW medewerkers . Dit kan gevolgen hebben voor de bijdrage aan deze module.

	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland
Resultaat in 2023	In de loop van dit jaar werd steeds duidelijker wat Covid-19 voor mentale gevolgen bij jeugdigen en effecten op de arbeidsmarkt heeft gehad. 2023 kenmerkt zich ook door gestegen energiekosten en hoge inflatie. Dit leverde zorgen op bij inwoners en specifiek bij onze SW-medewerkers. Dit was voor de MGR reden om in 2023 de begroting te wijzigen en daarmee sluitend te krijgen bij de stijging van de CAO-lonen. De MGR heeft op diverse manieren een bijdrage geleverd aan het leven van de Oekraïense vluchteling in onze regio. Het Werk Service Punt (WSP) heeft zich ingezet voor het vinden van werk via het organiseren van banenmarkten en andere manieren om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) kreeg te maken met een passende plek en leerplicht voor Oekraïense leerlingen in het regulier onderwijs. De regeling van de MGR is aangepast aan de nieuwe regelgeving. Dit gold voor alle gemeenschappelijke regelingen. Als slot stond 2023 ook in het teken van het goed borgen van een nieuwe module: Regionale Facilitering Zorg. De MGR blijft beleidsarm, maar kunnen de regionale beleidsontwikkelingen wel faciliteren.

2.5 Onzekerheden

Sociaal domein / decentralisaties

Voor een juiste en volledige verantwoording van de lasten inzake Jeugdzorg en Wmo is de gemeente afhankelijk van informatie van derden te weten productieverantwoordingen met controleverklaringen van de accountant van de betreffende zorgverlener en de controleverklaring over de besteding van de PGB-budgetten van de auditdienst van de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

De lasten en baten zoals verantwoord in de jaarrekening zijn als volgt:

• Zorg in natura (ZIN), Wmo begeleiding en Jeugdzorg € 8.306.460

• Persoonsgebonden Budgetten (PGB) € 93.581

Tot een bedrag van € 8.001.102 hebben wij van de zorgaanbieders goedkeurende controleverklaringen ontvangen. Voor het gedeelte waarvoor we geen (goedkeurende) verklaring of poductieverantwoording € 368.893 hebben ontvangen, hebben we zelf onderzoek gedaan. Dat heeft samen met de goedkeurende verklaringen geleid tot het feit dat er geen sprake meer is van onzekerheid.

3 Programma Omgeving

3.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel

In Westervoort is het goed leven en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. We creëren ruimte voor gerichte ontwikkelingen en initiatieven.

Toelichting

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:
- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

Externe ontwikkelingen

Verdere economische groei
De gemeente wil de lokale en regionale economie verstevigen. Daarom wordt er binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan de verschillende opgaven samengewerkt. De gemeente is ambtelijk en bestuurlijk vertegenwoordigd binnen de Productieve Regio en werkt onder meer aan de Economie van de Toekomst 2040. De Liemerse gemeenten evalueren momenteel, samen met vertegenwoordigers van onderwijs en ondernemers, de Liemerse Economische Visie 2020-2023 en komen op basis daarvan met een uitvoeringsprogramma voor de jaren 2024 tot en met 2026.

In de Liemers is de vraag naar bedrijventerreinen nog altijd groot. In Duiven wordt gewerkt aan de uitbreiding van de bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete en in Zevenaar aan de tweede fase van 7Poort.

Op Het Ambacht werken ondernemers, politie, brandweer en gemeente aan een schoon, heel en veilig bedrijventerrein. In het kader van de huidige BIZ, die in 2023 afloopt, is onder ondernemers een draagvlakmeting gehouden over voortzetting. Het merendeel van de ondernemers ziet de samenwerking op deze wijze graag een vervolg krijgen voor de periode 2024 t/m 2028.

In het centrum van Westervoort is de verschuiving van winkels naar het plein in gang gezet. De passage wordt leeggemaakt om woningen te kunnen realiseren. De subsidie die is aangevraagd voor de transformatie van de openbare ruimte en het gemeentehuis is toegekend.

Duurzaamheid
Externe ontwikkelingen die een bedreiging vormen voor het behalen van doelstellingen:
- De zgn CDOKE-gelden (Klimaatgelden) zijn door het Rijk voor de periode 2023 t/ 2025 toegekend, met een doorkijk/toezegging naar 2025. In hoeverre een nieuw kabinet de toezegging 2025 e.v. zal nakomen is de vraag
- Netcongestie: vrijwel heel Nederland ervaart de gevolgen van netcongestie, dat dit ook ontwikkelingen rondom duurzame opwek en ‘van het gas af’ belemmeren staat buiten kijf.

Laadinfra: De laadinfra behoefte op de bedrijventerreinen zal de komende jaren hand over hand toenemen. Dit heeft uiteraard een sterke relatie met netcongestie. Als gemeente zullen we een regierol moeten oppakken om te voorkomen dat problemen groter worden dan ze al zijn.

De woningmarkt
Voor veel mensen is het lastig om een woning te vinden die aansluit bij hun wensen en (financiële) mogelijkheden. Ook groeit het aantal huishoudens de komende jaren fors. Daarom moeten er snel meer woningen bij komen. Daarnaast staat Nederland grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie. Het aantal huishoudens blijft door de gezinsverdunning (toename van het aantal 1 en 2 persoonshuishoudens) groeien. Zo zijn er tot 2040 zo’n 60.000 extra woningen nodig in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR). Ook in de Liemers en in Westervoort blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig. Het kunnen laten bouwen van deze aantallen woningen is een stevige opgave waar ook in regionaal verband hard aan

wordt gewerkt. In 2020 zijn gemeenten binnen de Groene Metropoolregio, provincie Gelderland en Rijk een langjarig partnerschap aangegaan voor een beter werkende woningmarkt. Landelijk heeft deze opgave sindsdien steeds meer aandacht en prioriteit gekregen. Het Rijk heeft in 2022 met alle provincies afspraken gemaakt over de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030, met als streven dat hiervan minimaal 2/3e deel betaalbaar is. Om dat te realiseren neemt het Rijk de regie op de volkshuisvesting en de woningbouw met de Nationale Woon en Bouwagenda en het programma een thuis voor iedereen. Er zijn prestatieafspraken gemaakt met provincies en corporaties er is een nieuwe Woondeal 2.0 afgesloten met de GMR en is de GMR vanwege de benodigde schaalsprong aangewezen als NOVEX ontwikkelgebied. Er wordt ook gewerkt aan nieuwe wetgeving (Wet versterking regie volkshuisvesting). De opgaven voor de versnelling van de woningbouw zijn dus groot maar onder meer door de oorlog in Oekraïne, de in 2022 en 2023 gestegen bouwkosten, een blijvend gebrek aan personeel, en het ontbreken van middelen om onrendabele toppen af te dekken maakt het realiseren van de noodzakelijke stevige betaalbare woningbouwopgave tot een grote uitdaging.

Naar een nieuwe Omgevingswet
In 2023 is duidelijkheid ontstaan over de invoeringsdatum van de Omgevingswet. De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De belangrijkste zorg was de kwaliteit van de landelijke ICT-ontwikkeling (DSO). DSO staat voor Digitaal Stelsel Omgevingswet. In 2023 zijn belangrijke verbeterslagen gerealiseerd waardoor het verantwoord was om de inwerkingtreding te stellen op 1 januari 2024.Gelijktijdig met de invoering van de Omgevingswet is de Wet kwaliteitsborging (Wkb) ingevoerd. Deze wet heeft ook invloed op de vergunningverlening, toezicht en handhaving. Uiteindelijk is het onderdeel ‘verbouw’ nog niet in werking getreden. Hierover wordt op 1 juli 2024 de beslissing genomen. Het doel van de Omgevingswet is:
- de wetgeving inzichtelijker maken;
- een samenhangende benadering van beleid en regelgeving mogelijk maken;
- besluitvorming versnellen;
- meer ruimte voor bestuurlijke afweging.

Vermindering legesinkomsten vanwege invoering Wet kwaliteitsborging
In 2023 is de Wet Kwaliteitsborging nog niet in werking getreden. Dit betekent dat in 2023 ook geen sprake is van derving leges inkomsten vanwege deze wet. De wet is per 1-1-2024 in werking getreden. In december 2023 is door de raad een nieuwe legesverordening omgevingsvergunning vastgesteld waarin de financiële gevolgen van de WKB verdisconteerd zijn. De impact van de in werkingtreding van deze wet is zoveel mogelijk geminimaliseerd.

In 2023 is ruim € 240.000 meer aan leges geïnd dan in de begroting (ook na wijziging) 2023 was opgenomen. Dit is te verklaren uit het feit dat er meerder grotere bouwwerken zijn vergund (o.a. woningbouw) dan voorzien was. Deze extra inkomsten zijn gerealiseerd met extra inhuur capaciteit. Voor 2024 voorzien wij eveneens extra werkzaamheden (mn realisatie van de projecten Centrumplan Westervoort, Westervoort Noord) waarvoor ook extra inhuur noodzakelijk zal zijn. De bekostiging van deze extra inhuur (€ 40.000) zal worden meegenomen in de voorjaarsnota van 2024.

Ontwikkelingen in het beheer van de openbare ruimte
Op 19 december 2022 heeft de gemeenteraad een ander kwaliteitsniveau voor de openbare ruimte vastgesteld. Voor het beheer van de openbare ruimte is gekozen voor kwaliteitsniveau ‘Sober’. Voor dit kwaliteitsniveau is structureel € 465.000 bij geraamd.

Het vastgestelde kwaliteitsniveau wordt opgenomen in het IBOR en is vanaf 2023 leidend geweest voor het beheer van de openbare ruimte tenzij lopende contracten met een hoger onderhoudsniveau binnen het vastgesteld budget konden worden uitgevoerd. In 2023 is het onderhoud van de openbare ruimte uitgevoerd binnen de beschikbare budgetten.

Ondanks dat het Beleidsplan Openbare Ruimte nog niet is vastgesteld, is het beheer zoveel mogelijk integraal opgepakt. Onderhoud en renovaties zijn in overleg uitgevoerd en zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Ook zijn ambities op gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit zover dit binnen de capaciteit past meegenomen in het beheer.

Voor het wegwerken van het achterstallige wegonderhoud is door de gemeenteraad in 2021

€ 2.000.000 beschikbaar gesteld. In 2023 is voor ongeveer € 500.000 aan achterstallig onderhoud uitgegeven. De planning is afgestemd met de aanleg van glasvezel.

Prijsstijgingen
Vanaf eind 2021 zijn de prijzen van grondstoffen en loonkosten fors gestegen. De aannemer heeft contractueel recht op bijbetaling indien de omstandigheden niet voorzien hadden kunnen worden op het moment van aanbesteden. Bij sommige contracten is dit van toepassing.

De onderhoudsbudgetten zijn eind 2022, bij het vaststellen van het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte, geactualiseerd en ook geïndexeerd. Hierdoor was er ruimte om tegemoet te komen in de indexering en zijn er geen overschrijdingen ontstaan.

3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.

Dit zijn de speerpunten:

A.1	Uitvoeren Woonvisie
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Westervoort sluiten aan bij de hedendaagse behoefte, initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving.
Toelichting	Een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijke woonbeleid heeft met het opstellen van de Woonvisie 2021-2030 vorm gekregen. In de Woonvisie is een groot aantal doelen voor de komende jaren benoemd. Deze zijn na de evaluatie van de Woonagenda 2021-2022 voor de jaren 2023-2024 concreet gemaakt in de Woonagenda 2023-2024. De Woonagenda 2023-2024 met daarin opgenomen de actuele informatie per doel wordt 2 maal per jaar met de gemeenteraad gedeeld.
Bereikt/niet bereikt	In 2023 is de Woonagenda 2021-2022 geëvalueerd en met de gemeenteraad gedeeld. Tegelijkertijd is een nieuwe Woonagenda 2023-2024 opgesteld. In november 2023 is de voortgang van de Woonagenda 2023-2024 en de voortgang woningbouw nog met de gemeenteraad gedeeld. In 2023 is onder meer een beleidsregel zelfbewoning en antispeculatie opgesteld en wordt bij woningbouwprojecten actief toegepast. Is het traject richting een Woonzorgvisie opgestart. Is een onderzoek naar flexwoningen in Westervoort uitgevoerd en heeft besluitvorming plaats gevonden om de enige geschikte locatie daarvoor aan te wijzen als permanente woningbouwlocatie. Er zijn met de woningcorporaties meerjaren prestatieafspraken gemaakt. Er is een nieuwe Huisvestingsverordening 2024 vastgesteld. Het onderzoek naar het beter benutten van de bestaande woningvoorraad is opgestart, zodat dit in 2024 kan leiden tot een aangepaste beleidsregel. Verder zijn er onder meer 6 woningen aan de Klapstraat 209-211, 6 woningen aan de Vredenburgstraat en 20 appartementen in Beekenoord opgeleverd. De laatste informatie over de woningbouwprojecten is te vinden via https://www.westervoort.nl/projecten-in-westervoort.

A.2	Mee-uitvoeren Wijkontwikkelingsplan Mooi Mosterdhof 2019-2030
Doel	Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving. Het realiseren van een toekomstbestendige woonwijk. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond.
Toelichting	Zie begroting 2023-2026 (p. 53).
Bereikt/niet bereikt	Planning: In 2023 is veel gebeurd en bereikt. De aanbestedingen voor de openbare ruimte zijn geslaagd. De civiele en groenwerkzaamheden zijn gestart. De oplevering van openbare ruimte als geheel is het voorjaar van 2024 voorzien. Er is extra additionele financiering gevonden zowel gemeentelijk als ook provinciaal. Financiën: In 2022 was er al aanvullende financiering gevonden vanuit de budgetten van het Watertakenplan, de Voorziening wegen en Achterstallig wegenonderhoud. Ook was toen de provinciale ontwerpsubsidie Groene Icoonprojecten ontvangen. In 2023 hebben we extra gelden vanuit de voorjaarsnota mogen ontvangen. Daarnaast hebben we de provinciale uitvoeringssubsidie Groene Icoonprojecten gewonnen. Tot slot hebben we samen met de Vereniging van de Wijk Mooi Mosterdhof ook een wijkendealsubsidie van de provincie binnen gesleept. Hiermee moeten we tot medio 2026 extra inzetten op de leefbaarheid in de wijk. Bestemmingsreserve: De instelling van een bestemmingsreserve blijkt nog altijd meerwaarde te hebben. Niet alle kosten kunnen namelijk geactiveerd worden ten laste van het beschikbaar gestelde investeringskrediet. De hoogte van de bestemmingsreserve bedroeg per 31 december 2023 € 121.917. Deze hebben we in hard nodig om het uitvoeringsprogramma Mooi Mosterdhof af te ronden en de wijkendeal Mosterdhof op te starten.
Indicatoren	Een definitief ontwerp is opgesteld voor de openbare ruimte met oog voor wijkparticipatie: AFGEROND, medio 2022. Een aanbesteed uitvoeringsontwerp, zodat dat jaar ook echt de schop de grond in kan: IN UITVOERING, sinds medio 2023. Oplevering van de openbare ruimte vanaf 2023: GEPLAND, Q1 2024.

A.3	Westervoort-Noord
Doel	Onderzoek om te komen tot integrale ontwikkeling van Westervoort Noord inclusief de realisatie van woningbouw
Toelichting	De onderzoeken naar de haalbaarheid van de verplaatsing van de sportvelden en de realisatie van woningen in Wetservoort Noord zijn begin 2023 afgerond. De raad heeft het Plan van Aanpak Westervoort Noord op 6 maart gewijzigd vastgesteld.
Bereikt/niet bereikt	Resultaten voor 2023 zijn bereikt.

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving

Dit zijn de speerpunten:

B.1	Duurzaamheid
Doel	Doelstellingen per programmalijn zijn: • Energietransitie: 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050. • Klimaatadaptatie: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. • Circulariteit: 100% circulair in 2050

B.1	Duurzaamheid
Toelichting	Het programma Duurzaamheid bestaat uit drie samenhangende programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie). Dwars door deze programmalijnen heen ontwikkelen we een integrale aanpak voor bedrijven(terreinen).
Bereikt/niet bereikt	• Ontwerpen monitoringsdashboard voor het programma en opstellen integrale visie op duurzaamheid In het ontwerpen van het monitoringsdashboard hebben we een flinke slag gemaakt, het heeft wel flink wat discussie opgeleverd m.b.t. o.a. causaliteit en correlatie in het proces van 'actie => output => outcome' door deze discussie is er een iteratief proces ontstaan waardoor het monitoringsdashboard wat vertraging op heeft gelopen en de doorvertaling naar de 'integrale visie' nog niet heeft plaatsgevonden. We verwachten e.e.a. in Q1 2024 op te kunnen leveren. • In uitvoering brengen van de uitvoeringsagenda's 'Circulariteit/grondstoffentransitie' en 'Klimaatadaptatie' Rondom de uitvoeringsagenda Circulaire Economie zijn in 2023 flinke stappen gemaakt o.a. voor wat betreft: plan van aanpak gemaakt voor verduurzamen verenigingen, opdrachtomschrijving gemaakt en pitch gehouden voor informatieavond Verduurzamen verenigingen; intentieverklaring Conceptueel en Circulair bouwen ondertekend, circulariteitseisen -ambities en regionale afspraken m.b.t. woningbouw in kaart gebracht, verkennende gesprekken gevoerd intern en in GMR-verband wat betreft het opnemen MVOI/Circulair inkopen in het gemeentelijk inkoopbeleid: in samenwerking met HAN is gewerkt aan stappenplan verduurzamen bedrijventerreinen, samenwerking/ kennisdeling met ODRA op het gebied van de circulaire economie is opgestart en wordt verder vorm gegeven, deelname aan speerpunt Grondstoffen & Ketens van GMR. • Ook de uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie is verder gebracht, hier zijn onder andere de volgende stappen gezet: Aanstelling en inwerken projectleider 1. Kwartier maken intern en afstemming gemeente Zevenaar 2. Projectleider aangenomen en ingewerkt 3. Ambtelijke vertegenwoordiging geregeld in Speerpuntenoverleg GMR 4. Input geleverd voor regio-arrangement/-deal en Woonvisie/-deal 5. Diverse samenwerkingen met onderwijs en studieprojecten 6. Organisatie bezoek Deltacommissaris 6 april 2023 7. Diverse subsidies aangevraagd 8. Voorstel opgesteld voor organisatie capaciteit communicatiemedewerker 9. Verschillende uitvoeringsprojecten voorbereidt en opgestart 10. Thema Klimaatadaptatie geborgd binnen lopende ruimtelijke ontwikkelingsprojecten • Opstellen beleidskader- en uitvoeringsagenda 'biodiversiteit' 1. Thema Biodiversiteit opgenomen binnen programmalijn Klimaatadaptatie 2. Projectplan opgesteld en projectteam geformeerd 3. Adviesbureau gecontracteerd 4. De voorbereiding voor de kick-off in Q1 2024 zijn getroffen • Transitiewijk de Mosterdhof door ontwikkelen

B.1	Duurzaamheid
	Binnen het project Mooi Mosterdhof is vanuit Klimaatadaptatie maximaal ingezet op vergroenen van de wijk. In de Mosterdhof willen we een slag maken met woningisolatie. Mede hiervoor is in 2023 de subsidie vanuit het Nationaal Isolatie Programma (NIP) aangevraagd. Deze is in december 2023 toegekend en daar zullen we in 2024 uitvoering aan geven. • Duurzaamheid incorporeren in de nieuwe BIZ van het Ambacht Het bestuur van het Ambacht achtte de tijd daarvoor niet rijp en wil hier later met ons over in gesprek. Dit zal in 2024 een vervolg krijgen. • Vervolg aanpak energie armoede In samenwerking met Winst uit je woning is een programma opgesteld voor de aanpak van de energiearmoede. Huishoudens die een energietoeslag aanvroegen ontvingen een persoonlijke brief met de mogelijk een afspraak te maken met een energieklusser. Ook via sociale media en kranten is hier ruchtbaarheid aan gegeven. Bijna 90% van de aanvragers van de energietoeslag heeft bezoek gehad van een energieklusser die niet alleen advies gaf maar ook meteen kleine besparende maatregelen zoals lampen, folies, tochtstrips of waterbesparende douchekoppen plaatste. Resterend budget geven we in 2024 uit aan een ruimere regeling voor het vervangen van witgoed.

B.2	Revitalisering winkelgebied Westervoort
Doel	Doelstellingen van het programma zijn: • Levendig en dynamisch winkelhart passend bij Westervoort: tevreden winkeliers • Meer wonen in het centrum • Duurzame invulling voor de bibliotheek • Strategische invulling gemeentehuis • Aantrekkelijke en groenere openbare ruimteCentrum meer verbonden met de omgeving
Toelichting	Het centrum van Westervoort is toe aan vernieuwing. In het winkelhart staan verschillende winkelpanden leeg, de passage en een deel van het winkelcentrum zijn verouderd. Het gemeentehuis is sinds corona en de fusie van de ambtelijke organisatie met Duiven minder in gebruik. Het oudere deel wordt nu benut voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De openbare ruimte is stenig en verouderd. Een integrale aanpak van het winkelcentrum, het gemeentehuis en de openbare ruimte is gewenst om achteruitgang te voorkomen, om het centrum weer levendig, dynamisch en toekomstbestendig te maken. Om het centrum te vernieuwen zet de gemeente met de vastgoedeigenaar en de winkeliers in op een integrale gebiedsontwikkeling Centrum Westervoort. Daarnaast onderzoekt de gemeente nog mogelijkheden voor versterking van de Stationsomgeving.

B.2	Revitalisering winkelgebied Westervoort
Bereikt/niet bereikt	De verschuiving van winkels naar het plein is in gang gezet. Bakkerij Koenen en de Hema zijn verhuisd naar het plein. Aan de verhuizing van de Etos/Bruna wordt gewerkt. De passage wordt zo leeg gemaakt om woningen te kunnen realiseren. Voor de verbouwing van de Lidl is een omgevingsvergunning uitgegeven. De bibliotheek is in gesprek over de verhuizing. Er is subsidie aangevraagd voor de transformatie van de openbare ruimte en het gemeentehuis. Begin 2024 wordt gestart met het ontwerptraject van de openbare ruimte om in 2025 te kunnen starten met realisatie. Medio 2024 worden de resultaten van een haalbaarheidsstudie verwacht naar de transformatiemogelijkheden van het gemeentehuis en naar een gebiedsvisie voor de ruimere stationsomgeving.

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, die op ons afkomt.

Dit zijn de speerpunten:

C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Zorg voor een goede doorontwikkeling van de Omgevingswet
Toelichting	Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet vervangt een hele lijst bestaande wetten en regelingen voor het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Daar vallen beleidsthema's onder zoals wonen, economie, mobiliteit, natuur/biodiversiteit, milieu, ruimtelijke ordening en water. De wet werkt met een landelijk Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO). De uitwerking vindt plaats met gebruikmaking van verschillende instrumenten zoals de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning. Participatie is een belangrijke pijler. Inmiddels is er specifiek participatiebeleid vastgesteld voor de Omgevingswet. De transitie duurt tot uiterlijk 2032. Zolang er geen definitief omgevingsplan is geldt een tijdelijk omgevingsplan. De komende jaren zal er veel inzet gepleegd worden op de transitie naar een definitief omgevingsplan.
Bereikt/niet bereikt	De verordeningen/besluiten die noodzakelijk zijn voor het werken met de Omgevingswet zijn grotendeels vastgesteld door de Raad. In verband met het uitstel tot 1 januari 2024 zijn in 2023 de volgende onderwerpen afgerond: • Wet Kwaliteitsborging Bouw • Legesverordening • Verordening kwaliteit vergunningen, toezicht en handhaving • Kaders Participatie • Het VTH-beleidsplan wordt in Q1 2024 aan het college voorgelegd. Over deze onderwerpen heeft in 2023 besluitvorming plaatsgevonden. In 2023 is een start gemaakt met het definitieve Omgevingsplan. Vanaf 1 januari 2024 zal gewerkt worden met het tijdelijke Omgevingsplan (huidige ruimtelijke kaders). Het definitieve Omgevingsplan dient in 2023 afgerond te zijn. Het is de bedoeling om in 2024 en de jaren daarna zoveel mogelijk onderdelen al definitief te maken

3.3 Wat heeft het gekost?

Totaal programma Omgeving naar baten en lasten

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Afwijking 2023
Lasten	-8.391	-6.092	-7.267	-7.630	-363
Baten	4.311	3.727	4.303	4.565	262
Saldo	**-4.080**	**-2.365**	**-2.963**	**-3.065**	**-102**
Resultaatbestemming	-44	73	-427	-443	-15
Saldo na resultaatbestemming	**-4.124**	**-2.292**	**-3.390**	**-3.508**	**-117**

Totaal saldo programma Omgeving per taakveld/product:

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Afwijking
2.1 Verkeer en vervoer	-3.008	-1.043	-1.665	-1.579	86
2.2 Parkeren	-19	-12	-12	-24	-12
2.5 Openbaar vervoer	-42	-30	-30	-54	-24
3.1 Economische ontwikkeling	-47	-39	-39	-68	-29
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-8	-13	-13	-23	-10
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-9	1	-1	-2	0
3.4 Economische promotie	-123	-138	-196	-181	15
7.2 Riolering	283	57	84	139	55
7.3 Afval	453	348	370	540	170
7.4 Milieubeheer	-316	-464	-464	-440	24
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-13	-66	-26	-9	17
8.1 Ruimte en leefomgeving	-700	-480	-460	-900	-441
8.2 Grondexploitatie	-44	0	-35	-75	-40
8.3 Wonen en bouwen	-487	-485	-474	-388	86
0.10 Mutaties reserves (resultaatbestemming)	-44	73	-427	-443	-15
Totaal	**-4.124**	**-2.292**	**-3.390**	**-3.508**	**-117**

Op afwijkingen groter dan € 30.000 (begroting 2023 n.w.-rekening 2023) wordt hierna een toelichting gegeven:

Taakveld	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking totaal
TV 2.1 Verkeer en vervoer			**68**
Schoonmaakkosten evenementen	34		
Klein onderhoud wegen	34		
Bijdragen van nutsbedrijven		131	
Storting in de voorziening wegen	-131		
TV 2.2 Parkeren			**-1**
Aanleg parkeerplaatsen Coop	-31		
Bijdragen derden aanleg prkeerplaatsen		30	
TV 7.2 Riolering			**-194**
Onderzoekskosten	-31		
Burgerparticipatie	38		
Klimaat/DPRA maatregelen	67		

Taakveld	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking totaal
Mutatie voorzieningen	-268		
TV 7.3 Afval			**-22**
Baten afvalstoffenheffing		-64	
Afvalaanbiedstation	42		
TV 7.4 Milieubeheer			**25**
Bijdrage Provincie overdracht bodemtaken		32	
Milieuonderzoek en sanering	34		
SPUK-Circulaire economie energiearmoede	-80	39	
TV 8.1 Ruimte en leefomgeving			**-124**
Verliesvoorziening De Clossei	-124		
TV 8.2 Grondexploitatie			**-40**
Verliesvoorziening De Schans	-75		
Advieskosten kostenplaats Grex	35		
TV 8.3 Wonen en bouwen			**107**
Leges omgevingsvergunningen		40	
Inhuur projectleider Mosterdhof	30		
Voorbereidingskrediet flexwonen	37		
Algemene posten			**80**
Doorbelasting 1Stroom	-435		
Kapitaallasten	98		
Overige afwijkingen	363	54	
Totaal exploitatie	**-363**	**262**	**-102**
TV 0.10 Mutaties reserves			**-15**
BR Handhavingskostn bouwen	-5		
BR Mosterdhof	-37		
BR Implementatie Omgevingswet		27	
Totaal resultaatbestemming	**-42**	**27**	**-15**

3.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Omgevingsdienst Regio Arnhem
Doel	De gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Taak	Het uitvoeren van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht voor gemeenten in de regio Arnhem en Provincie Gelderland. Ook is Omgevingsdienst Regio Arnhem voor deze overheden het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Beleidsrisico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn daarom zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Resultaat in 2023	In 2023 is iets meer uitgegeven dan begroot. De oorzaak hiervan is te vinden in extra werkzaamheden die uitgevoerd zijn op het aspect energie. Op de basistaken toezicht, vergunningverlening en advies zijn nagenoeg de begrootte uren gemaakt.

	Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen
Doel	Het realiseren van groei en het versterken van het groene karakter binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en voor haar deelnemers.
Taak	Overleg voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. De gemeenschappelijke opgaven zijn vooral gericht op ruimtelijke en sociaaleconomische ontwikkeling. Onder ruimtelijke ontwikkeling valt wonen, landschap, verkeer en mobiliteit. Sociaaleconomische ontwikkeling betreft o.a. werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme en cultuur.
Beleidsrisico's	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Resultaat in 2023	In 2023 is deelgenomen aan alle opgaven van de Opgaveagenda en is er aan diverse speerpunten vanuit deze Opgaveagenda actief bestuurlijk dan wel ambtelijk deelgenomen. Er zijn ook diverse regionale bijeenkomsten geweest waarbij college en raad betrokken zijn bij de voortgang en afstemming binnen de Groene Metropoolregio en de totstandkoming voor de nieuwe Regionale opgaveagenda 2025-2028. Door deelname aan de GMR hebben in 2023 meerdere (regionale) projecten kunnen realiseren, aanspraak op subsidies kunnen maken en capaciteit ontvangen in de vorm van regionaal beleidsontwikkeling. Het jaar 2023 stond ook in het teken van de evaluatie van de Groene Metropoolregio en de aandacht voor de beperken van de toename van de inwonersbijdragen. Effecten hiervan zullen zichtbaar worden bij de aanbieding van de Regionale Opgaveagenda 2025-2028 medio 2024.

Algemene dekkingsmiddelen

De onderdelen van de algemene dekkingsmiddelen zijn onder Programma 1 Bestuur opgenomen. De opsomming van Algemene Dekkingsmiddelen is een verplicht onderdeel van de BBV. Deze opsomming is als aanvullend hoofdstuk in het Programmaplan opgenomen. Ook zijn in dit hoofdstuk verplichte onderdelen over de post onvoorzien, overhead en de vennootschapsbelasting opgenomen.

Als algemeen dekkingsmiddel worden de volgende onderdelen aangemerkt:
- Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is
- Algemene uitkeringen
- Dividend
- Saldo financieringsfunctie

Algemene dekkingsmiddelen

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023
Lokale heffingen				
- Hondenbelasting	-130	105	90	-147
- OZB woningen	2.792	2.836	2.698	2.744
- OZB niet-woningen	443	485	466	458
Algemene uitkeringen	31.508	29.749	31.421	33.155

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023
Dividend	113	101	101	94
Saldo financieringsfunctie	-1	6	228	206
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**34.725**	**33.282**	**35.004**	**36.509**

Onvoorziene uitgaven
De post onvoorziene uitgaven dient voor het opvangen van niet voorziene uitgaven die zich in de loop van het jaar voordoen. Het in de primitieve begroting opgenomen bedrag van € 200.000 is niet gebruikt, en is vrijgevallen in de Voorjaarsnota (€ 175.000) en Najaarsnota (€ 25.000).

Overzicht overhead
Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies en kosten gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Voorbeelden hiervan zijn Huisvesting, Management, Financiën, Personeel & Organisatie, Inkoop, Juridische zaken, Control, Interne en Externe communicatie, Bestuurszaken en ondersteuning. Op deze wijze wordt inzicht gegeven in de concern brede kosten overhead en daarnaast is door een éénduidige systematiek een betere vergelijking mogelijk met andere gemeenten. De lasten en baten van overhead worden centraal verantwoord binnen dit programma.

Nagenoeg alle kosten van overhead krijgt de gemeente Westervoort doorbelast van 1Stroom.

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023
Kosten overhead	-4.255	-5.161	-5.957	-4.905
Totale lasten	-48.292	-43.720	-54.991	-54.873
Percentage overhead van totale lasten	8,81%	10,69%	10,83%	8,94%

VENNOOTSCHAPSBELASTING (VpB)

Met ingang van 2016 zijn gemeenten voor een aantal activiteiten, zoals de grondexploitatie, reststromen afval, vennootschapsbelastingplichtig. Voor de jaren 2016 tot en met 2021 is inmiddels een definitieve aanslag ontvangen. De aangifte van het jaar 2022 is ingediend. De aangifte van 2023 wordt in de tweede helft van dit jaar ingediend.

Jaar	Aanslag	Verliesverrekening	Totaal verliesverrekening
2016	0	80.314	80.314
2017	0	30.638	110.952
2018	0	241.957	352.909
2019	0	277.493	630.402
2020	0	-15.299	615.103
2021	0	-19.479	595.624
2022	0	-14.898	580.726
2023	0		

Vooralsnog verwachten wij de komende jaren nog geen daadwerkelijke betaling te moeten doen.

Verplichte indicatoren

Indicator	2021	2022	2023
Formatie fte per 1.000 inwoners	6,79	6,80	7,29
Bezetting fte per 1.000 inwoners	5,99	6,34	6,67

Apparaatskosten per inwoner	€ 658	€ 725	€ 767
Externe inhuur als % van totale loonsom + inhuur externen	8,93%	15,62%	19,54%
Overhead als % van totale lasten	10,77%	8,82%	8,94%
Woonlasten eenpersoonshuishouden	827	929	936
Woonlasten meerpersoonshuishouden	865	969	977
WOZ-waarde woningen	237	262	310
Nieuwbouw woningen per 1.000 woningen	1,2	2,5	niet bekend
Huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	111	164	96
Hernieuwbare elektriciteit	18,1%	niet bekend	niet bekend
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1,0	2,3	1,0
Geweldmisdrijven per 1.000 inwoners	2,7	2,3	2,6
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	1,0	1,0	0,7
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	5,0	5,0	3,3
Verwijzingen HALT per 10.000 jongeren	19	19	niet bekend
Jongeren met delict voor rechter	1%	1%	geen data
Demografische druk	70,4%	72,7%	74,6%
Niet-sporters	50,4%	49,7%	geen data
Banen	301,1	323,8	265,2
Vestigingen per 1.000 inwoners	114,2	128	101,4
Netto arbeidsparticipatie	69,0%	70,6%	71,6%
Functiemenging	30,1%	31,2%	niet bekend
Bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners	399,2	366,7	331,7
Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners van 15-64 jaar)	290,8	222,2	243,0
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	geen data	geen data	578
%kinderen in uitkeringsgezin	7%	8%	7%
% werkloze jongeren	2%	2%	geen data
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO+MBO)	2,5%	2,8%	2,8%
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	geen data	2,5	geen data
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	37	38	geen data
Jongeren met jeugdhulp	17,3%	16,0%	14,4%
Jongeren met jeugdreclassering	geen data	geen data	geen data
Jongeren met jeugdbescherming	1,9%	1,6%	1,3%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Hoofdstuk 3 Paragrafen

Paragraaf 1	Lokale heffingen
Paragraaf 2	Weerstandsvermogen
Paragraaf 3	Onderhoud kapitaalgoederen
Paragraaf 4	Financiering
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering
Paragraaf 6	Verbonden partijen
Paragraaf 7	Grondbeleid
Paragraaf 8	Wet open overheid

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding

In het begrotingsjaar 2023 vormen de lokale heffingen 13% van de totale baten van de gemeente. De lokale heffingen zijn daarmee een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente. In deze paragraaf gaan we in op het gemeentelijke beeld, door de hoogte van de woonlasten voor een gemiddeld huishouden en de hoogte van de opbrengsten uit de lokale heffingen. De opbrengsten uit lokale heffingen worden vervolgens per heffingssoort uitgesplitst en toegelicht. Als laatste zijn de gegevens vanuit de Atlas van de lokale lasten 2022 en 2023 opgenomen.

Gemeenten in Nederland heffen belastingen, leges en heffingen. De gemeenteraad bepaalt welke gemeentelijke lokale lasten inwoners betalen en ook de hoogte van de tarieven. In deze paragraaf wordt het volgende onderscheid gemaakt:

- Belastingen

De opbrengsten uit belastingen zijn niet gelabeld en kunnen daarom voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen worden ingezet. De onroerendzaakbelasting (OZB) en hondenbelasting behoren tot deze categorie.

- Leges

Leges worden geheven voor diensten die geleverd worden aan een individuele aanvrager. Leges worden ook wel retributies genoemd. Onder andere het aanvragen van een rijbewijs of omgevingsvergunning, lijkbezorgingsrechten en marktgelden behoren tot deze categorie. Bij het heffen van leges gelden beperkingen: er mag geen winst gemaakt worden op de diensten en voor een aantal diensten heeft het Rijk een maximumtarief bepaald.

- Heffingen

Heffingen worden geheven voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. De opbrengsten kunnen uitsluitend besteed worden aan die specifieke taak of voorziening waarvoor de heffing is opgelegd. De heffingen worden ook wel bestemmingsheffingen genoemd. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor deze heffingen geldt dat de gemeente niet meer in rekening mag brengen dan de kosten die zij voor de betreffende taak of voorziening maakt. Dit uitgangspunt geldt bij het bepalen van de tarieven in de verordening.

Inkomstenoverzicht

Het totaal van de geraamde baten uit lokale heffingen in 2023 is € 7.337.000. De verdeling naar soort inkomsten is in onderstaande tabel weergegeven.

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Afwijking 2023
Subtotaal belastingen	3.588	3.714	3.532	3.538	6
Subtotaal leges en overige opbrengsten	620	361	546	628	82
Subtotaal heffingen	2.940	3.244	3.244	3.171	-73
Totaal	**7.148**	**7.319**	**7.322**	**7.337**	**15**

In de volgende onderdelen worden de lokale heffingen verder toegelicht. Bij de belastingen wordt daarbij ook aandacht besteed aan de kwijtschelding en de bezwaren en beroepen op WOZ-beschikkingen. Bij de rechten en (bestemmings)heffingen wordt ingegaan op de kostendekking.

Belastingen nader toegelicht

Zoals eerder aangegeven zijn de inkomsten uit belastingen niet gelabeld. Deze kunnen voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen worden ingezet.

Financiën

De totale opbrengst uit belastingen is begroot op € 3.538.000. Hiermee wordt de opbrengst uit belastingen in 2023 € 6.000 hoger dan begroot in 2023. De stijging van de OZB (€ 8.000) is voornamelijk het gevolg van minder leegstand bij niet-woningen.

Inkomsten uit belastingen	**Rekening 2022**	**Begroting 2023 v.w.**	**Begroting 2023 n.w.**	**Rekening 2023**	**Afwijking 2023**
OZB woningen	2.872	2.968	2.858	2.852	-6
OZB niet-woningen	536	553	553	567	14
Hondenbelasting	126	136	121	119	-2
BIZ	54	57	0	0	0
Totaal	**3.588**	**3.714**	**3.532**	**3.538**	**6**

Tariefontwikkeling	**2023**	**2022**
OZB eigenaar woningen	0,1362%	0,1620%
OZB eigenaar niet-woningen	0,3039%	0,2978%
OZB gebruiker niet-woningen	0,2359%	0,2311%
Hondenbelasting 1e hond	96,93	94,11
Hondenbelasting 2e hond	133,02	129,15
Hondenbelasting 3e hond en volgende honden, per hond	257,47	249,97
Hondenkennel	229,95	223,27

De tarieven zijn ten opzichte van het tarief 2022 verhoogd met een inflatiepercentage van 3%. Daarna zijn de tarieven nog aangepast aan de resultaten van de herwaardering 2023. Dat betekent een aanpassing van de bij de begroting 2023 vastgestelde tarieven OZB, en wel met een verlaging van 18,39% voor woningen en een verlaging met 0,9% voor niet-woningen.

De WOZ-waarde 2023 is eind januari 2023 gelijktijdig met de aanslag gemeentelijke belastingen 2023 aan de burgers kenbaar gemaakt.

De bezwaren die worden ingediend tegen de WOZ-beschikkingen is deels in eigen beheer en deels door externe inhuur afgehandeld. In 2023 zijn er 636 bezwaarschriften ontvangen. Dit is 6,2% van de door de gemeente Westervoort verzonden WOZ-beschikkingen. Landelijk gezien is er tegen 7,2%van de beschikkingen bezwaar ingediend. Op alle bezwaren is door de gemeente uitspraak gedaan. Tegen 7% ongegrond verklaarde bezwaar is beroep ingesteld.

Leges en overige opbrengsten nader toegelicht

Leges worden geheven voor diensten die geleverd worden aan een individuele aanvrager. Denk aan het aanvragen van een rijbewijs of een omgevingsvergunning. Deze leges worden ook wel retributies genoemd. Bij het heffen van leges heeft de gemeenteraad te maken met beperkingen. Er mag geen winst gemaakt worden op de diensten en voor een aantal diensten heeft het Rijk een maximumtarief bepaald. Deze uitgangspunten gelden bij het bepalen van de tarieven in de

verordening. In deze paragraaf wordt de kostendekking van de leges weergegeven zowel bij vaststelling van de tarieven in de verordening als bij de realisatie.

Financiën

De totale opbrengst uit leges en overige opbrengsten ligt bij de jaarrekening 2023 met een bedrag van € 628.000 ruim € 82.000 hoger dan de verwachtingen daarover in de begroting 2023 na wijziging. De voornaamste verschillen treden op bij de:

Leges omgevingsvergunningen
De realisatie woningbouw en de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft voor veel meer aanvragen gezorgd.

Leges AVOI
Er zijn veel meer werken uitgevoerd dan voorzien.

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Afwijking 2023
Leges					
P1: Burgerzaken	189	176	176	183	7
P1: APV en bijzondere wetten	13	15	15	14	-1
P2: Gehandicapten-parkeerkaarten	0	2	2	1	-1
P3: Wegen binnen de bebouwde kom	55	8	8	28	20
P3: Bestemmingsplannen en vrijstellingen	2	5	5	10	5
P3: Bouw-, aanleg- en reclamevergunning	15	7	7	10	3
P3: Leges omgevingsvergunningen	150	88	238	278	40
Overige opbrengsten					
P2: Sportaccommodaties	26	25	25	28	3
P3: Lijkbezorgingsrechten	49	28	63	64	1
P3: Marktgelden	2	7	7	12	5
Totaal	**620**	**361**	**546**	**628**	**82**

Kostendekking leges

Zoals eerder aangegeven mogen de geheven leges niet winstgevend zijn, maar ten hoogste alle kosten voor de dienstverlening dekken. In onderstaand overzicht is de kostendekking voor de leges, lijkbezorging en marktgelden in beeld gebracht.

	Leges	Lijkbezor-gingsrechten	Marktgelden
Salariskosten (inclusief overhead)	-512	-41	-9
Materiële kosten	-111	-31	-4
Totaal lasten	-623	-72	-13
Totaal baten	524	64	12
Saldo	-99	-8	-1

	Leges	Lijkbezor-gingsrechten	Marktgelden
Dekkingspercentage	**84**	**89**	**92**

Heffingen nader toegelicht

Heffingen worden in rekening gebracht voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. De opbrengsten kunnen alleen besteed worden aan die specifieke taak of voorziening waarvoor de heffing is opgelegd. Deze heffingen worden ook wel bestemmingsheffingen genoemd. Het gaat hierbij om de afvalstoffen- en rioolheffing. Voor de heffingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de kosten die zij voor de betreffende taak of voorziening maakt. Voor deze heffingen wordt de kostendekking daarom weergegeven.

Financiën

De totale opbrengst uit de bestemmingsheffingen van € 3.171.000 liggen in lijn met de verwachtingen daarover in de begroting 2023 bij de vastgestelde verordeningen.

	Rekening 2022	Begroting 2023 v.w.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Afwijking 2023
Afvalstoffenheffing	1.407	1.530	1.530	1.466	-64
Rioolheffing	1.533	1.714	1.714	1.705	-9
Totaal	**2.940**	**3.244**	**3.244**	**3.171**	**-73**

Tariefontwikkeling	2023	2022
Afvalstoffenheffing vastrecht	161,11	164,10
Afvalstoffenheffing verzamelcontainer meerpersoonshuishouden	254,28	258,99
Afvalstoffenheffing verzamelcontainer éénpersoonshuishouden	190,71	194,26
Reinigingsrechten	161,11	164,10
Afvalstoffenheffing per lediging 140 liter container restafval	7,60	7,60
Afvalstoffenheffing per lediging 240 liter container restafval	9,48	9,48
Afvalstoffenheffing per storting ondergrondse container	1,06	1,06
Rioolheffing per aansluiting	240,95	231,68

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing is een kostendekkende heffing. Loon- en prijsstijgingen en ook (vervangings)investeringen hebben invloed op de stijging van het tarief. Afvalinzameling gebeurt op basis van DIFTAR. Er wordt onderscheid gemaakt tussen grondgebonden huishoudens en hoogbouwaansluitingen. Verder wordt er onderscheid gemaakt in een vastrecht en een variabel tarief. Het variabele tarief is een tarief dat per aanbieding van de container of per storting van een zak in een ondergrondse container moet worden betaald. De kosten van kwijtschelding zijn in de tarieven afvalstoffenheffing verdisconteerd. Ook alle aanbestedingsvoordelen zijn verwerkt in de tarieven. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde van 8 aanbiedingen en 42 stortingen per jaar. Bij het vaststellen van de begroting 2023 is besloten tot het volledig kostendekkend maken van de tarieven. De tarieven worden niet aangepast met de voor 2023 verwachte inflatie van 3% in verband met de 100% kostendekkendheid. De variabele tarieven zijn voor het jaar 2023 in verband met het principe "de vervuiler betaald" niet verlaagd ten opzichte van 2022.

De werkelijke opbrengst van de afvalstoffenheffing is € 64.000 lager dan geraamd. Dit bedrag bestaat uit vastrecht € 8.000 en variabel recht € 55.000. De lagere opbrengst bij het vastrecht wordt veroorzaakt door het feit dat er minder woningen en bedrijven zijn aangeslagen dan begroot.

Bij het variabele recht zijn de ledigingen en stortingen lager dan voorzien. Er is minder afval aangeboden zowel bij ledigingen als bij stortingen.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Rekening 2023	Rekening 2022
Lasten		
Afvalinzameling en verwerking	-977	
Kwijtschelding	-72	
BTW	-276	
Salariskosten	-80	
Overhead	-72	
Totaal netto lasten (A)	**-1.477**	**-1.758**
Baten		
Opbrengst heffingen (exclusief reinigingsrecht)	1.461	
Totaal netto baten (B)	**1.461**	**1.758**
Dekkingspercentage (B:A)	**99%**	**100%**

De kosten voor het inzamelen en verwerken van het restafval en gft zijn iets lager dan verwacht door een lager aanbod. Er is minder grof restafval ingezameld. De opbrengst voor het oud papier is gestegen in verband door een hogere variabele papierprijs. Door stijgende uitgifte van zakken ten behoeve van inzameling PMD zijn de kosten gestegen. Van St. Afvalfonds is een hogere eindafrekening van de vergoeding voor inzameling van PMD, oud papier en glas over 2020 ontvangen. Er is gestart met een onderzoek naar afvalbeheer welke in 2023 wordt afgerond. Voor communicatie zijn er minder kosten gemaakt. Het afvalaanbiedstation heeft 11% minder bezoekers gehad dan in 2021 en er is 25% minder aan afvalstromen gebracht. Administratief heeft er een correctie plaatsgevonden op het afvalaanbiedstation welke mede heeft geleid tot een voordeel op het afvalaanbiedstation. Er zijn minder uren doorbelast vanuit 1Stroom en de kwijtschelding was lager dan verwacht.

De totale kosten voor inzameling van het huis aan huisafval en het afvalaanbiedstation zijn lager dan de totale opbrengst voor de afvalstoffenheffing waardoor er een bedrag van € 250.778 gestort in de voorziening afvalinzameling.

Rioolheffing

De totale opbrengst uit rioolheffing van € 1.705.000 ligt in lijn met de verwachting daarover in de begroting 2023 bij de vastgestelde verordeningen.

Kostendekkendheid rioolheffing	Rekening 2023	Rekening 2022
Lasten		
Riolering	-700	
Rioolgemalen	-161	
BTW	-26	
Salariskosten	-123	
Overhead	-111	
Voorziening	-584	
Totaal netto lasten (A)	**-1.705**	**-1.758**
Baten		
Opbrengst heffingen	1.705	
Totaal netto baten (B)	**1.705**	**1.758**
Dekkingspercentage (B:A)	**100%**	**100%**

Op rekeningbasis zijn de kosten gelijk aan de opbrengsten. Het verschil tussen de kosten en opbrengsten wordt gestort in de voorziening "riolering artikel 44 lid 2". Voor 2023 gaat het om een bedrag van € 584.000. Er was een storting van € 281.000 voorzien. De storting is € 303.000 hoger doordat er per saldo een voordeel is ontstaan op klein dagelijks onderhoud van riolering

en gemalen, uitvoering van projecten en doorgeschoven investeringen. Daarnaast waren er geen calamiteiten.

Kwijtschelding en lastenverlichting

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Westervoort kan door belastingplichtigen (particulieren en zzp'ers) kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting (1e hond). Kwijtschelding wordt verleend op basis van 120% van de bijstandsnorm, waarbij ook een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. In 2023 is voor een totaalbedrag van € 72.000 kwijtschelding verleend.

Kwijtschelding

Rekening 2022	Rekening 2023
-77	**-72**

Ontwikkeling van de lokale lastendruk

In de begroting 2023 was een lastendrukstijging van 2,31% voorzien. De werkelijke lastendruk 2023 steeg met 0,8%. In onderstaand overzicht is de lastendruk voor 2023 weergegeven. Aanname: OZB-waarde woning € 310.000, afvalstoffenheffing vastrecht en 8 ledigingen (240-liter container), rioolheffing (vast bedrag). De OZB is berekend op basis van de gemiddelde waarde in 2023 van € 310.000 (ook voor 2022). De gemiddelde lokale lastendruk in Gelderland is € 944.

Ontwikkeling lastendruk 2023

Onderdeel	2022 (in €)	2023 (in €)	stijging (in %)
OZB-eigenaar	493	494	0,2%
Afvalstoffenheffing	244	242	-0,8%
Rioolheffing	232	241	3,9%
Totaal	**969**	**977**	**0,8%**

In onderstaand overzicht is de lastendruk van de gemeente Westervoort weergegeven in vergelijking tot een aantal andere Gelderse gemeenten. Hiervoor maken we gebruik van cijfers uit de Provinciale databank. Hierin wordt de gemiddelde totale belastingdruk per inwoner berekend. Om een vergelijk te kunnen maken zijn de cijfers voor 2022 ook weergegeven.

Vergelijking lokale lastendruk per inwoner 2023 met een aantal andere Gelderse gemeenten

Gemeente	2022	2023
Nijmegen	620	654
Arnhem	566	584
Brummen	487	512
Duiven	465	490
Zevenaar	477	478
Doesburg	447	472
Montferland	429	455
Rheden	419	447
Westervoort	**436**	**446**

Doetinchem	479	442
Aalten	318	323

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

1. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet voorziene financiële tegenvallers te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of waarvoor verzekeringen zijn afgesloten.

Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

De gemeente Westervoort acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd.

2. Risicoprofiel

De risico's van de gemeente Westervoort zijn in onderstaand overzicht in kaart gebracht.

Nummer	Risico	Kans	Financieel gevolg		Risico
	Openeinderegelingen		**Minimum**	**Maximum**	**Gemiddeld**
1.1	Jeugdzorg	70%	400.000	750.000	402.500
1.2	Participatie (BUIG)	50%	100.000	250.000	87.500
1.3	Wet maatschappelijke ondersteuning	90%	50.000	500.000	247.500
1.4	Armoedebeleid	70%	50.000	250.000	105.000
1.5	Woonplaatsbeginsel	70%	250.000	850.000	385.000
	Overige risico's				
2.1	Onderhoud buitenruimte	25%	465.000	465.000	116.250
2.2	Overige risico's	10%	2.100.000	2.100.000	210.000
	Bedrijfsvoering				
3.1	Personeel 1Stroom	50%	250.000	500.000	187.500
3.2	Databeveiliging	90%	50.000	200.000	112.500
	Financieel				
4.1	Algemene uitkering	70%	250.000	1.000.000	437.500
4.2	Grondexploitaties	100%	26.000	26.000	26.000
4.3	Aftreden bestuurder	30%	50.000	250.000	45.000
	Totaal		**4.041.000**	**7.141.000**	**2.362.250**
	Primitieve begroting 2023				**7.115.000**

Opgemerkt moet worden dat bij de risico-inventarisatie geen rekening is gehouden met een mogelijke economische recessie. Dit komt tot uiting in de vorm van prijsstijgingen bij de lasten en de investeringen. Voor de komende jaren is in de begroting hiermee al rekening gehouden. De risico's van nieuwe wet- en regelgeving, zoals de omgevingswet en de wet inburgering zijn nog niet financieel vertaald.

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Westervoort bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. Het positieve resultaat over 2023 bedraagt € 1,207 miljoen, de algemene reserve is eind 2023 € 2,411 miljoen positief.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstand	
Algemene reserve 31-12-2023	2.411
Resultaat 2023	1.207
Bestemmingsreserves	0
Stille reserve	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0
Onvoorzien	0
Totale weerstandscapaciteit	**3.618**

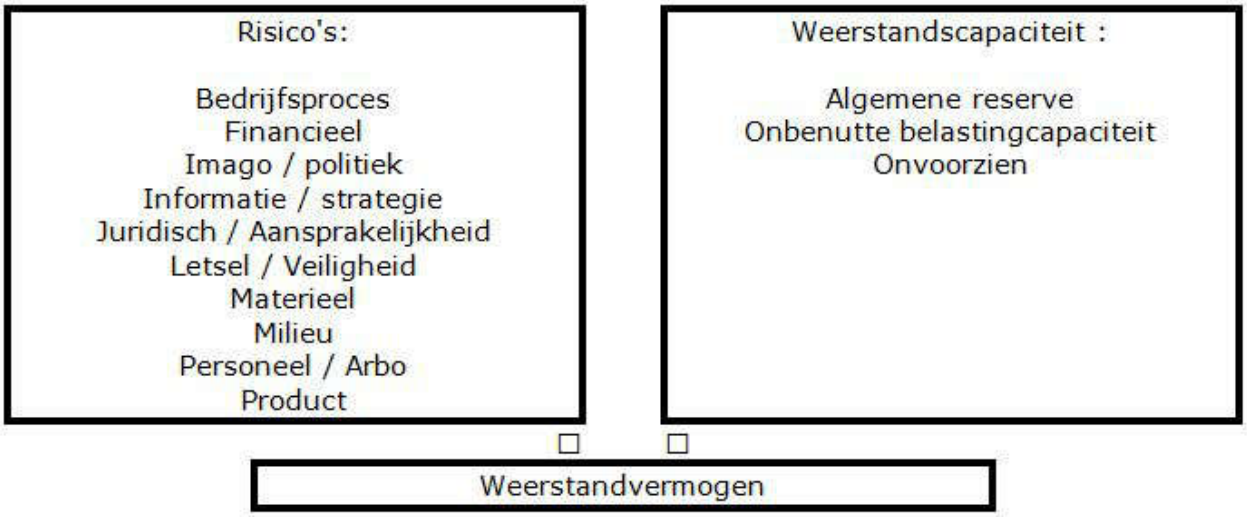
Vrij aanwendbare bestemmingsreserves
Van de aanwezige bestemmingsreserves is bij het vaststellen van de nota weerstandsvermogen geconcludeerd dat zij niet vrij aanwendbaar zijn, omdat bij beschikking over de reserve dekkingsproblemen ontstaan. Er is daarom geen ruimte.

Stille reserves
De bijdrage van stille reserves aan de weerstandscapaciteit ramen wij op nul.

Onbenutte belastingcapaciteit
De resterende belastingcapaciteit geeft inzicht in de mogelijkheden voor nog te heffen lokale lasten. Door het afschaffen van de drempeltarieven is de hoogte van de onroerendezaakbelastingen niet meer gemaximeerd. Kijken we naar de tarieven die het Rijk hanteert bij een eventuele aanvraag in het kader van het artikel-12 beleid, dan dienen deze te voldoen aan een redelijk peil. Voor 2023 hanteert het Rijk een gemiddeld percentage van 0,1614% van de vastgestelde WOZ-waarde. Onze eigen gemiddeld tarief voor 2023 ligt boven dat tarief.

Onvoorzien
De post onvoorzien mag worden opgevat als een buffer voor onvoorziene tegenvallers. Het dekt lasten die onvoorzien, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn. De post onvoorzien is in 2023 middels begrotingswijzigingen naar nihil gebracht.

4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit
Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 3.618	1,53
	Benodigde weerstandcapaciteit		€ 2.362	

De normtabel biedt een waardering van de berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

De ratio van onze organisatie is ruim voldoende. Op basis van de begroting v.w. was het kengetal 0,34.

Kengetallen

Financiële kengetallen	**Rekening 2022**	**Rekening 2023**	**Begroting 2023 v.w.**
Netto schuldquote	36%	31%	66%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	31%	27%	60%
Solvabiliteitsratio	15%	16%	6%
Structurele exploitatieruimte	8,99%	-0,49%	1,97%
Grondexploitatie	0,28%	0,15%	0%
Belastingcapaciteit	98%	103%	101%

Waarderingscijfer financiële kengetallen	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

De toezichthouder zal ten aanzien van de kengetallen zelf geen waardeoordeel geven. Wel zal bij de beoordeling van de vastgestelde begroting getracht worden de individuele cijfers af te zetten tegen het provinciale beeld. Het blijft echter aan de gemeente zelf om haar eigen kengetallen van een waardeoordeel te voorzien.

Ten aanzien van onze kengetallen kan het volgende worden opgemerkt:
- De netto schuldquote ligt ruim onder de 90% hetgeen als minst risicovol kan worden aangemerkt. De daling van dit percentage is voornamelijk het gevolg van het uitstellen (niet uitvoeren) van investeringen.

- De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is als gevolg van het uitstellen van investeringen flink gedaald (positief).

- De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van de gemeente. De ratio stijgt door de positieve resultaten van de laatste jaren, maar wordt nog wel aangeduid als meest risicovol.

- De structurele exploitatieruimte geeft aan hoeveel ruimte er is in de jaarrekening tussen structurele uitgaven en structurele inkomsten van gemeenten.

- Het kengetal grondexploitatie is de verhouding tussen de waarde bouwgronden in de balans en de totale baten van de gemeente. Het aandeel van de grondexploitatie in onze totale exploitatie is relatief gering. Wij zijn geen gemeente die beschikt over een grote voorraad al dan niet in exploitatie genomen gronden. In de jaren van de crisis en ook nu nog leidt dit gelukkig wel tot relatief lage risico's.

- Ten aanzien van de belastingcapaciteit tenslotte kan worden opgemerkt dat het hier puur een vergelijkingscijfer betreft. De score geeft weer in hoeverre wij ons verhouden ten opzichte van het, door het COELO berekende, landelijke gemiddelde. De waardering is nu nog neutraal.

Conclusie

Weerstandscapaciteit
Het jaar 2023 sluit met een positief resultaat van € 1,207 miljoen. De algemene reserve groeit in 2023 naar € 3,6 miljoen (voor resultaatbepaling) maar daalt naar verwachting in eind 2028 naar een bedrag van € 1,2 miljoen.

Kengetallen
De uitkomst en ontwikkeling van de financiële kengetallen is positief te noemen. Hoewel de solvabiliteit voor een gemeente van ondergeschikt belang is, blijft deze met een percentage van 16% het meest risicovol. Naar de toekomst toe blijven we aandacht vragen voor de ontwikkeling van de structurele exploitatieruimte. Het risico van een economische recessie is door de oorlog in de Oekraïne nog steeds aanwezig. Ook de grote opgaven waar onze gemeente voor staat zoals duurzaamheid en woningbouw trekken een wissel op de beschikbare structurele exploitatieruimte en mogelijk op de schuldpositie. Het is belangrijk om daar voldoende aandacht voor te hebben en te blijven houden.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Het onderhoud van de kapitaalgoederen legt een beslag op een deel van de financiële middelen. Kapitaalgoederen zijn verdeeld naar de categorieën wegen, water en gebouwen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties.

In de beleidsplannen legt de gemeenteraad de kaders vast voor de uitvoering van het onderhoud aan de kapitaalgoederen. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Met de vaststelling van de programmabegroting machtigt de raad het college van burgemeester en wethouders om de uitgaven ten laste van de betreffende onderhoudsvoorzieningen te doen.

Deze voorzieningen worden gevuld door een jaarlijkse storting vanuit de diverse taakvelden. De kosten van het onderhoud worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

In 2023 is gestart met het opstellen van het integrale beheerplan. Het opstellen van een beheerplan is een eis vanuit de provincie. Door capaciteitsproblemen en het niet ingevuld krijgen van vacatureruimtes is het niet gelukt om de beheerplannen dit jaar vast te laten stellen. De verwachting is dat deze eind 2024 kunnen worden vastgesteld.

Het beleid voor het beheer en onderhoud is verwoord in de volgende nota's:
- Wegenbeleidsplan (vastgesteld in 2015)
- Wegenbeheerplan (vastgesteld in 2018)
- Groenstructuurplan 'Levende Aders' (vastgesteld in 2011)
- Groenbeheerplan (vastgesteld in 2011)
- Beleidsnota openbare verlichting (vastgesteld in 2010)
- Watertakenplan 2022-2026 (vastgesteld in 2022)
- Groot Onderhoud Gebouwen (vastgesteld in 2015)

Wegen

Beleidskader
Het beheren van de openbare ruimte is efficiënter wanneer we er integraal naar kijken. Daarom is besloten Integraal Beleid voor het beheer van de Openbare Ruimte (IBOR) op te stellen en geen nieuw beleid voor alleen de verhardingen. Naar verwachting zal Q1 2024 het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit beleid wordt daarna vertaald in beheerplannen. Vooruitlopend op het IBOR is het onderhoudsniveau van de openbare ruimte vastgesteld. Dit is kwaliteitsniveau C van het CROW met enkele accenten op B-niveau.

Voorziening achterstallig onderhoud wegen	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per 1 januari	**1.826**	**1.327**	**827**	**327**
Toevoeging aan de voorziening				
Onttrekking aan de voorziening	499	500	500	327
Stand per 31 december	**1.327**	**827**	**327**	**0**

Uitvoering
In 2023 is ten opzichte van eerdere jaren veel onderhoud uitgevoerd. Een groot deel door de inzet van de beschikbare gelden voor achterstallig onderhoud. In 2023 is hieraan circa € 500.000 uitgegeven in de wijken Vredenburg, 't Hoge Eind zuid, Broeklanden en Vredenburg. In het startjaar 2022 was dit € 173.785 in de wijken Steenderens, 't Hoge Eind noord en Oude Kern. Hierbij is rekening gehouden met de aanleg van glasvezel.

Vanwege vertraging op het IBOR, personele wisselingen en moeilijk vervulbare vacatures is het vervangen uitgesteld van fietspad Schans, bruggen B31-Kemfkens en B32-Waemelslant en is minder aan onderhoud civiele kunstwerken gedaan. Naast achterstallig is ook groot onderhoud als asfalt Rivierweg en vervangen asfalt paden Goltackers en park Broekstraat uitgevoerd. Ook is het bij de inspectie geconstateerde klein onderhoud en het bij Fixi/KCC gemelde klein onderhoud opgelost.

Kwaliteitsniveau verhardingen
De kwaliteit van het asfalt was bij de laatste inspectie iets gedaald. Het is belangrijk asfalt op redelijk niveau te houden om kapitaalvernietiging te voorkomen. De kwaliteit van de elementen verharding was ook gedaald. Met het extra budget voor achterstallig onderhoud wordt de komende jaren een inhaalslag gemaakt om de kwaliteit te verbeteren. Het positieve effect daarvan op de kwaliteit zal bij de inspectie 2024 tot uiting moeten komen. Aandachtspunten zijn dat vooral bij asfaltwegen steeds meer ernstige schade door langdurige zomer droogte optreedt en dat op de lange termijn erg hoge onderhoudsbedragen nodig zijn op basis van leeftijd.

Van de civiele kunstwerken wordt bij de inspectie per hoofdonderdeel de schade in beeld gebracht. Per schade wordt een herstel advies gegeven. Dit kan ook een renovatie of vervanging zijn als daar aanleiding toe is. Indien nodig volgt nader onderzoek. Het aangetroffen kwaliteitsniveau voldoet aan de verwachtingen en de leeftijd van het areaal.

Voorziening onderhoud wegen	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per 1 januari	**460**	**310**	**179**	**218**
Toevoeging aan de voorziening	625	494	494	494
Onttrekking aan de voorziening	775	625	455	460
Stand per 31 december	**310**	**179**	**218**	**252**

Groen

Beleidskader
Het groenbeleid is vastgelegd in het Groenstructuurplan Levende Aders II 2010-2025. Voorbomen is een apart beleidsplan opgesteld dat ‘Samen een boom opzetten’ heet. De looptijd van beide plannen is gelijk.

In 2020 is gestart met het opstellen van integraal beleid voor het beheer en de (her)inrichting van de openbare ruimte (IBOR) ter vervanging van het huidige sectorale beleid. Het streven is om het IBOR in 2024 vast te stellen. Vervolgens wordt het integrale beheerplan opgesteld. Het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte is vooruitlopend op het IBOR in december 2022 vastgesteld door de Raad. Het vastgestelde kwaliteitsniveau is niveau ‘Sober’.

De budgetten zijn geïndexeerd naar prijspeil 2022 en bijgesteld naar het vastgestelde kwaliteitsniveau

Uitvoering
Het beleid is uitgewerkt in het groenbeheerplan ‘Sturen op kwaliteit 2010-2020’. Het groenonderhoud is in 2023 voor het vierde jaar conform contract uitgevoerd op beeldkwaliteitsniveau B van het CROW. Dit is hoger dan het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau eind 2022. Omdat het onderhoud in een gunstige periode is aanbesteed past dit binnen de vastgestelde budgetten.

Het groenbeheerplan gaf de basis voor renovatieprojecten t/m 2020. Vanaf 2021 zijn deze niet meer gepland en financieel geborgd. Het areaal wordt ouder waardoor renovaties noodzakelijk worden. Ook de droge zomers van de afgelopen jaren hebben voor een achteruitgang in kwaliteit gezorgd. Nog langer uitstellen van renovaties zorgt voor kapitaalvernietiging. Daarom zijn in

2022 en 2023 op basis van de beschikbare kredieten kleinschalige werkzaamheden voorbereid en uitgevoerd. Voor de uitvoering is gezocht naar een maximale integraliteit met de overige vakgebieden in de openbare ruimte.

Het boombeheer is uitgewerkt in het Boombeheerplan Duurzame groei 2014-2019. Het Boombeheer is volgens dit plan uitgevoerd. De komende jaren wordt ingezet om doelstellingen zoals geformuleerd in Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie uit te voeren. In 2022 is ook een krediet aangevraagd voor de aanplant van bomen. De voorbereidingen hiervan zijn eind 2022 opgepakt en zijn in 2023 uitgevoerd. Overige aanplant vindt plaats in combinatie met het uitvoeringsprogramma ‘Klimaatadaptatie’. Er zijn in 2023 geen particuliere bomen gekapt die op de groene kaart staan. In Westervoort zijn er in 2023, 66 stuks bomen gekapt en 85 stuks bomen geplant. De gekapte bomen staan verspreid over de gemeente. De bomen waren dood of in zeer slechte conditie door onder andere ouderdom (afstervingsverschijnselen). Ook de droogte van de afgelopen jaren heeft invloed gehad. 20 Van de 66 gekapte bomen stonden in de Kerkstraat. Deze bomen zijn vervangen voor nieuwe bomen in verband met overlast. *Overige bomen zijn onder andere aangeplant bij de Jagerskamp, Klapstraat, Zuidelijke Parallelweg, de Leigraaf, Paepestraat en de Achterse weide*

Ook het maaibestek is eind 2022 opnieuw Europees aanbesteed en in begin 2023 gegund. Het werk is gegund aan de aannemer met de scherpste prijs. Voor een meer biodivers maaibeheer is in 2021 € 7.200 extra beschikbaar gesteld.

Onderhoud groen	**Begroting 2023 voor wijziging**	**Begroting 2023 incl. wijziging**	**Realisatie 2023**
Budget	806	884	841

Riolering, gemalen en randvoorzieningen

Beleidskader
De basis voor het onderhouden van het totale rioleringssysteem is te vinden in het Water Taken Plan WTP (voorheen Gemeentelijk Riolerings Plan GRP) dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. In 2022 is het nieuwe watertakenplan vastgesteld. In het watertakenplan zijn een deel van de kosten voor DPRA opgenomen.

Uitvoering
Het reguliere beheer en onderhoud van het hoofdriool, gemalen, kolken, drukunits en BBB’s (Berg Bezink Bak) is volgens planning uitgevoerd.

Vanuit de DPRA-oplegger is gestart met het project Korte griet: in 2023 zijn de eerste ontwerpen opgesteld met de buurt. De uitvoering zal in 2024 geschieden.

Voor de uitvoering van het Centrumplan zijn in 2023 subsidiestromen gerealiseerd. Vanuit DPRA worden ook middelen beschikbaar gesteld. In 2024 zal begonnen worden met het opstellen van het ontwerp.

Voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Stand per 1 januari	**2.299**	**2.883**	**3.148**	**3.485**
Toevoeging aan de voorziening	584	265	337	418
Onttrekking aan de voorziening	0	0	0	0
Stand per 31 december	**2.883**	**3.148**	**3.485**	**3.903**

Water

Beleidskader
De basis voor het onderhouden van het totale rioleringssysteem is te vinden in het Water Taken Plan WTP (voorheen Gemeentelijk Riolerings Plan GRP) dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. In 2022 is het nieuwe watertakenplan vastgesteld. In het watertakenplan zijn een deel van de kosten voor DPRA opgenomen.

Uitvoering
Met Waterschap Rijn en IJssel is een plan opgesteld om beschoeiingen te onderhouden, vervangen of om te vormen naar natuurvriendelijke oevers. Werkzaamheden als er werk met werk gemaakt kan worden.

Water	Begroting 2023 voor wijziging	Begroting 2023 incl. wijziging	Realisatie 2023
Budget	90	90	3

Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen

Beleidskader
Voor de gemeente Westervoort is momenteel geen actueel beleidskader (maatschappelijk) Vastgoed. Hieraan wordt momenteel gewerkt. De verwachting is dat deze na de zomer van 2024 ter besluitvorming wordt aangeboden zodat deze in Q3 a Q4 behandeld wordt.

Voor de Gemeente Westervoort zijn voor het maatschappelijk vastgoed in 2023 al wel nieuwe MJOP's gemaakt. Ook is er gewerkt aan een duurzaamheidsplan om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen rondom duurzaamheid en de ambities uit de routekaart maatschappelijk vastgoed. Deze vormen samen met het nog vast te stellen beleid een goede basis voor inzicht in wat gereserveerd moet worden voor onderhoud. In 2023 is ook gewerkt aan het wegwerken van achterstallig onderhoud.

Beheerplan
Voor het planmatig groot onderhoud wordt onderscheid gemaakt in de volgende twee categorieën:
- Groot onderhoud met een cyclus van 2-25 jaar: vindt een reservering plaats.
- Vervangingsinvesteringen met een cyclus van > 25 jaar: kapitaliseren (rente en afschrijving).

Voor het regulier onderhoud is budget opgenomen in de meerjarenbegroting.

De reservering van het groot onderhoud met een cyclus van 2-25 jaar is er een bestemmingsreserve onderhoud gebouwen. Hoewel we 2 tot 25 jaar vooruitkijken zullen we voor de begroting de beschouwingshorizon voor onderhoud gaan beperken tot 10 jaar. Dit omdat we iedere 4 jaar het MJOP op basis van de NEN 2767 zullen gaan herzien. Verder vooruitkijken heeft dan geen zin omdat inhoudelijk beleid ook invloed heeft op de huisvestingsbehoefte. In lijn met de BBV wordt bij het op te stellen beleid voorgesteld dit om te gaan zetten in een voorziening onderhoud gebouwen.

Vanuit de nieuwe geactualiseerde MJOP's hebben we inzicht gekregen in de stand van zaken. Hierop kunnen de volgend zaken invloed hebben en deze worden dan ook jaarlijks bekeken:
- Uitgevoerd onderhoud en geplande onttrekkingen,
- Wijzigingen in de onderhoudscomponenten (materiaalkeuzes)
- Verwerking van opname-/schouwresultaten,
- Verkoop, Privatisering en/of sloop van een accommodatie,
- Wijziging in onderhoudsverantwoordelijkheid (eigenaar-verhuurder/huurder-gebruiker)

Voorgesteld wordt voor de gehanteerde NEN2767systematiek voor het opstellen van de MJOP's in O-prognose het volgende beleidskader te gaan hanteren:
- In de eerste plaats leggen we in huisvestingplannen voor Vastgoed voor Bedrijfsvoering, Onderwijs, Sport en Accommodaties vast wat het toekomstperspectief is van dat vastgoed.
- Op basis daarvan weten we wanneer gebouwen voor vervanging dan wel hoog niveau renovatie in aanmerking komen. Tot die tijd zal via een duurzaamheidsplan en een onderhoudsplan gewekt worden aan het voldoen aan de routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed en het gewenste onderhoudsniveau:
- Aan een duurzaamheidsplan wordt momenteel gewerkt.
- Onderhoud vindt plaats via jaarlijks onderhoud en groot onderhoud. Voor dat laatste werkt Westervoort momenteel met een bestemmingreserve. Dit is volgens de BBV niet toegestaan en wordt via de route van het schrijven van vastgoedbeleid omgezet naar een Voorziening Groot Onderhoud Gebouwen. We kijken met het onderhoudsplan 10 jaar vooruit.

Uitvoering
In 2023 is gewerkt aan het wegwerken van achterstallig onderhoud. Met name is bij de scouting en Creon een dakrenovatie uitgevoerd. Er is niet veel budget beschikbaar in de bestemmingsreserve en dat is een punt van zorg naar de toekomst. Huurders in Westervoort betalen wel een kostprijs dekkende huur en verwachten een gebouw wat op orde is. In het Beleidskader (maatschappelijk) vastgoed dat naar verwachting in 2024 aan de gemeenteraad wordt aangeboden gaan we keuzes inzichtelijk maken.

Kulturhus de Nieuwhof
Op dit moment wordt door een projectontwikkelaar een plan uitgewerkt met betrekking tot de herontwikkeling van het Kulturhus. De verwachting is dat dit leidt tot huurmutaties. Mogelijk dat deze deels kunnen worden verplaatst naar het naastgelegen ondernemerscentrum. De ontwikkeling rondom het Kulturhus moet zichzelf kunnen bekostigen. Hooguit dat voor het verplaatsen van maatschappelijke huurders aanvullende budget nodig is.

Gemeentehuis Westervoort/Huisvesting Bibliotheek en RID.
Eind 2023 kwam het heugelijke nieuws dat voor het centrumplan Westervoort €2,6 aan subsidie werd binnengehaald. In 2023 zijn vanwege brandveiligheidsvoorschriften maatregelen getroffen om de branddoorslag en brandoverslag tussen de gebruiksfuncties onderling te beperken / laten voldoen aan de wettelijke eisen.

Onderwijsaccommodaties / gymzalen
Per 1 januari 2015 heeft een overheveling plaats gevonden van het Groot-Onderhoud van de Basisscholen naar de schoolbesturen. Wij zullen in het vervolg niet meer via deze paragraaf hierop terugkomen.

De Gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het Groot-Onderhoud en de Functionele Verbeteringen van de eigen gymzalen.

Eind 2023 is een traject gestart voor het opstellen van een nieuw Integraal Huisvestingsplan Basisonderwijs, waarin we de kwaliteit van de schoolgebouwen beoordelen.

Onderhoud gebouwen	Begroting 2023 voor wijziging	Begroting 2023 incl. wijziging	Realisatie 2023
Budget	34	62	185

Het verschil is onttrokken uit de reserve onderhoud gebouwen.

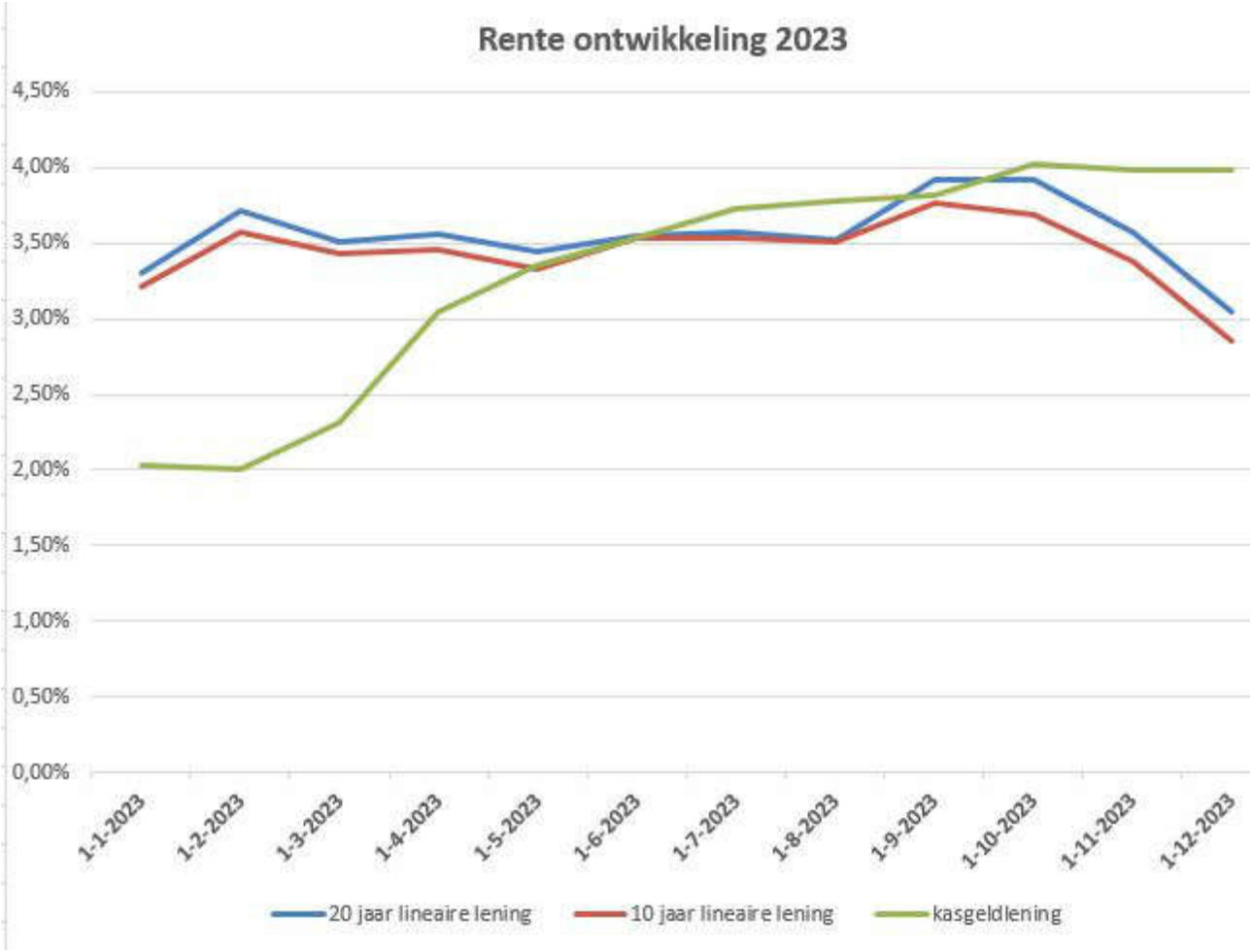
Paragraaf 4 Financiering

Algemeen

Per 1 januari 2001 is de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) van kracht geworden. In het kader van deze wet dient er een treasuryparagraaf in zowel de begroting als in het jaarverslag opgenomen te worden. De wet FIDO definieert treasury als volgt: het sturen, beheersen, verantwoorden over en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico´s. Het beleid van de gemeente Westervoort voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurystatuut welke is vastgesteld begin 2021 (als onderdeel van de Verordening financieel beheer (artikel 212 Gemeentewet)).

Rentevisie

In de begroting 2023 is uitgegaan van een oplopende rente. In werkelijkheid is de rente tot oktober 2023 licht gestegen en daarna licht gedaald.

Tabel rente ontwikkeling 2022

Renterisico's

De specifieke risico's die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan voornamelijk uit renterisico's, die worden getoetst aan twee normen. Dit zijn:

- De kasgeldlimiet.
- De renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De netto vlottende schuld, over drie maanden gezien, is voor een gemeente gelimiteerd op 8,5% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van deze kasgeldlimiet in 2023 weergegeven.

Berekening kasgeldlimiet

Over het eerste kwartaal is de kasgeldlimiet overschreden. In het tweede kwartaal is de kortlopende schuld afgenomen als gevolg van het aantrekken van twee langlopende geldleningen. De overschrijding van de kasgeldlimiet heeft geen gevolgen. De wet FIDO schrijft voor dat de toezichthouder vooraf geïnformeerd moet worden als de kasgeldlimiet drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden.

Berekening ruimte t.o.v. kasgeldlimiet

2023	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw	Gemiddeld
Gemiddelde vlottende middelen	5.1	8.5	9.8	8.4	8.0
Kasgeld limiet 2023	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7
Boven de limiet	8.8	12.2	13.5	12.1	11.7

De gemeente Westervoort is het hele jaar 2023 ruim boven de limiet gebleven,

	Begroot	Werkelijk	Verschil
Toegestane kasgeldlimiet			
Lasten (excl. mutaties in reserves)	43.320	53.066	9.746
Percentage conform wet Fido, uitvoeringsregeling	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	3.716	4.511	795
Berekening netto vlottende schuld			
Vlottende schuld		2.152	2.152
-/- Vlottende middelen		15.030	15.030
Netto vlottende middelen/schuld		-12.878	-12.878
Toets kasgeldlimiet			
Toegestane kasgeldlimiet	3.716	4.511	-795
-/- netto vlottende schuld	-12.878	-12.878	0
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	16.594	17.389	-795

Renterisiconorm

Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van deze renterisiconorm in 2023 weergegeven.

	Primitieve begroting	Werkelijk
Berekening rente risiconorm		
Totale lasten	43.320	53.066
Percentage regeling	20%	20%
Rente risiconorm in bedrag	8.744	10.613
Berekening rente risico		
Renteherziening	0	0
+/+ aflossingen	1.664	1.664
Renterisico	1.664	1.664

Toetsing renterisiconorm		
Rente risiconorm	8.744	10.613
Renterisico	1.664	1.664
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	7.080	8.949

Dat betekent dat de gemeente Westervoort in 2023 voldoet aan de rente risiconorm.

Financiering

Het beheer van de financieringsmiddelen is in 2023 voortgezet op dezelfde risicomijdende manier als voorheen. De tarieven van de korte en lange rente zijn in 2023 behoorlijk opgelopen.Gemiddeld werd er door Westervoort voor langgeld 1,82% rente betaald. In 2023 is er geen behoefte geweest extra financieringsmiddelen aan te trekken.

De ontwikkeling van de leningenportefeuille is in onderstaande tabel gegeven. De stand van de leningenportefeuille is ook terug te vinden bij de toelichting op de balans.

Ontwikkeling leningenportefeuille	**Bedrag**
Stand per 1 januari 2023	24.547
Nieuwe leningen	0
Reguliere aflossingen	-1.664
Vervroegde aflossingen	0
Stand per 31 december 2023	22.883

Renteschema 2023

De commissie BBV heeft met ingang van 2017 geadviseerd om in de begroting en jaarrekening het rente schema op te nemen. Het rente schema is een resultaat van het taakveld treasury. In het taakveld worden alle uitgaven en inkomsten vastgelegd over de rentelasten, rente ontvangsten, de doorberekening aan investeringen, grondexploitaties en eventuele projecten en het rente resultaat. Voor 2023 is het rente resultaat € 210.620 voordelig.

Externe rente lasten kort en lang geld	431	
Externe rente baten	-246	
Totaal externe rente lasten		**185**
Rente baten toerekening aan grondexploitatie	-5	
Rente baten verstrekte leningen aan plaatselijke verenigingen	-15	
Rente baten lening Kredietbank Leeuwarden	-1	
Totaal rente baten		-21
Totaal aan taakvelden toe te rekenen		**164**
Doorbelasting van rente aan taakvelden		-390
Doorbelasting ontvangen rente aan taakvelden		16
Rente resultaat op taakveld treasury voordeel		**-210**

Kredietrisico

Naast het renterisico wordt er door de gemeente ook kredietrisico gelopen in het kader van de publieke taak. Het kredietrisico betreft het risico van het niet terug betalen van verstrekte leningen en gegarandeerde geldleningen.

Gegarandeerde geldleningen

Per december 2023 heeft de gemeente een toerekenbare schuld bij het WSW van € 32.082.000. Dit zijn leningen van de Stichting Plavei voor € 10.921.000, Stichting Vivare voor €16.685.000 en Woonzorg Nederland voor een bedrag van € 4.476.000

Verstrekte leningen
De gemeente Westervoort loopt risico op verstrekte geldleningen voor een totaal bedrag per 31-12-2023 van € 2.348.774. In 2023 zijn de boekwaarden van de duurzaamheidslening en starterslening toegenomen met € 22.279 vanwege bijschrijving rente en is er voor totaal € 45.784 afgelost op verstrekte geldleningen aan stichtingen of verenigingen.

Wet schatkistbankieren

Medio december 2013 heeft de Eerste Kamer de Wet Schatkistbankieren aangenomen. De wet verplicht decentrale overheden om overtollige geldmiddelen onder te brengen in Rijksschatkist. Het gaat om het uitzetten van onze overtollige middelen boven een drempelpercentage (2% van het begrotingstotaal) met een minimum bedrag van € 1.000.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1.000**	**1.000**	**1.000**	**1.000**
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**272**	**301**	**250**	**278**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	728	699	750	722
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-		
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	43.720			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	43.720			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	24.522	27.355	23.011	25.600
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	272	301	250	278

Conclusie:

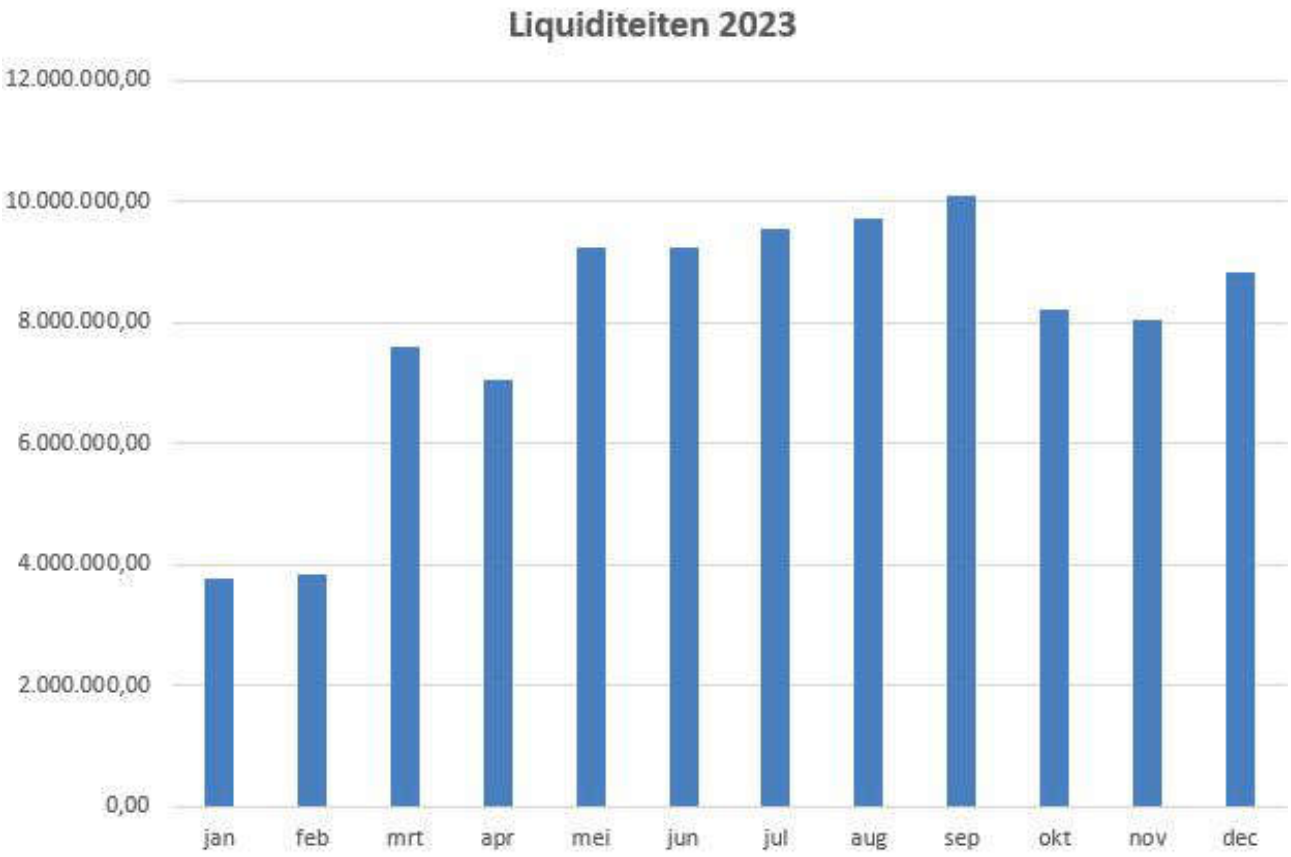
Het drempelbedrag van het schatkistbankieren is in 2023 niet overschreden.

Liquiditeit

Om te komen tot een goede en effectieve financiering voor de gemeente voor de korte en lange termijn is een goede en volledige liquiditeitsprognose noodzakelijk. De liquiditeitsprognose in de begroting 2022 voorspelde een negatief saldo van € 7,0 miljoen eind 2022. In werkelijkheid was het saldo € 3,2 miljoen. Het verschil wordt voor 6.3 miljoen verklaard door het saldo van 2021 en 2022. Daarnaast door de toename van de reserves en voorzieningen en uitgestelde investeringen.

Hieronder treft u de werkelijke liquiditeit aan van de gemeente Westervoort per maand in 2021: Het verschil wordt grotendeels verklaard door het voordelige resultaat van 2021.

Tabel liquiditeit per maand

Debiteuren-/crediteurenbeheer

Onze organisatie is erop gericht dat de vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd wordt er kort na de vervaldatum, volgens een vaste procedure, invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden via een kosten/baten analyse op juridische haarbaarheid beoordeeld waarna of verdere invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt of de vordering oninbaar wordt verklaard.

Debiteuren privaatrechtelijk
De meeste openstaande debiteuren op balansdatum zijn reeds in 2023 ontvangen. Er loopt 1 debiteur bij de deurwaarder voor totaal bedrag van € 12.257.

Debiteuren belastingen
De invordering van de belastingdebiteuren 2023 is reeds opgestart. In 2023 is hiervoor reeds een herinnering, aanmaning en zijn er dwanbevelen verzonden. Het totale saldo aan belastingdebiteuren bij de gerechtsdeurwaarder per 31 december 2023 bedraagt € 65.121. Het betreft 152 vorderingen. Deze zijn in behandeling bij het incassobureau dat de invordering verzorgt voor de gemeente.

De overige belastingdebiteuren komen binnen via een betalingsregeling.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

De gemeente levert een scala aan producten. Om de levering van deze producten te garanderen, hebben we ons werk op een bepaalde wijze georganiseerd; de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft betrekking op de totale gemeentelijke organisatie: zowel de ‘ambtelijke’ als de ‘bestuurlijke’. Onder bedrijfsvoering rekenen we de inzet van (productie-)middelen en de toepassing van processen bij de totstandkoming van producten.

De bedrijfsvoering is met ingang van 1 januari 2018 ondergebracht in de werkorganisatie 1Stroom. De bedrijfsvoering aspecten over ICT en Inkoop zijn ondergebracht in Samenwerking de Liemers (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar).

De volgende nota’s over bedrijfsvoering zijn vastgesteld:
- Coalitieakkoord 2022-2026;
- Missie en Visie 1Stroom;
- Regeling Delegatie en Mandaat;
- Verordening Financieel beleid, het financieel beheer en de financiële organisatie (artikel 212 Gemeentewet);
- Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (artikel 213 Gemeentewet);
- Verordening voor periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid van het door het college gevoerde beleid (artikel 213a Gemeentewet);
- Gemeenschappelijke regeling ‘Samenwerking De Liemers (2010)’;
- Informatiebeleidsplan (2017);
- Gemeenschappelijke regeling 1Stroom (2017).

Financiën, doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid

De interne regels met betrekking tot de financiële beheersing van de organisatie met de daarbij behorende verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn neergelegd in de verordeningen ex artikel 212, 213 en 213a van de Gemeentewet. De relevante instrumentaria behorende bij de planning en control zijn hierop afgestemd.

Over 2023 wordt door het college voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording afgelegd over de jaarrekening. In voorgaande jaren werd het oordeel hierover gegeven door de accountant. In deze verantwoording wordt aangegeven of het college van oordeel is dat er in 2023 rechtmatig gehandeld is ten aanzien van de baten en lasten en balansmutaties. In beginsel stelt de accountant vervolgens vast of de jaarrekening getrouw is. Daarmee geeft hij meteen een oordeel over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

Informatievoorziening

Als samenleving willen en kunnen we steeds meer met ICT. Niet in de laatste plaats door de mogelijkheden en het gemak, die technologieën ons in het dagelijks leven bieden. Deze digitale realiteit roept ook tal van vragen op en brengt verantwoordelijkheden met zich mee. Als lokale overheid dicht bij onze inwoners en bedrijven wordt van ons verwacht dat we onze ICT goed op orde hebben om inwoners van dienst te zijn c.q. maatschappelijke vraagstukken op te lossen.

In 2022 hebben de Liemerse gemeenten met behulp van het bedrijf M&I/Partners/ de ICT-samenwerking onder de loep genomen. Uiteindelijk is er begin 2023 voor gekozen om de samenwerking voort te zetten en te intensiveren.

Op basis van een I&A-visie en -strategie is in beeld gebracht wat er minimaal bij de Regionaal ICT en Inkoop Dienstencentrum (RID) de Liemers en de gemeenten moet gebeuren om een robuuste en toekomstbestendige ICT-samenwerking te krijgen en te houden. De benodigde investeringen

die hieruit voortvloeien worden integraal afgewogen bij de Kader-/Voorjaarsnota van de Liemerse gemeenten in 2024.

Doorontwikkeling Microsoft 365 (MS365)
Al langer bestaat bij de Liemerse gemeenten en RID de Liemers de wens om door te ontwikkelen naar een zogenaamde moderne werkplek: een digitale werkomgeving die overal beschikbaar is. De eerste fase in de route naar een moderne werkplek is de doorontwikkeling van MS365.

Die doorontwikkeling is nodig omdat we diverse knelpunten ervaren met betrekking tot het werken met documenten en waar MS365 ons in kan ondersteunen. Er is een enorme diversiteit aan opslaglocaties en versies. Het ontbreekt aan een bewaar- en vernietigingsregime conform archiefwet van documenten op netwerkschijven. Het niet kunnen schakelen tussen de lokale Teams applicatie en de Citrix werkomgeving. De onmogelijkheid om zakelijke externen te laten werken in onze Team omgeving. Ook is er geen beleid vastgesteld omtrent het gebruik van de huidige MS365 omgeving.

Eind 2023 is een aanbesteding afgerond voor een implementatiepartner die gaat ondersteunen bij het project Doorontwikkeling van MS365. Met dit project willen we bereiken dat gebruikers: efficiënter en veiliger kunnen samenwerken aan documenten, bestanden op een veilige manier intern en extern kunnen delen en kunnen samenwerken met (zakelijke) externen. De uitvoering van dit project is voorzien voor 2024.

Datagedreven werken
Data en monitoring helpt gemeenten om uit een stortvloed aan data de juiste informatie te filteren, en daarmee hun prestaties te verbeteren. Dat stelt ons dan in staat om beter beleid te ontwikkelen, dat beleid beter uit te voeren of het gevoerde beleid beter te verantwoorden. Op dit moment wordt er op diverse beleidsterreinen in onze organisatie geëxperimenteerd met datagedreven werken. Bijvoorbeeld door het maken van zogenaamde dashboards.

Vanwege het ontbreken van capaciteit, kennis en andere prioriteiten is er in 2023 geen strategische aanpak op datagedreven werken opgesteld. Het thema datagedreven werken is één van de speerpunten in de vast te stellen I&A-visie en -strategie.

Verbetering informatiehuishouding
Zowel de Archiefwet als de Wet Open Overheid (Woo) benadrukken het belang van duurzame toegankelijkheid en openbaarheid van overheidsinformatie.

De belangrijkste bepaling van de Archiefwet is dat overheden hun informatie in goede, geordende en toegankelijke staat moeten brengen en bewaren. De Wet open overheid (Woo) is bedoeld om overheden meer transparant te maken en deze wet moet er voor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is.

Op het gebied van informatiehuishouding hebben we in 2023 een tactisch beleidskader informatiebeheer inclusief een plan van aanpak verbetering informatiehuishouding vastgesteld. Het plan van aanpak bevat meerdere actielijnen die de komende jaren op basis van prioritering worden uitgevoerd. In 2023 zijn we gestart om door middel van interviews met alle gemeentelijke procesverantwoordelijken om de huidige situatie op gebied van informatiehuishouding in kaart te brengen. Tevens zijn we gestart met het opstellen van een handboek kwaliteitszorg informatiebeheer.

E-depot
Een e-depot is een voorziening met functionaliteit voor de opslag, het beheer en de ontsluiting van de digitale archieven die voor blijvende bewaring in aanmerking komen. Voor de permanent te bewaren papieren archieven hebben we een wettelijk verplichte archiefbewaarplaats die beheerd

wordt door het Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD). Voor de permanent te bewaren digitale archieven is zo'n voorziening vanaf 2029 noodzakelijk.

Er is een intentieverklaring afgegeven door de deelnemende gemeenten om aan te sluiten op het e-depot van het ECAL (Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers). Er is een plan van aanpak opgesteld voor de uitvoering van het project. Gezien de situatie op de arbeidsmarkt en de specifieke kennis die gevraagd wordt is het SALD er in eerste instantie niet in geslaagd om in 2023 een projectleider te werven. Eind 2023 is een nieuwe, meer succesvolle, werving gestart. De verwachting is dat in 2024 een projectleider zal zijn aangesteld.

Informatiebeveiliging en Privacybescherming
1Stroom heeft een grote verantwoordelijkheid om de informatievoorziening te beveiligen en veilig te houden. Dit is nodig om de dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers te kunnen garanderen en tevens ook belangrijk voor de interne bedrijfsvoering. De BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) is de landelijke norm en bestaat uit een set van beveiligingsmaatregelen, die minimaal benodigd zijn om de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie(systemen) te waarborgen. Informatiebeveiliging is een proces van plannen, uitvoeren, controleren en bijstellen (Plan-Do-Check-Act).

Terugkijkend op het jaar 2023 komen we tot de conclusie dat we onze doelstellingen voor dat jaar te ambitieus geformuleerd hebben. De focus lag in 2023 nog te veel op het reageren op incidenten en zal in 2024 verschuiven naar het vroegtijdig herkennen en voorkomen van incidenten. De uitgestelde invoering van de voorziening voor monitoring en response (SIEM/SOC), vanuit de VNG aanbesteed in 2023 en gegund medio 2024, zal daar zeker een belangrijke bijdrage aan leveren. Het is de bedoeling dat met de implementatie van deze voorziening eind 2024 gestart wordt.

In 2023 is vooruitgang geboekt met de verdere implementatie van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). De invoering van het ISMS (Information Security Management System) heeft hiertoe bijgedragen. Het ISMS ondersteunt ons in de procesgerichte benadering van de informatiebeveiliging. Het is een managementsysteem waarin het risicobeheerproces van de informatiebeveiliging centraal staat. Voor de uitvoering van de maatregelen en activiteiten is een belangrijke rol weggelegd voor het bestuur, het management en de proceseigenaren.

In het afgelopen jaar zijn we er nog niet in geslaagd om de activiteiten in het kader van bewustwording (awareness) te integreren met een structurele en integrale aanpak. En dit is wel belangrijk, omdat de menselijke factor ook van groot belang is voor het waarborgen van de informatieveiligheid. De medewerkers van 1Stroom zijn door middel van diverse nieuwsberichten op Binnenshuis geïnformeerd over actuele onderwerpen over informatiebeveiliging.

In 2023 heeft de organisatie vele malen advies gevraagd aan de Functionaris Gegevensbescherming over de toepassing van de AVG bij de uitvoering van een grote verscheidenheid aan taken en processen. Ook is er een start gemaakt met de actualisering van het verwerkingsregister. In 2024 maakt deze onderdeel uit van de i-navigator, een beheershulpmiddel ontwikkeld om de complete informatiehuishouding van de organisatie centraal in kaart te brengen. Dit zal ook zeker een bijdrage leveren aan de verdere integratie van de privacybescherming in de werkprocessen van onze organisatie.

In 2023 zijn er 10 datalekken gemeld bij onze Functionaris Gegevensbescherming. In alle gevallen was er sprake van een menselijke fout, de persoonsgegevens waren naar de verkeerde persoon gestuurd. Veelal betrof het e-mailberichten. Onderzocht wordt of door middel van extra technische voorzieningen de medewerker gewaarschuwd kan worden, als er sprake is van de verzending van persoonsgegevens. Daarnaast zullen er door de verdere implementatie van Microsoft 365 in onze organisatie meer technische mogelijkheden beschikbaar zijn hiervoor.

Integriteitsbeleid

Op grond van de Ambtenarenwet legt het college verantwoording af over het gevoerde integriteitsbeleid en de naleving van de gedragscode. In 2023 heeft geen schending plaatsgevonden.

Frauderisicobeheersing
In 2023 zijn er geen fraudes geconstateerd. De frauderisico's zijn in beeld en er zijn controlemechanismen ingebed in (administratieve) processen. Het vierogenprincipe bij inkoopfacturen is hier een voorbeeld van.

Rechtmatigheid
Het college legt over het boekjaar 2023 voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording af. De verklaring is te vinden in de jaarrekening in het onderdeel Rechtmatigheidsverantwoording. In de paragraaf bedrijfsvoering moet een nadere toelichting worden opgenomen van de geconstateerde onrechtmatigheden en de maatregelen die getroffen worden in reactie op de constateringen.

Over het boekjaar 2023 zijn de volgende onrechtmatigheden geconstateerd:
Nadere toelichting

- Begrotingsonrechtmatigheid

Investeringskredieten
Bij een vervangingsinvestering is een beperkte overschrijding opgetreden.

Maatregel
Bij de betrokken afdelingen zal aandacht worden gevraagd voor het monitoren van de kredieten op dreigende overschrijdingen.

- Voorwaardencriterium

Fouten in Europese aanbestedingen

Omschrijving	Contractwaarde	Fout in 2023	Fout in 2024
Verzekering	n.v.t.	€ 53.987	0
Losse opdrachten voor diverse reparaties	n.v.t.	€ 77.345	onbekend
Losse opdrachten voor grond- en rioleringswerken	n.v.t.	€ 102.228	onbekend
Totaal		€ 233.560	

Maatregelen

Specifiek is voor de verzekering inmiddels een nieuw contract afgesloten. Ook voor de losse opdrachten voor diverse reparaties wordt gewerkt aan een aanbesteding.

Algemeen is in 2023 onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de registratie van contracten te verbeteren, waardoor het monitoren van de contracten makkelijker moet worden. Het advies is inmiddels uitgebracht. Dit advies leidt ertoe dat in Join aanpassingen worden gedaan die het registreren van aanbestedingen beter faciliteren. De aanpassingen worden stapsgewijs doorgevoerd. Begonnen wordt met het registreren van de inhuurcontracten in Join. Als dit proces naar wens gaat, zal de registratie verder worden uitgebreid.

Formele fouten ten aanzien van subsidies en beschikkingen WMO en Jeugd en Doelgroepenvervoer

Formele fouten betreffen fouten die geen financiële consequenties hebben. Ze hebben dan ook geen gevolgen voor de financiële rechtmatigheid van de jaarrekening. Het gaat om afwijkingen op het vastgestelde beleid.

Voor subsidies betreffen de formele fouten het ontbreken van stukken (met name verzekeringspolissen en een overzicht van te heffen contributies), te laat versturen van beschikkingen en het te laat indienen van aanvragen.

Ten aanzien van Jeugd en WMO betreffen de formele fouten vooral beschikkingen die niet tijdig zijn afgegeven, een ingangsdatum die ligt voor de datum van melding, en aanvraagformulieren die niet ondertekend zijn door de klant.

Ten aanzien van doelgroepenvervoer waren niet alle gegevens volgens de verordening aanwezig. Verder zijn er 2 beschikkingen te laat afgegeven.

Maatregelen

Subsidies

Het subsidiebeleid dient te worden geactualiseerd, omdat regelgeving niet altijd helder is voor de uitvoerende afdeling. Tot nu toe ontbreekt de capaciteit om dit vrij complexe dossier op te pakken.

Jeugd en WMO

Voor de registratie van zorgverlening Jeugd en WMO is in 2023 een nieuwe applicatie in gebruik genomen. Deze applicatie maakt het makkelijker termijnen te bewaken. Verder zullen de formele fouten besproken worden met de betreffende afdeling.

Doelgroepenvervoer

De constateringen worden besproken met de betreffende afdeling.

- M&O criterium

In 2 gevallen is bij het verstrekken van een WMO-beschikking de identiteit van de client niet zichtbaar vastgesteld. Dit betekent dat niet geverifieerd kan worden of de client terecht een beschikking heeft ontvangen. Aangezien deze fout bij meer beschikkingen kan voorkomen, dient de fout te worden geëxtrapoleerd.

Maatregel

Er is in een eerder stadium al in een werkproces vastgelegd hoe de vaststelling van de identiteit van de client plaats dient te vinden. Aan de afdeling zal worden gevraagd hier nogmaals aandacht aan te besteden.

Door de GR SDL zijn vorderingen opgeboekt voor het onterecht verstrekken van uitkeringen en/of leefgeld. Ook zijn er vorderingen buiten invordering gesteld. Aangezien de GR SDL wel mandaat heeft voor verstrekken van uitkeringen, maar deze taken niet gedelegeerd zijn, vallen M&O kwesties onder de verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente.

- Inkoopbeleid

De kadernota rechtmatigheid schrijft voor dat over het veelvuldig niet naleven van de gids proportionaliteit gerapporteerd dient te worden in de paragraaf Bedrijfsvoering. In de interne controle op Europese aanbestedingen is niet geconstateerd dat het inkoopbeleid veelvuldig niet wordt nageleefd. Ook kent het inkoopbeleid van 1Stroom een hardheidsclausule waardoor eventuele afwijkingen van het inkoopbeleid niet onrechtmatig hoeven te zijn.

- M&O beleid

De gemeente Westervoort kent geen nota Misbruik & Oneigenlijk gebruik. Bij de interne controle wordt hier wel op getoetst.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding
Verbonden partijen zijn gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen waarin de gemeente Westervoort een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang
Betreft zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang
Betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij deelname in een vennootschap betreft het financiële belang het bezit van aandelen en het ontvangen van bijbehorend dividend.

De gemeente Westervoort maakt binnen de verbonden partijen onderscheid tussen gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. De gemeenschappelijke regelingen bestaan uit publieke partijen die samenwerken, vaak op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) of Wgr-plus. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen als een gemeente het voorgestane beleid niet zelf wenst uit te voeren, maar in samenwerking met andere gemeenten of instellingen. Bij deelnemingen heeft de gemeente een pakket van aandelen van een vennootschap in bezit. De deelname in het aandelenkapitaal vloeit vaak voort uit de van oudsher aanwezige maatschappelijke belangen, die door de vennootschappen werden of worden nagestreefd.

In onderstaand overzicht wordt een overzicht van de verbonden partijen voor de gemeente Westervoort weergegeven, inclusief het financiële belang over de jaarrekening 2022, de begroting 2023 en de jaarrekening 2023. Dit geeft inzicht in de risico's die de gemeente Westervoort loopt door de betrokkenheid aan de verbonden partij. Vervolgens wordt elke verbonden partij nader toegelicht. Inhoudelijke beleidsinformatie over verbonden partijen is opgenomen in de relevante programma's.

Verbonden partij*	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen	€ 89.373	€ 111.950	€ 106.558
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	€ 1.301.112	€ 1.272.066	€ 1.272.066
Samenwerking De Liemers (SDL)	€ 1.882.169	€ 2.305.954	€ 2.325.322
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	€ 32.158	€ 36.830	€ 34.154
Euregio	€ 4.125	€ 4.250	€ 4.100
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	€ 96.328	€ 139.000	€ 104.403
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)	€ 418.055	€ 503.771	€ 418.842
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland incl. voormalige bijdrage SW Presikhaaf Bedrijven	€ 2.702.945	€ 3.048.198	€ 2.893.939
Gemeenschappelijke regeling 1Stroom	€ 9.693.000	€ 9.883.000	€ 9.990.650
Deelnemingen (dividend)			
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ 8.003	€ 8.003	€ 8.003
Vitens N.V.	€ 0	€ 0	€ 0
Alliander N.V.	€ 107.640	€ 107.640	€ 87.197

Gemeenschappelijke regelingen

Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen gevestigd in Elst

Doel	Versterking regionale samenwerking in de regio Arnhem - Nijmegen.
Partijen	Gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Elke gemeente heeft één vertegenwoordiger in het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur telt die leden inclusief de voorzitter.
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage aan de Groene Metropoolregio bedraagt € 7,47 per inwoner.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 347.799 en per 31 december 2023 € 380.937. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 4.901.995 en per 31 december 2023 € 5.323.902.
Resultaat	Het resultaat over 2023 was € 197.682 positief.
Risico's	Het GO is een overlegorgaan. Het heeft geen rechtspersoonlijkheid en kan niet op eigen naam rechtshandelingen aangaan. De risico's zijn daarom zeer beperkt.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) gevestigd in Arnhem

Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Partijen	15 gemeenten nemen deel in de VGGM: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur kent 32 leden. Elke gemeente levert twee leden: de burgemeester en de wethouder volksgezondheid. In het Dagelijks Bestuur worden de Liemerse gemeenten vertegenwoordigd door de burgemeester van Westervoort.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Westervoort bestaat uit een deel voor de brandweer en een deel voor publieke gezondheid. Voor 2023 was de brandweerbijdrage € 772.410 en € 499.656 voor de publieke gezondheid. De totale bijdrage in 2023 aan de VGGM is € 1.272.066.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 8.513.000 en per 31 december 2023 € 9.309.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 51.358.000 en per 31 december 2023 was dit € 48.887.000.
Resultaat	Het gerealiseerde resultaat over 2023 was € 1.730.000 positief**.**
Risico's	VGGM heeft het risicomanagement op orde. Aan de hand van de zogenaamde 'kans x effect'-methode wordt jaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. VGGM vindt het eigen weerstandsvermogen op basis van deze inschatting voldoende om de risico's af te dekken.

Samenwerking De Liemers (SDL) gevestigd in Duiven

Doel	Het doel van de Samenwerking De Liemers is het, met behoud van de bestuurlijke zelfstandigheid, vergroten van de gemeentelijke slagkracht door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Partijen	De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.

Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de drie deelnemende gemeenten. Het Dagelijks bestuur bestaat uit drie burgemeesters.
Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de drie gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Westervoort bedroeg de bijdrage voor het jaar 2023 € 2.325.322.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 182.070 en per 31 december 2023 € 182.070. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 8.867.081 en per 31 december 2023 was dit € 6.901.196.
Resultaat	Het resultaat over 2023 was nadelig € 1.312.454.
Risico's	De exploitatielasten incl. eventueel niet begrote kosten worden volledig door de drie deelnemende gemeenten gedragen. Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld die via twee tussenrapportages wordt gemonitord. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden dan voorgelegd aan het bestuur en aan het bestuur van de deelnemende gemeenten.

Euregio

Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Partijen	De Euregio bestaat uit 55 lidorganisaties uit de grensregio Nederland-Duitsland. Dat zijn gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West-Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	Gemeente Westervoort levert twee leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Westervoort is € 4.100 en is berekend op basis van het inwoneraantal.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2022 was € 2.523.453 en per 31 december 2022 € 2.649.561. Het vreemd vermogen per 1 januari 2022 was € 12.188.649 en per 31 december 2022 € 30.290.956.
Resultaat	Het resultaat over 2022 was € 126.108.
Risico's	Het algemene financiële beheer van de Euregio Rijn - Waal wordt bij begroting, jaarrekening en begrotingswijziging van de Euregio getoetst en beoordeeld door de commissie financiën en projecten en de Euregioraad. Op dit moment is met in aanmerking nemend het eigen vermogen geen sprake van grote actuele risico 's .

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD) gevestigd in Doesburg

Doel	Behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet. Daarnaast het bevorderen van publicaties over de streek aan de hand van de aanwezige archiefbescheiden.
Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Westervoort en Zevenaar, de RID en de RSD.
Bestuurlijk belang	Het streekarchivariaat kent een dagelijks- en een algemeen bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Westervoort is € 34.154 en is berekend op basis van het inwoneraantal en op basis van afgenomen uren.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen op 1 januari 2023 was € 794 en op 31 december 2023 € 0. Het vreemd vermogen op 1 januari 2023 was € 83.104 en op 31 december 2023 € 91.954.

Resultaat	Het resultaat over 2023 was € 0.
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op nihil ingeschat.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) gevestigd in Arnhem

Doel	De gemeenschappelijke regeling zorgt voor de behartiging van de belangen van de deelnemers over vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Met de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Partijen	Gemeente Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Zevenaar en de Provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de colleges van B&W van de 10 gemeenten en het college van gedeputeerde staten van de provincie Gelderland, waaronder de voorzitter. Het dagelijks bestuur bestaat, de voorzitter inbegrepen, uit de volgende 5 leden: Provincie Gelderland 1 lid, Gemeente Arnhem 1 lid, Gemeente Overbetuwe 1 lid, Gemeenten Renkum 1 lid en gemeente Westervoort 1 lid.
Financieel belang	Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling op basis van de bij het openbaar lichaam ondergebrachte basistaken.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 862.900. Per 31 december 2023 was dat € 857.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 5.825.100. Per 31 december 2023 was dit € 6.775.000.
Resultaat	Het resultaat over 2023 was € 144.300 positief.
Risico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn daarom zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (DRAN) te Arnhem

Doel	De BVO DRAN is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de betrokkenen met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken dooelgroepenvervoer.
Partijen	Gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit elk 1 lid van de colleges van B&W van de 18 gemeenten, waaronder de voorzitter.
Financieel belang	Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling op basis van de volgende uitgangspunten: kosten op basis van gebruik en inwonersaantallen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen is nihil. Het vreemd vermogen per 1 januari 2022 was € 10.607.548 en per 31 december 2022 was dit € 10.313.756.
Resultaat	Het resultaat over 2022 was € 0.
Risico's	De BVO DRAN stelt jaarlijks een ontwerpbegroting op. In de begroting wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar verschuldigde bedragen opgenomen. Bij uittreding regelt het gemeenschappelijk orgaan de financiële gevolgen van de uittreding.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland te Arnhem

Doel	Het behartigen van belangen van de deelnemers binnen het sociaal domein.
Partijen	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 1 wethouder of burgemeester per gemeente. Het dagelijks bestuur bestaat uit 1 voorzitter en 2 leden, aan te wijzen door het algemeen bestuur.
Financieel belang	Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling op basis van de bij het openbaar lichaam ondergebrachte taken. Per 1-1-2019 is de bijdrage van de module werkgeverschap SW overgedragen van Presikhaaf Bedrijven aan de MGR. De MGR maakt deelbegrotingen voor de verschillende modules. In 2023 zijn de volgende bijdrages betaald: voor beheer & onvoorzien € 7.886, € 65.902 voor inkoop, € 71.829 voor onderwijs, € 62.567 voor wsp, € 2.682.906 voor WgSW en € 2.849 voor CMI.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 685.000 en per 31 december 2023 € 714.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 4.388.000 en per 31 december 2023 € 7.149.000.
Resultaat	Het resultaat over 2023 was € 0.
Risico's	Buiten de post onvoorzien en bestemmingsreserves is er geen weerstandscapaciteit aanwezig bij de MGR. Ten behoeve van de MGR is de 'open einde' systematiek van toepassing waarbij bij een tekort de deelnemende gemeenten bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgen. Het risico hiervoor ligt dus bij de deelnemende gemeenten.

Gemeenschappelijke Regeling 1Stroom te Westervoort

Doel	Het bewerkstelligen van een kwalitatief goede en doelmatige uitvoering door het openbaar lichaam van de door de gemeenten aan het openbaar lichaam overgedragen of gemandateerde taken.
Partijen	Gemeenten Duiven en Westervoort.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de voltallige colleges van B&W van de gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit 4 leden, twee van elke gemeente: één wethouder en de burgemeester.
Financieel belang	De kosten van de fusieorganisatie worden voor 63% ten laste gebracht van Duiven en voor 37% ten laste van Westervoort.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 785.405 en per 31 december 2023 was dit € 405.896. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 5.182.218 en per 31 december 2023 was dit € 3.827.959.
Resultaat	Het resultaat over 2023 was € 280.557 negatief.
Risico's	De jaarrekening omvat geen actualisatie van de meerjarige risico's en een uitleg wat er met risico's van het afgelopen jaar is gebeurd. Dit omdat deze risico's, als ze er al zouden zijn gedekt worden vanuit een bijdrage door de gemeenten.

Deelnemingen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) gevestigd te Den Haag

Doel	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Partijen	Aandeelhouders zijn de Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.

Bestuurlijk belang	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten kent een raad van commissarissen en een raad van bestuur en directeuren. Gemeente Westervoort is aandeelhouder.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 3.510 aandelen à € 2,50 nominaal. Dit betekent een belang van € 8.775. De dividenduitkering over 2022 was € 8002,80.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 4.615.000.000. Per 31 december 2023 was dit € 4.721.000.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 107.495.000.000. Per 31 december 2023 was dit € 110.819.000.000
Resultaat	Het positieve resultaat over 2023 bedraagt € 254.000.000.
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.

Vitens N.V. gevestigd te Zwolle

Doel	Het leveren van drinkwater en de instandhouding van het leidingnetwerk.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vitens N.V. kent een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. Gemeente Westervoort is een van de aandeelhouders.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 16.023 aandelen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 649,5 miljoen. Per 31 december 2023 was dit € 677,7 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 1.446,6 miljoen. Per 31 december 2023 was dit € 1.559,7 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2023 bedraagt € 27,2 miljoen.
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.

Alliander N.V. gevestigd te Arnhem

Doel	Het voorzien in energie en in het transport daarvan. De deelname in Alliander is een uitvloeisel van de opsplitsing van het energiebedrijf Nuon in een energie- en transportdeel. Het energiedeel is verkocht aan Vattenfall.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Alliander heeft een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. De gemeente Westervoort is een van de aandeelhouders en heeft stemrecht per aandeel.
Financieel belang	Uitstaande aandelen Alliander gemeente Westervoort 145.643.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was € 4.570.000.000. Per 31 december 2023 was dit € 4.749.000.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2023 was € 6.122.000.000. Per 31 december 2023 was dit € 6.897.000.000.
Resultaat	Het resultaat over 2023 bedraagt € 267.000.000.
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Aanleiding, opbouw en sturingsmogelijkheid van de paragraaf Grondbeleid

Inleiding
Deze paragraaf bevat een doorkijk in de achtergronden en ontwikkelingen op het gebied van het grondbeleid en de grondexploitaties. De gemeentelijke grondexploitatie is een instrument voor de ontwikkeling en realisatie van ruimtelijke plannen. Het is de financiële vertaling van het ruimtelijke plan en wordt in de initiatieffase gebruikt om de economische haalbaarheid van een plan te kunnen vaststellen. In het vervolg van het traject is de bestuurlijk vastgestelde grondexploitatieberekening het kader voor de uitvoering.

Met een gemeentelijke grondexploitatie voert de gemeente een functionele grondpolitiek en heeft daarbij een regierol. Het is een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd door gronduitgifte worden terugverdiend. Aan de actieve grondexploitatie zijn substantiële risico’s verbonden.

Kader
Voor het grondbeleid gelden de landelijke richtlijnen van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). De richtlijnen zijn toegelicht in de "Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)" van de Commissie BBV.

Het lokale kader waarbinnen wordt geopereerd is de Nota grondbeleid, vastgesteld bij raadsbesluit van 14 april 2008. De Nota kiest in beginsel voor “actief grondbeleid”, maar biedt mogelijkheden voor een gemeentelijke faciliterende rol, waar het risico grotendeels bij marktpartijen/initiatiefnemers ligt. De Nota grondbeleid wordt op dit moment aangepast, waarbij het huidige grondbeleid uit 2008 wordt gemoderniseerd. Waardoor het situationele grondbeleid meer invulling gaat krijgen. De gemeente kan meerdere rollen spelen bij een gebiedsontwikkeling. Van het louter faciliteren van particuliere initiatieven (reactieve rol) tot het zelf risicovol tot ontwikkeling brengen van gronden (initiërende rol).

Actualiteit
Ondanks wereldwijde geopolitieke spanningen die met name voelbaar zijn in regio’s zoals Oekraïne en het Midden-Oosten, lijkt de mate van onzekerheid in gebiedsontwikkeling zich te stabiliseren in vergelijking met voorgaande jaren. Daarnaast bevond de Nederlandse economie zich het afgelopen jaar in een technische recessie waarbij het in het laatste kwartaal is uitgeklommen. Vooralsnog wordt er verwacht dat de groei van de economie het komende jaar beperkt zal blijven. Deze bescheiden groei wordt deels toegeschreven aan de tijdelijke aard van de inhaalgroei na de COVID-19-pandemie, terwijl ook hogere prijzen en stijgende rentetarieven druk blijven uitoefenen op de economie.

De hoge inflatie vraagt nog steeds om aandacht, maar de renteverhogingen van de centrale banken hebben een remmend effect gehad. De afkoeling van de Nederlandse economie is belangrijk om de inflatie te laten dalen. Het beheersen van lonen en winsten door werkgevers kan bijdragen aan het onder controle houden van de inflatie. De lonen zijn in 2023 gestegen met de verwachting voor 2024 dat de lonen blijven stijgen in eenzelfde tempo maar dat deze daarna zal afzwakken. Doch, kan door de aanhoudende inflatie en krappe arbeidsmarkt de loonstijgingen aan de hoge kant blijven.

Door de hoge inflatie heeft er ondanks de stijging in lonen in 2023 toch een daling plaatsgevonden in koopkracht. De prognose van het CPB is dat de koopkracht in 2024 weer gaat herstellen. De verkoelende economische effecten zouden de inflatie in de toekomst in moeten perken.

De prijzen voor grond, weg en waterbouw (GWW) lijken dit jaar te zijn gestabiliseerd. Ten opzichte van 1 januari 2023 zien we een lichte prijsstijging van + 0,83%. De prijzen van GWW ontwikkelen zich veelal gematigder dan de bouwkosten voor vastgoed. Dit heeft te maken met de langere voorbereidings- en uitvoeringstijd waarvoor langlopende contracten worden afgesloten. Gezien de stijging van de loonkosten, maar de stabilisatie van bouwkosten, is er een verwachting van een marge van + 1,0% tot + 3,0% stijgingen voor GWW.

De vraag naar woningen blijft hoog, de woningbouw de vraag niet bijhouden, en de rentes van de banken zijn gestabiliseerd. Vandaar dat de prijzen van woningen weer aan het stijgen zijn nadat er in Q1 daling van de huizenprijzen was geconstateerd. De verkoopprijzen zijn met + 1,7% gestegen in Q3 ten opzichte van Q2 2023. Ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 2022 ligt de gemiddelde verkoopprijs nog wel -/- 1,7% lager. Daarnaast staan er ook een stuk minder woningen te koop. Dit is te zien aan het woningtekort dat is opgelopen van 315.000 in 2022, naar 390.000 nu. Dit betekent dat er ook meer krapte is op de woningmarkt. In Q3 van 2023 is de krapte-indicator 2,6, waar dit in Q2 nog 2,7 was. De krapte-indicator geeft aan uit hoeveel woningen een koper gemiddeld kan kiezen.

De vraag voor woningen blijft hoog maar de vraag naar commercieel vastgoed is in rap tempo gedaald. In 2023 nam het beleggingsvolume op de vastgoedmarkt in de eerste helft van 2023 met ruim 60% af, veroorzaakt door de hoge financieringskosten. Het afvlakken van zowel de transactielooptijd als de transactieprijs, beargumenteren een verdere afkoeling van de commerciële markt. In de eerste helft van 2023 is er in verhouding tot voorgaande jaren aanzienlijk minder bedrijfsruimte opgenomen door gebruikers, en kan er gesproken worden van een daling van 35%. De grootste daling doet zich voor bij transacties met oppervlaktes boven 5.000 m^2. Op provinciaal niveau valt op dat de opname in de provincies Noord-Brabant, Limburg en Gelderland is weggezakt wat betreft grote transacties, met name in het logistieke vastgoed. De verwachting is echter dat logistieke trends zich verder zullen ontwikkelen om te kunnen omgaan met de wereldwijde economische en technologische vooruitgang. In paradox is de afname in opname niet veroorzaakt door een daling in vraag, maar een tekort aan aanbod.

Planning uitgifte woningbouwgronden
De gemeente kent een in omvang beperkte grondexploitatie. De Schans is het enige complex in de grondexploitatie. De gronden zijn aan een ontwikkelende marktpartij verkocht. De kavels zijn in de drie deelplannen (Wonen achter de dijk, Het Geerken en Fort Geldersoord) ingedeeld en de stand is als volgt:
- Wonen achter de Dijk, alle kavels zijn hier verkocht,
- Het Geerken, alle kavels zijn hier verkocht,
- De Raad van State heeft het bestemmingsplan vernietigd, het plan is onder de huidige omstandigheden niet te realiseren in verband met de beeldkwaliteit die is opgenomen in het vigerende bestemmingsplan. Momenteel wordt er bekeken op welke wijze het plan toch nog gerealiseerd kan worden.

Opbouw van de paragraaf Grondbeleid
Allereerst wordt het financiële resultaat gekwantificeerd van de grondexploitatie. Voor het bepalen van de vermogenspositie zijn twee zaken van belang. Ten eerste de uiteindelijke resultaten van het complex De Schans. De uitgangspunten voor de resultaatberekening worden verderop in deze paragraaf beschreven. Ten tweede de risico's van grondexploitatie. Ook hierop wordt verderop in deze paragraaf ingegaan. Er wordt een verschillenanalyse op hoofdlijnen gemaakt tussen de berekende exploitatieresultaten van 1 januari 2023 en van 1 januari 2024

Sturingsmogelijkheid grondexploitaties
Op projectniveau

De bestuurlijk vastgestelde grondexploitatie vormt het financiële kader voor de verdere ontwikkeling en uitvoering van het project. Immers de grondexploitatie is de vertaling van het ruimtelijk plan in:

• Grond- en ruimtegebruik.
• Programma (woningdifferentiatie, segmentatie bedrijventerrein etc.)
• Kwaliteit en kosten inrichting openbare ruimte.
• Planning en fasering van het uitvoeringsprogramma.
• Opbrengsten (marktconformiteit, functioneel prijsbeleid).
• Rekenparameters (rente, kosten- en opbrengstenstijging).

Wijzigingen van één of meerdere van deze uitgangspunten leiden direct tot wijziging van het geprognosticeerde exploitatieresultaat. Bij het maken van keuzes worden de financiële consequenties daarom altijd in de afweging betrokken. De financiële bewaking, eventuele (bij)sturing en rapportage vindt dus plaats op projectniveau (per complex).

Op jaarverslagniveau

De paragraaf Grondbeleid van het jaarverslag geeft onder andere integraal inzicht in de resultaten van de gezamenlijke grondexploitaties. De op projectniveau gemaakte keuzes zijn, zoals hiervoor is aangegeven, in deze paragraaf Grondbeleid opgenomen.

De eerder vastgestelde projectkaders c.q. uitgangspunten van de betreffende projecten worden in beginsel niet ingrijpend gewijzigd opgenomen in de grondexploitatie of de paragraaf Grondbeleid, zonder dat hier (op projectniveau) een geautoriseerd besluit toe is genomen.

De cijfermatige jaarlijkse actualisering van de exploitatiebegrotingen van alle complexen wordt voor de samenstelling van deze paragraaf Grondbeleid dienovereenkomstig gedaan. Allereerst worden de financiële mutaties over het verslagjaar in het rekenmodel verwerkt, actuele ontwikkelingen en inzichten financieel gekwantificeerd en vervolgens ingepland in de restantlooptijd van het complex. Dit resulteert in een geactualiseerd resultaat van het complex.

Financieel resultaat grondexploitaties

Programmatische uitgangspunten

Woningbouw

In onderstaande tabel staan de woningaantallen weergegeven die de komende jaren gepland staan in het project de Schans, onderverdeeld in de verschillende deelplannen. Het betreft het jaartal van de verwachte gronduitgifte waarvan is aangenomen dat deze samenvalt met de start van de bouw van de woningen. Ingeval de actualiteit leidt tot een gewijzigd bouwprogramma met nieuwe ruimtelijke kaders zal de gemeente binnen haar bevoegdheden van de Wro de gewijzigde invulling faciliteren (=herprogrammeren).

Tabel planning kaveluitgifte woningbouw gemeentelijke grondexploitatie

Complex/deelplan in aantal woningen	Totaal	2024	2025	2026
De Clossei	25	12	13	0
De Schans / Fort Geldersoord	20	0	0	20
Totaal	45	12	13	20

Uitgangspunten en parameters

In deze paragraaf worden de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de (actualisatie van de) grondexploitatieberekeningen van de complexen.

Rentepercentage
Er is gerekend met een rentepercentage van 0,68% over de gehele looptijd.

Parameter voor kostenstijging
In de berekeningen is de parameter voor kostenstijging per jaar als volgt gesteld op:
- 3,0% in 2024
- 2,5% in 2025
- 2,0% in 2026 en verder

Dit sluit aan op de landelijk gehanteerde percentages. Deze percentages zijn ontleend aan 'De prognose parameters gebiedsontwikkeling 2024' van Stad[2] en 'Outlook Grondexploitaties 2024' van Metafoor.

Parameter voor opbrengstenstijging
In het geval van De Schans en De Clossei zijn er al afspraken gemaakt met betrekking tot de prijs, deze ligt vast. Daarom kan er geen opbrengstenstijging worden berekend.

Prijspeil
Uitgegaan is van het actuele prijspeil 1 januari 2024 voor alle kosten. Hierbij zijn de te maken kosten geactualiseerd aan de hand van het prijzenboek Metafoor 2024 dan wel geïndexeerd aan de hand van de daarvoor berekende index van het CBS.

Kostencalculaties
In de initiatieffase van plannen zijn de calculaties gebaseerd op samengestelde elementprijzen. Naarmate de voorbereiding en uitwerking vordert vindt op basis van definitief ontwerp een verfijning plaats op besteksniveau.

Berekening financieel resultaat grondexploitaties

Inleiding
In de vorige paragraaf zijn de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de actualisatie van de exploitatieopzetten van het complex De Schans.

Boekwaarden
In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de boekwaarden van het complex De Schans en de Clossei in exploitatie in het verslagjaar weergegeven. Daaruit blijkt dat de boekwaarde met € 137.889 is toegenomen van € -754.008 naar € -892.740. De belangrijkste reden dat de boekwaarde is toegenomen zijn de uitgaven die zijn gedaan voor De Clossei. Daarnaast komen daar ook bij de kosten voor de plankosten en de rente

Complex in exploitatie	*Boekwaarde 1-1-2023*	*mutatie 2023*	*Boekwaarde 31-12-2023*
Woningbouw			
De Clossei	0	-118.972	-118.972
De Schans	-754.851	-18.917	-773.768
Totaal in exploitatie	**-754.851**	**-137.889**	**-892.740**

Resultaten grondexploitatie complexen

Toekomstbeeld resultaten
In onderstaande tabel is voor het complex De Schans en de Clossei de boekwaarde (saldo van reeds gemaakte kosten en opbrengsten per 1 januari 2024) aangegeven en de te verwachten kosten en opbrengsten vanaf 2024. Dit resulteert in een saldo c.q. resultaat op eindwaarde, ofwel het voor gecalculeerde resultaat op de datum dat naar verwachting het totale complex gerealiseerd

is. Daarnaast is het resultaat naar 1 januari 2024 contant gemaakt (= opstartwaarde) om ze onderling vergelijkbaar te maken.

	Boekwaarde	*Nog te realiseren*		*Resultaat 01-01-2024*	
Complex	*31-12-2023*	*Kosten*	*Opbrengsten*	*Eindwaarde*	*Startwaarde (2024)*
Woningbouw					
De Clossei	-118.972	440.075	450.000	-131.653	-124.060
De Schans	-773.768	249.223	328.823	-730.242	-688.124
Totaal	**-892.740**	**689.298**	**778.823**	**-861.896**	**-812.184**

Het resultaat van het complex De Schans en de Clossei is verliesgevend. Het verlies op startwaarde 1-1-2024 is -€ 812.184. Hierbij is gerekend met een rentepercentage van 2,0% (volgens BBV). Het verlies uit de vorige jaarrekening bedroeg op startwaarde -€ 617.579. Het verlies valt nu hoger uit omdat er een extra grondexploitatie bij toe is gevoegd. Hiervoor zijn kosten gemaakt maar nog geen inkomsten verkregen.

Verliesvoorziening
Voor exploitaties met een geraamd tekort wordt een voorziening (op startwaarde) volgens BBV getroffen om de berekende toekomstige tekorten af te dekken. Dit is een wettelijk voorgeschreven maatregel. Het rentepercentage (disconteringsvoet) bij deze berekening is door de BBV gesteld op 2%. Voor de verliesgevende exploitaties de Schans en de Clossei betekent dit dat de verliesvoorziening aangevuld moet worden met € 198.776 om het totale verlies van € 812.184 op te vangen.

Te treffen voorziening verliesgevend complex

	Verliesvoorziening		
Complex	Benodigd	Aanwezig	Correctie/
Woningbouw	1-1-2024	31-12-2023	aanvulling
De Clossei	124.060	0	124.060
De Schans	688.124	613.408	74.716
Totaal	**812.184**	**613.408**	**198.776**

Risicoanalyse Grondexploitaties

Inleiding
De actieve grondexploitatie is voor de gemeente een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd, voornamelijk door gronduitgifte, worden terugverdiend. Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden. Te onderscheiden zijn:
- Algemene economische risico's.
- Projectgebonden risico's.

Uitgangspunt is dat de risico's zoals nu gepresenteerd, worden meegenomen in de Monte Carlo-analyse om inzicht te krijgen in de mogelijke uitkomsten per grondexploitatie om zodoende het gemeentelijke weerstandsvermogen in beeld te krijgen.

Algemene economische risico's

Vooral bij het in exploitatie nemen van redelijk omvangrijke uitleg- en uitbreidingslocaties loopt de gemeente vanwege de relatief lange looptijd en hoge omzetten financiële risico's. In het algemeen zijn aan het exploiteren van ruimtelijke plannen de volgende risico's verbonden:
- De uitgifte van bouwgronden start later, terwijl de voorinvesteringen al wel (deels) zijn gedaan. De fasering van de investeringen en opbrengsten in de tijd verlopen niet volgens oorspronkelijke inschatting/planning waardoor er renteverliezen optreden.
- Er dient zich een rentestijging aan, die niet kan worden gecompenseerd door een verhoging van de opbrengsten uit grondverkoop.

Een deel van deze risico's (o.a. de rentebijschrijving op de boekwaarde) is niet of nauwelijks beïnvloedbaar maar kan wel voorzien worden op basis van eerdere getallen en prognoses. Overige risico's zijn enigszins beïnvloedbaar maar kan niet duidelijk voorzien worden of het scenario zal uitkomen. Uit bedrijfseconomisch oogpunt is het verstandig om uit te gaan van "reële en behoedzaam scenario's", die vervolgens afgewogen kunnen worden tegen elkaar in de Monte Carlo-analyse. Zo zijn de volgende algemene risico's opgenomen voor elke grondexploitatie:
- Een stijging van het rentepercentage;
- Stijging (of daling) van de opbrengsten;
- Hogere plankosten als gevolg van verlenging van de looptijden.

Projectgebonden risico's

Hierna worden de specifiek projectgebonden risico's van de in exploitatie genomen gronden nader toegelicht en waar mogelijk gekwantificeerd.

Toereikendheid plankostenbudgetten
Het is reëel te veronderstellen dat er een risico bestaat dat noodgedwongen programmawijzigingen optreden. Ook kan sprake zijn van langere doorlooptijden van de in exploitatie genomen complexen. De ervaring leert dat er hierdoor een reële kans is dat in de complexen geraamde plankostenbudgetten niet toereikend zijn.

Lagere verwachte opbrengst
Het is mogelijk dat de verwachte opbrengsten van gronden, waar eerder op gerekend werd, lager uitvallen dan gepland. Dit kan te wijten zijn aan verschillende factoren, zoals veranderingen in de marktomstandigheden, onverwachte concurrentie van andere aanbieders, of wijzigingen in de vraag van potentiële kopers of ontwikkelaars. Een dergelijke neerwaartse afwijking van de opbrengsten kan aanzienlijke financiële implicaties hebben voor de grondexploitatie en kan resulteren in verlies van potentiële inkomsten die eerder waren geprognosticeerd.

Planwijziging
Een lagere opbrengst als gevolg van een planwijziging kan zich voordoen wanneer bepaalde aspecten van het oorspronkelijke plan worden gewijzigd, waardoor een kleiner aantal eenheden gerealiseerd kunnen worden voor uitgifte.

Uitkomsten Monte Carlo-analyse

De Monte Carlo-analyse is ingezet om de effect(en) van de bovengenoemde risico's op alle grondexploitaties te evalueren. In onderstaande tabel worden de uitkomsten van de financiële risico's weergegeven in hun meest waarschijnlijke scenario en daarbij de algehele financiële gezondheid van de projecten in zijn totaliteit. In de risicoanalyse is de winstuitname over het jaar 2023 meegenomen.

Tabel: Resultaten Weerstandsvermogen uit Monte Carlo-analyse

Risico per project	Huidige stand	waarschijnlijke situatie	Verschil

De Schans	-€ 688.124	-€ 713.739	-€ 25.615
De Clossei	-€ 124.060	-€ 124.761	-€ 701
		Totaal:	**-€ 26.316**

*Winstuitname over het jaar 2023 is niet meegenomen in de risico analyse.

De uitkomsten van de Monte Carlo-analyse geven dat zowel De Schans als De Clossei mogelijk negatiever uitvallen dan er initieel is geraamd. Dit is voornamelijk te verklaren omdat er weinig speelruimte is binnen beide projecten voor ‘positieve’ risico’s.

Verschillenanalyse actieve grondexploitatie ultimo 2023 met ultimo 2024

In de tabel hierna worden de verschillen van de uitkomsten van de paragraaf Grondbeleid 2023 vergeleken met de paragraaf Grondbeleid 2024.

Tabel vergelijking resultaat per complex

			+ 0,68% index	
	Resultaat 01-01-2024		Resultaat 01-01-2023	Verschil
Complex	Eindwaarde	Startwaarde	Startwaarde	2023-2024
Woningbouw				
De Clossei	- € 131.653	- € 124.060	€ 0	- € 124.060
De Schans	- € 730.242	- € 688.124	- € 617.579	- € 70.545
Totaal	- € 861.896	- € 812.184	- € 617.579	- € 194.604

De verschillenanalyse vindt plaats tussen de grondexploitaties peildata 1 januari 2023 en 1 januari 2024. Om de resultaten onderling vergelijkbaar te maken, is het resultaat van het jaarverslag 2023 geïndexeerd met een jaar rentestijging van 0,68%.

Het eindresultaat op startwaarde bedraagt per saldo - € 812.184 (negatief) per 1 januari 2024. Het resultaat is ten opzichte van vorig jaar verslechterd met € 194.604 De ontwikkeling en de voortgang van het complex hebben vertraging opgelopen. Hierdoor is er een nadeel ontstaan als gevolg van kostenstijgingen en rente. Daarnaast er in 2023 een nieuwe grondexploitatie, de Clossei, geopend. Hiervoor zijn al kosten gemaakt maar nog geen inkomsten voor verkregen. Toch is het geprognosticeerd dat het een verliesgevende exploitatie zal zijn. Hierdoor is het verschil ten opzichte van het vorige jaar stevig opgelopen.

Het verlies dat is geconstateerd in de ontwikkeling van de Schans in de MPG van 2023 zet zich door in de MPG van 2024. Zo is het verlies toegenomen, de verklaring zit hem voornamelijk in de toename van de plankosten en de uren die op het project zijn geschreven. Dit is voornamelijk toe te schrijven omdat het plan bij de Raad van State is gekomen.

De raming voor bouw- en woonrijp maken zijn nu aangepast op basis van de laatste inzichten.

Paragraaf 8 Wet Open Overheid

De Wet open overheid (Woo) is 1 mei 2022 in werking getreden. Met deze op grond van de Woo verplichte openbaarheidsparagraaf wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van de Woo in het verslagjaar 2023. De implementatie van de Wet Open Overheid verloopt via vier ‘sporen’ en wordt uitgevoerd met Rijksgelden. Afgelopen jaar is er in dit kader aan een aantal concrete zaken gewerkt:

1. Informatiehuishouding op orde brengen:
- Vaststellen Inrichtingskader Informatiebeheer en het meerjarenplan verbeteren informatiehuishouding;
- Installatie i-Navigator en start in kaart brengen van de archivering van informatie in alle werkprocessen;

2. Actief openbaar maken van informatie mogelijk maken:
- iBabs is aangewezen als tijdelijk publicatieplatform voor openbaar maken van de verplichte informatiecategorieën;
- Installatie van en in gebruik name van anonimiseringssoftware Datamask;
- Start uitwerking plan van aanpak t.b.v. het voldoen aan wet- en regelgeving voor digitale toegankelijkheid informatie;
- Voorbereiden proces publiceren collegevoorstellen en bijlagen;

3. Woo-verzoeken en verzoeken om informatie adequaat en klantvriendelijk afhandelen:
- Installatie en inwerken van drie Woo-contactfunctionarissen;
- Evaluatieproces afhandeling grote Woo-verzoeken;

4. Bewustwording en opleiding van bestuur en organisatie:
- Ambitieniveau (‘We doen wat wettelijk noodzakelijk is en we versnellen daar waar dat kan’) is eind 2022 vastgesteld door de directie van 1Stroom en de beide colleges;
- Start uitwerken opleidingsplan Wet Open Overheid;
- Voorbereiden workshop ‘Schrijven voor Openbaarheid’.

De rijksoverheid stelt incidentele middelen beschikbaar om de Woo te implementeren en structurele middelen om de extra uitvoeringskosten als gevolg van de Woo te dekken. In 2023 heeft de gemeente in totaal € 105.000 ontvangen van het Rijk. Van de structurele middelen wordt hoofdzakelijk de inzet of inhuur van de projectteamleden betaald, die werken aan de implementatie van de wet, zoals de Woo-contactfunctionarissen en een communicatieadviseur. Incidentele middelen zijn bijvoorbeeld ingezet ten behoeve van de dekking voor externe advieskosten voor de uitvoering van een nulmeting en het opstellen van een impactanalyse.

Hoofdstuk 4 Jaarrekening

4.0 Inleiding jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit (een toelichting op)
4.1 Financieel beeld 2023
4.2 Exploitatie 2023
4.3 Balans 2023
4.4 Overig

4.1 Financieel beeld

4.1.1 Resultaat

Het resultaat 2023 bedraagt € 1.207.172 voordelig. Het resultaat is daarmee € 1.713.144 hoger dan was voorzien bij de najaarsnota. Het college is niet gelukkig met dit financiële verschil tussen het geraamd resultaat bij de najaarsnota en het werkelijk resultaat bij de jaarrekening.

De grootste verschillen zijn op pagina 4 van de jaarstukken toegelicht. Hierna zijn die verschillen nog kort weergegeven. Een uitgebreide verschillenanalyse vindt u terug vanaf bladzijde 95.

	Overzicht belangrijkste verschillen naar omvang	Bedrag
1.	P1: TV 0.7 Gemeentefonds	1.734
2.	P2: TV 6.1 Nood- en crisisopvang Oekraïnse vluchtelingen	1.186
3.	P1: TV 0.1 Storting pensioenvoorziening wethouders	-1.185
4.	P2: TV 6.3 Energietoeslag	-883
5.	P2: TV 6.5 Reïntegratie	264
6.	P2: TV 0.10 Mutaties reserve programma 2	223
7.	P1: TV 0.3 Beheer overige gebouwen	-213
8.	P1,2,3 Bijdrage 1Stroom	-207
9.	P3 TV 8.2 Grondexploitatie	-199
10.	P3: TV 8.3 Wonen en bouwen	173
11..	P1: TV 0.4 Automatisering	163
12.	P2: TV 6.7 + TV 6.82 Jeugd	-96
13.	P1: TV 0.10 Mutaties reserve programma 1	-78
14..	Afschrijvingen	67
	Totaal	**949**

Hoe heeft het financiële verschil na de najaarsnota kunnen ontstaan?
Het significante verschil tussen het geraamd resultaat en het resultaat bij de jaarrekening roept vragen op. Nog belangrijker is hoe het in de toekomst voorkomen kan worden. Een analyse van de financiële afwijkingen levert onderstaande inzichten op:
1. Er wordt terughoudend omgegaan met het verlagen van de beschikbare budgetten.
2. Door de arbeidsmarktkrapte is minder adequaat gestuurd op de beschikbare budgetten.
3. De overgang van het werken op kantoor naar het werken thuis zorgt dat de kwaliteit van het budgetbeheer afneemt. De nieuwe werkelijkheid vraagt om het inbouwen van andere checks and balances.
4. Van sommige financiële ontwikkelingen na 30 september was de omvang op voorhand niet in te schatten.
5. Er wordt onvoldoende relatie gelegd tussen de beschikbare middelen en de uitvoering van werkzaamheden.

Het aanzienlijke verschil bij de jaarrekening vraagt in de nabije toekomst om een strakkere monitoring van de (risico)budgetten en een extra inspanning om het specifieke karakter van de financiële regelgeving van gemeenten goed voor het voetlicht te brengen. Verschillen van deze omvang dienen in het vervolg voorkomen te worden.

Nadere toelichting resultaat 2023
In het voordelig resultaat van € 1.207.000 kan op verschillende manieren een onderscheid worden aangebracht. De financiële regelgeving maakt een verschil tussen het resultaat van baten en lasten (voorheen resultaat voor bestemming) en het gerealiseerde resultaat (voorheen resultaat na bestemming). Het verschil tussen de beide resultaten zit in de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. De gemeenteraad is bevoegd om mutaties aan reserves te veranderen. Voor een oordeel over de financiële positie van de gemeente wordt het resultaat vaak onderverdeeld in een structureel en incidenteel resultaat. Een voordelig structureel resultaat laat zien dat de structurele lasten volledig zijn gedekt met structurele baten. Een uitgebreidere toelichting op het structureel resultaat vindt u terug bij de toelichting op de financiële positie.

In onderstaande tabellen is het gerealiseerde resultaat 2023 volgens het hierboven beschreven onderscheid weergegeven.

Saldo baten en lasten en gerealiseerd resultaat

	Ontwikkeling resultaten 2023	Saldo baten en lasten	Mutaties reserves	Gerealiseerd resultaat
1.	Primitieve begroting	671	-258	413
2.	Begroting na vastgestelde wijzigingen	87	-593	-506
3.	Jaarrekening	1.529	-322	1.207

Structureel en incidenteel resultaat

	Ontwikkeling resultaten 2023	Structureel resultaat	Incidenteel resultaat	Gerealiseerd resultaat
1.	Primitieve begroting	855	-442	413
2.	Jaarrekening	57	1.150	1.207

4.1.2 Overzicht van baten en lasten

P1 Bestuur	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Afwijking
	2022	2023 v.w.	2023 n.w.	2023	2023
Lasten	-4.333	-3.570	-3.801	-5.235	-1.434
Baten	1.799	756	607	728	120
Gerealiseerd totaal saldo	**-2.534**	**-2.814**	**-3.194**	**-4.508**	**-1.314**

P2 Maatschappij	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Afwijking
	2022	2023 v.w.	2023 n.w.	2023	2023
Lasten	-27.473	-26.435	-34.093	-34.337	-244
Baten	6.390	5.896	11.333	11.885	552
Gerealiseerd totaal saldo	**-21.083**	**-20.539**	**-22.760**	**-22.452**	**308**

P3 Omgeving	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Afwijking
	2022	2023 v.w.	2023 n.w.	2023	2023
Lasten	-8.391	-6.092	-7.267	-7.630	-363

Baten	4.311	3.727	4.303	4.565	262
Gerealiseerd totaal saldo	**-4.080**	**-2.365**	**-2.963**	**-3.065**	**-102**

Algemene dekkingsmiddelen	**Rekening**	**Begroting**	**Begroting**	**Rekening**	**Afwijking**
	2022	**2023 v.w.**	**2023 n.w.**	**2023**	**2023**
Lasten	-2.007	-1.779	-550	-649	-100
Baten	36.833	33.528	35.511	37.109	1.548
Gerealiseerd totaal saldo	**34.826**	**31.749**	**34.960**	**36.460**	**1.508**

Overhead	**Rekening**	**Begroting**	**Begroting**	**Rekening**	**Afwijking**
	2022	**2023 v.w.**	**2023 n.w.**	**2023**	**2023**
Lasten	-5.442	-5.320	-6.225	-5.215	1.011
Baten	1.188	159	268	309	41
Gerealiseerd totaal saldo	**-4.254**	**-5.161**	**-5.957**	**-4.905**	**1.052**

Onvoorzien	**Rekening**	**Begroting**	**Begroting**	**Rekening**	**Afwijking**
	2022	**2023 v.w.**	**2023 n.w.**	**2023**	**2023**
Lasten	0	-200	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**-200**	**0**	**0**	**0**

Vennootschapsbelasting	**Rekening**	**Begroting**	**Begroting**	**Rekening**	**Afwijking**
	2022	**2023 v.w.**	**2023 n.w.**	**2023**	**2023**
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Mutatie reserves	**Rekening**	**Begroting**	**Begroting**	**Rekening**	**Afwijking**
	2022	**2023 v.w.**	**2023 n.w.**	**2023**	**2023**
Lasten	-646	-400	-3.056	-3.005	51
Baten	2.220	142	2.463	2.683	220
Gerealiseerd totaal saldo	**1.574**	**-258**	**-593**	**-322**	**270**

Totaal	**Rekening**	**Begroting**	**Begroting**	**Rekening**	**Afwijking**
	2022	**2023 v.w.**	**2023 n.w.**	**2023**	**2023**
Lasten	-47.646	-43.320	-51.935	-53.066	-1.131
Baten	50.521	43.991	52.022	54.596	2.574
Gerealiseerd totaal saldo	**2.874**	**671**	**87**	**1.530**	**1.443**
Mutatie reserve	1.574	-258	-593	-322	270
Saldo na bestemming	**4.448**	**413**	**-506**	**1.207**	**1.713**

4.1.3 Financiële positie

Conclusie financiële positie

De financiële positie over 2023 is goed te noemen. In 2023 is sprake van een positief structureel resultaat. Dit betekent dat de structurele lasten volledig zijn gedekt met structurele baten. De

schuldquotes blijven ruim binnen de bandbreedte van de categorie minst risicovol. Hoewel de solvabiliteit voor een gemeente van ondergeschikt belang is, blijft deze met een percentage van 16% het meest risicovol. De ratio weerstandsvermogen is hoger dan de norm van 1,0 die de raad heeft vastgesteld. Het weerstandsvermogen kan daarmee als minst risicovol worden gekwantificeerd. Tenslotte is op grond van het kengetal over de financiële risico's bij de grondexploitaties weinig reden tot zorg.

Naar de toekomst toe blijven we aandacht vragen voor de ontwikkeling van de structurele exploitatieruimte. Het risico van een economische recessie is door de oorlog in de Oekraïne en de crisis Gaza-Israël aanwezig. Ook het nieuwe normenkader, vergrijzing, huishoudelijke ondersteuning, tariefontwikkeling in de Wmo en Jeugd en het ravijnjaar 2026 heeft de nodige impact.

De financiële positie verandert de komende jaren. Er zijn bezuinigingen nodig om het begrotingsjaar 2025 sluitend te krijgen. De jaren 2026 tot en met 2028 hebben nog flinke tekorten. De algemene reserve neemt hierdoor naar verwachting af tot € 1,3 miljoen in 2028.

Toelichting financiële positie

De conclusie bij de financiële positie is gebaseerd op de pijlers onder het financieel beleid. Deze zijn aangevuld met de wettelijk voorgeschreven kengetallen (inclusief de ratio weerstandsvermogen). Bij de weging van de kengetallen is gebruik gemaakt van het overzicht signaalwaarden uit het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) van de provincies. Formeel gezien hebben deze signaalwaarden geen functie als normeringinstrument. Dit geldt niet voor het kengetal van de ratio weerstandsvermogen. Dat kengetal is beoordeeld op het beleid dat door de raad is vastgesteld.

	Kengetal ultimo jaar	**Kengetallen Westervoort**			**Signaalwaarden GTK 2023**		
		JRR 2022	BGR 2023	JRR 2023	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
1	Structurele exploitatieruimte	8,99%	1,97%	-0,49%	> 0%	0%	< 0%
2	Netto-schuldquote	36%	66%	31%	< 90%	90-130%	> 130%
3	Netto-schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	31%	60%	27%	< 90%	90-130%	> 130%
4	Weerstandsvermogen	2,34	0,34	1,53	> 1,0	0,8 - 1,0	< 0,8
5	Grondexploitatie	0,28%	0%	0,15%	< 20%	20-35%	> 35%
6	Belastingcapaciteit	98%	101%	103%	< 95%	95-100%	> 100%
7	Solvabiliteitsratio	15%	6%	16%	> 50%	20-50%	< 20%

4.2 Exploitatie

De exploitatie van een gemeente bestaat uit de baten en lasten inclusief reserves van 3 programma's. Een programma is een samenhangende verzameling van activiteiten. Deze worden uitgevoerd om de beoogde bestuurlijke doelen binnen een programma te realiseren.

In de jaarrekening dienen de volgende posten (onderdeel van programma 1 Bestuur) afzonderlijk te worden opgenomen:
1. Algemene dekkingsmiddelen
2. Kosten van overhead
3. Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting
4. Onvoorzien

Het onderdeel exploitatie is opgebouwd uit:
4.2.1 Waarderingsgrondslagen
4.2.2 Exploitatie het overzicht van baten en lasten
4.2.3 Toelichting op de baten en lasten
4.2.4 Overige exploitatie onderdelen

4.2.1 Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording de gemeente daarvoor geeft.

	Exploitatie	Waardering	Toelichting
	Resultaatbepaling		
1	Baten en lasten m.u.v. grondexploitaties	Historische kosten	*Baten en lasten*: worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Uitzondering: Personeelslasten van vergelijkbaar volume worden toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt (bijv. verlof). Baten en lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. Mutaties reserves zijn afzonderlijk in de staat van baten en lasten gepresenteerd. *Winsten*: worden genomen als ze op balansdatum gerealiseerd zijn. *Verliezen*: worden genomen als ze bij opmaken van de jaarrekening bekend zijn. *Vennootschapsbelasting*: gemeente is vennootschapsplichtig voor de ondernemersactiviteiten. In de jaarrekening 2023 is geen belastinglast opgenomen.
2	Baten en lasten grondexploitaties	Waardering overeenkomstig de cumulatieve bestedingen minus opbrengsten door verkopen en subsidies, dan wel lagere marktwaarde.	*Uitgangspunten baten en lasten*: De baten zijn gebaseerd op een marktconformiteitstoets, residuele grondwaardeberekening of een taxatierapport. Bij de lasten van bouw- en woonrijp maken is gebruik gemaakt van intern opgestelde gedetailleerde berekeningen. *Parameters grondexploitatie*: 1. Financieringsrente: 2. Kostenindexatie: 3. Opbrengstenindicatie: *Winstneming*: vindt plaats volgens de Percentage of Completion (POC)-methode. Dit is een methode om de verantwoording van de resultaten over de looptijd van de grondexploitatie naar rato van de verrichte prestaties te laten plaatsvinden.

4.2.2 Het overzicht van baten en lasten

Omschrijving	Begroting 2023 voor wijziging			Begroting 2023 na wijziging			Realisatie 2023		
Programma's:	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
P1 Bestuur	756	-3.570	-2.814	607	-3.801	-3.194	728	-5.235	-4.507
P2 Maatschappij	5.896	-26.435	-20.539	11.333	-34.093	-22.760	11.884	-34.337	-22.453
P3 Omgeving	3.727	-6.092	-2.365	4.303	-7.266	-2.963	4.565	-7.630	-3.065
Totaal programma's	**10.379**	**-36.097**	**-25.718**	**16.243**	**-45.160**	**-28.917**	**17.177**	**-47.202**	**-30.025**
Algemene dekkingsmiddelen:									
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	3.662	-237	3.425	3.539	-285	3.254	3.556	-502	3.054
Algemene uitkeringen	29.749	0	29.749	31.634	-213	31.421	33.155	0	33.155
Dividend	104	-3	101	104	-3	101	96	-2	94
Saldo van de financieringsfunctie	12	-6	6	234	-6	227	252	-46	206
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	-1.733	-1.733	0	-43	-43	51	-100	-49
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**33.527**	**-1.779**	**31.749**	**35.511**	**-550**	**34.960**	**37.109**	**-649**	**36.460**
Kosten van de overhead	159	-5.320	-5.161	268	-6.225	-5.957	309	-5.215	-4.906
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**44.066**	**-43.196**	**870**	**52.022**	**-51.935**	**87**	**54.595**	**-53.066**	**1.529**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	142	-400	-258	2.463	-3.056	-593	2.683	-3.006	-322
Gerealiseerde resultaat	***44.208***	***-48.292***	***413***	***54.485***	***-54.991***	***-506***	***57.279***	***-56.072***	***1.207***

4.2.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Hierna wordt een toelichting gegeven op diverse aspecten van het overzicht van baten en lasten. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- een analyse van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie per programma
- een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien
- een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd
- een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Hierna is per onderdeel zoals opgenomen in het overzicht van baten en lasten een analyse opgenomen van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken.

4.2.3.1 Toelichting op programma 1 Bestuur

	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Rekening t.o.v. begroting na wijziging
Baten	1.799	607	728	121
Lasten	-4.333	-3.801	-5.235	-1.434
Totaal saldo van baten en lasten	-2.536	-3.194	-4.508	-1.313
Onttrekkingen aan reserves	2.074	2.041	2.189	148
Toevoegingen aan reserves	-300	-400	-478	-78
Geraamd, gerealiseerd en geanalyseerde resultaat	**-761**	**-1.553**	**-2.796**	**-1.243**

Saldo per taakveld/product	Rekening 2022	Begroting 2023 n.w	Rekening 2023	Afwijking
0.1 Bestuur	-1.361	-1.590	-2.769	-1.179
0.2 Burgerzaken	-130	-174	-174	0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	105	-325	-432	-107
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-855	-787	-776	11
1.2 Openbare orde en veiligheid.	-293	-318	-356	-38
0.10 Mutaties reserves (resultaatbestemming)	1.774	1.641	1.711	70
Totaal	**-761**	**-1.553**	**-2.796**	**-1.243**

Het verschil tussen de begroting (na wijziging) en het werkelijke saldo van baten en lasten is € 1.243.000 nadelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Taakveld/ product	Bedrag	Baten/ Lasten	V/N	Toelichting
0.1	-45	L	N	Onderzoekskosten Sterk Bestuur
0.1	81	L	V	Gedeeltelijke uitvoering projectkosten Woo
0.1	-1.185	L	N	Storting in voorziening wethouderspensioen
0.3	-69	L	N	Energielasten De Nieuwhof
0.3	-150	L	N	Het uitgevoerd onderhoud aan gebouwen is hoger uitgevallen
0.3	24	B	V	Hogere huuropbrengst schoolgym door extra uur
0.10	-78	L	N	Storting reserve Wet Open Overheid
0.10	45	B	V	Dekking kosten bestuurskrachtmeting
0.10	81	B	V	Dekking hogere kosten groot onderhoud gebouwen
doorbelasting	7	L	V	Doorbelaste uren van 1Stroom
overig	46	S	V	Diverse afwijkingen < € 30.000
	-1.243		**N**	**Totaal**

4.2.3.2 Toelichting op programma 2 Maatschappij

	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Rekening t.o.v. begroting na wijziging
Baten	6.390	11.333	11.884	551
Lasten	-27.473	-34.093	-34.337	-244
Totaal saldo van baten en lasten	-21.083	-22.760	-22.452	308
Onttrekkingen aan reserves	13	350	395	45
Toevoegingen aan reserves	-169	-2.156	-1.985	171
Geraamd, gerealiseerd en geanalyseerde resultaat	**-21.239**	**-24.567**	**-24.043**	**523**

Afwijking per taakveld/product	Rekening 2022.	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Rekening t.o.v. begroting na wijziging
4.1 Openbaar basisonderwijs	-173	-128	-187	-59
4.2 Onderwijshuisvesting	-399	-450	-423	28
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-160	-596	-529	68
5.1 Sportbeleid en activering	-327	-142	-214	-72
5.2 Sportaccommodaties	-247	-281	-262	20
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -presentatie	-94	-113	-70	43
5.4 Musea	-48	-125	-97	29
5.5 Cultureel erfgoed	0	-34	0	34
5.6 Media	-269	-272	-262	10
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.026	-1.185	-1.265	-80
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.583	-2.124	-695	1.430
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-1.146	-278	-1.484	-1.206
6.3 Inkomensregelingen	-1.933	-1.382	-2.435	-1.053
6.4 WSW en beschut werk	-2.606	-2.958	-2.852	106
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.148	-1.521	-1.262	258
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-672	-920	-672	248
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-3.008	0	-3	-3
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	0	-1.971	-1.887	83
6.71B Begeleiding (WMO)	0	-1.111	-1.240	-129
6.71C Dagbesteding (WMO)	0	-166	-72	94
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	-53	-19	34
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-5.102	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	-977	-975	2
6.72B Jeugdhulp behandeling	0	-2.022	-1.496	525
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	0	-210	-171	39
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf	0	-26	-3	22
6.73A Pleegzorg	0	-213	-260	-47
6.73B Gezinsgericht	0	-431	-440	-9
6.73C Jeugdhulp met verblijf	0	-876	-1.115	-238
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	-1.004	-1.481	-477
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	-301	-76	225
6.74C Gesloten plaatsing	0	-79	-92	-13
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-120	0	0	0

6.81A Beschermd wonen (WMO)	0	-70	-19	51
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	413	464	51
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-458	0	0	0
6.82A Jeugdbescherming	0	-356	-299	57
6.82B Jeugdreclassering	0	-62	-62	0
7.1 Volksgezondheid	-563	-736	-500	237
0.10 Mutaties reserves (resultaatbestemming)	-156	-1.806	-1.590	216
Totaal	**-21.239**	**-24.567**	**-24.043**	**523**

Het verschil tussen de begroting (na wijziging) en het werkelijke saldo van baten en lasten is € 655.000 voordelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Taakveld/ product	Bedrag	Baten/ lasten	V/N	Toelichting
4.1	-40	L	N	Gymonderwijs: Scholen zijn vanaf 1 augustus 2023 verplicht 2 lesuren gymonderwijs per week les te geven (voorheen 1 uur)
4.3	22	L	V	Leerlingenvervoer: De eindafrekening is lager dan verwacht
4.3	-59	L	N	Onderwijsachterstand:
5.2	24	L	V	Overige terreinen: Minder onderhoud door mogelijke verplaatsing sportvelden
5.4	67	L	V	Historische archieven: Er is nog geen uitvoering gegeven aan het E-depot SALD
6.1	48	L	V	Subsidies: Bepaalde activiteiten zijn niet gestart in 2023
6.1	62	L	V	Taakstelling nieuwkomers: Een groot gedeelte van de uitgaven vielen onder Specifieke uitkering waardoor reguliere middelen vrij zijn gevallen
6.1	18	L	V	VN-verdrag: Gebrek aan personele inzet/wisseling is het niet gelukt de doelstellingen in de inclusie-agenda te behalen
6.1	1.186	B	V	Oekraïnse vluchtelingen: De ontvangen rijksvergoedingen compenseren ruimschoots de kosten
6.3	-83	S	N	BBZ Buig: De kosten uitvoering van de BBZ is hoger dan het ontvangen rijksbudget
6.3	-833	L	N	Bijzondere bijstand: De uitbetaalde energietoeslag wordt gedekt uit de ontvangen gelden van het gemeentefonds
6.3	29	L	V	Bijzondere bijstand: De kwijtschelding viel in 2023 lager uit
6.5	264	S	V	Reïntegratie: Het voordeel bestaat grotendeels uit de ESF-subsidie van € 129.000 en het niet gebruiken van € 90.000 voor activerend werk.
6.7+6.82	-96	L	N	Jeugd: De bijgestelde budgetten in het derde kwartaal zijn wederom overschreden
0.10	223	S	V	Mutaties reserve: Geen onttrekking reserve activerend werk (€ -90.000 N) en de reserve energietoeslag 2023 valt vrij (€ 313.000 V)
doorbelasting	-335	L	N	Doorbelaste uren van 1Stroom
overig	116	S	V	Diverse afwijkingen < € 30.000

Taakveld/ product	Bedrag	Baten/ lasten	V/N	Toelichting
	523		**V**	**Totaal**

4.2.3.3 Toelichting op programma 3 Omgeving

	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Rekening t.o.v. begroting na wijziging
Baten	4.311	4.303	4.565	262
Lasten	-8.391	-7.266	-7.630	-363
Totaal saldo van baten en lasten	-4.080	-2.963	-3.065	-102
Onttrekkingen aan reserves	133	73	99	27
Toevoegingen aan reserves	-177	-500	-542	-42
Geraamd, gerealiseerd en geanalyseerde resultaat	**-4.124**	**-3.390**	**-3.508**	**-118**

	Rekening 2022	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Afwijking
2.1 Verkeer en vervoer	-3.008	-1.665	-1.579	86
2.2 Parkeren	-18	-12	-24	-12
2.5 Openbaar vervoer	-42	-30	-54	-24
3.1 Economische ontwikkeling	-47	-39	-68	-29
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-7	-13	-23	-10
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-9	-1	-2	0
3.4 Economische promotie	-123	-196	-181	15
7.2 Riolering	283	84	139	55
7.3 Afval	453	370	540	170
7.4 Milieubeheer	-316	-464	-440	24
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-13	-26	-10	17
8.1 Ruimte en leefomgeving	-700	-460	-900	-441
8.2 Grondexploitatie	-44	-35	-75	-40
8.3 Wonen en bouwen	-487	-474	-388	86
0.10 Mutaties reserves (resultaatbestemming)	-44	-427	-443	-15
Totaal	**-4.124**	**-3.390**	**-3.508**	**-118**

Het verschil tussen de begroting (na wijziging) en het werkelijke saldo van baten en lasten is € 65.000 nadelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Taakveld/ product	Bedrag	Baten/ lasten	V/N	Toelichting
2.1	36	L	V	Minder noodzakelijk onderhoud aan civiele kunstwerken en openbare verlichting
2.1	34	L	V	De schoonmaakkosten bij evenementen vallen ruim lager uit
2.1	34	L	V	Het kwaliteitsniveau wegen is aangepast met als resultaat minder onderhoud
7.2	35	L	V	De storting in de voorziening riolering is afhankelijk van het uiteindelijke saldo
7.3	-64	B	N	Er zijn minder woningen en bedrijven aangeslagen dan begroot. De ledigingen en stortingen zijn lager dan voorzien
7.3	42	L	V	Het afvalaanbiedstation heeft minder bezoekers en minder afval gehad

Taakveld/ product	Bedrag	Baten/ lasten	V/N	Toelichting
7.3	18	B	V	De bijdragen derden zijn door administratieve correcties hoger uitgevallen
7.3	-26	B	N	De storting in de voorziening afvalinzameling is afhankelijk van het uiteindelijke saldo
7.4	34	L	V	Er waren minder milieuonderzoeken door vertraging van diverse projecten
8.1	-124	L	N	Verliesvoorziening De Clossei
8.2	35	L	V	De actualisatie nota grondbeleid en plankostenscan zijn doorgeschoven naar 2024
8.2	-75	L	N	Verliesvoorziening De Schans
8.3	40	B	V	De realisatie woningbouw en de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft voor veel meer aanvragen gezorgd
8.3	30	L	V	Er is geen gebruik gemakt van inhuur projectleider Mosterdhof
0.10	-37	L	N	Storting in bestemmingsreserve Mosterdhof (saldo stedelijke vernieuwing)
afschrijving	83	L	V	Achterstand in realisatie investeringen
doorbelasting	-435	L	N	Doorbelaste uren van 1Stroom
overig	222	S	V	Diverse afwijkingen < € 30.000
	-118		**N**	**Totaal**

4.2.3.4 Toelichting op de algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen bestaat uit de volgende componenten:

- Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is
- Algemene uitkeringen
- Dividend
- Saldo van de financieringsfunctie
- Overige algemene dekkingsmiddelen

	Rekening 2022	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Rekening t.o.v. begroting na wijziging
TV 0.5 Dividend	113	101	93	-8
TV 0.5 Saldo financieringsfunctie	-1	227	206	-21
TV 0.61 OZB woningen	3.235	2.698	2.744	45
TV 0.62 OZB niet-woningen		466	458	-8
TV 0.64 Hondenbelasting	-130	90	-147	-237
TV 0.7 Algemene uitkeringen	31.508	31.421	33.155	1.734
TV 0.8 Overige baten en lasten	101	-43	-49	-6
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**34.826**	**34.960**	**36.460**	**1.499**

Het verschil tussen de begroting (na wijziging) en het werkelijke saldo van baten en lasten is € 1.499.000 voordelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Taakveld/ product	Bedrag	Baten/ lasten	V/N	Toelichting
TV 0.7	1.734	B	V	Aanpassing maatstaven decembercirculaire € 343.000
				Energietoelage 2023 € 1.053.000
				Taakmutaties € 317.000
				Voorgaande jaren / overig € 21.000
doorbelasting	-262	L	N	Doorbelaste uren van 1Stroom
overig	27	S	V	Diverse afwijkingen < € 30.000
	1.499		**V**	**Totaal**

4.2.3.5 Toelichting op de overhead

	Rekening 2022	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.4 Kosten overhead	-4.255	-5.957	-4.905	1.052
Totale lasten	-48.292	-54.991	-56.072	-1.081
Percentage overhead van totale lasten	8,81%	10,83%	8,75%	

Het verschil tussen de begroting (na wijziging) en het werkelijke saldo van baten en lasten is € 1.052.000 voordelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Taakveld/ product	Bedrag	Baten/ lasten	V/N	Toelichting
0.4	768	L	V	Personele overhead lager door de arbeidsmarktkrapte
0.4	272	L	V	Materiële overhead: lagere doorbelasting automatisering
0.4	25	L	V	Materiële overhead: geen onderhoudskosten gemeentehuis
overig	-13	L	N	Diverse afwijkingen < € 30.000
	1.052		**V**	**Totaal**

4.2.3.6 Toelichting op de mutaties reserves

	Rekening 2022	Begroting 2023 n.w.	Rekening 2023	Rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten	-646	-3.056	-3.006	50
Baten	2.220	2.463	2.683	220
Gerealiseerd totaal saldo	**1.574**	**-593**	**-323**	**270**

	Onttrekkingen	Dotaties	Saldo
Structureel			
P1: Algemene reserve		-400	-400
P3: Kapitaallasten investeringen	73		73
Incidenteel			
P1: Algemene reserve	1.900		1.900
P1; Bestuurskrachtmeting	45		45
P1: Wet open overheid		-78	-78
P1: Onderhoud gebouwen	147		147
P2: Beschermd thuis		-585	-585
P2: Huishoudelijke hulp		-400	-400
P2: Sociaal domein		-500	-500
P2: Sportvelden		-500	-500
P2: Energietoeslag 2023	313		313
P2: Onderwijsachterstandenbeleid	82		82
P3: Versnellen woningbouw		-500	-500
P3: Mosterdhof		-37	-37
P3: Handhavingskosten bouwen		-5	-5
P3: Implementatie omgevingswet	26		26
P3: Aanpassing Dorpstraat-Hamersestraat	1		1
P1,2,3 Budgetoverheveling	97		97
Totaal	**2.683**	**-3.006**	**-323**

4.2.3.7 Incidentele exploitatie

In 2021 is door de toezichthouders een handleiding uitgebracht over de incidentele baten en lasten. Het doel van de handleiding is het verduidelijken van de begrippen "structureel" en "incidenteel". In de BBV- notitie over de incidentele baten en lasten (inclusief reserves) is geen scherpe definitie opgenomen over deze begrippen. Dit heeft de afgelopen jaren geleid tot verschillen interpretaties tussen gemeenten onderling en tussen gemeenten en de toezichthouder. Belangrijke uitgangspunten uit de handleiding zijn:

a. Structurele baten en lasten zijn de regel. Incidenteel is uitzondering.

b. Bij de incidentele baten en lasten dient de reden aangegeven te worden waarom deze als incidenteel is aangemerkt.
c. Baten en lasten zijn incidenteel als deze voor een bepaalde tijd geraamd worden. Er is een onvoorwaardelijke einddatum bekend.
d. Baten en lasten zijn structureel als deze voor onbepaalde tijd geraamd worden. Er is geen einddatum bekend.
e. Bij de beoordeling wordt de aard van de raming beoordeeld.

In onderstaande tabel is een toelichting gegeven op het incidentele resultaat 2023.

Incidenteel resultaat	**Rekening 2023**
Totaal incidentele lasten (inclusief mutatie reserves)	-7.268
Totaal incidentele baten (inclusief mutatie reserves)	8.418
Incidenteel resultaat	**1.150**

Specificatie incidentele lasten	**Rekening 2023**
Programma 1 Bestuur	
Toevoegingen aan reserves:	
1.1 BR: Wet open overheid	-78
TV 0.1 Onderzoek Sterk Bestuur	-45
TV 0.1 Inbraakbeveiligingskosten	-11
Programma 2 Maatschappij	
Toevoegingen aan reserves:	
2.1 BR: Beschermd thuis	-585
2.2 BR: Huishoudelijke hulp	-400
2.3 BR: Sociaal domein	-500
2.4 BR: Sportvelden	-500
TV 4.2 Opstellen nieuw IHIP	-25
TV 6.1 Kosten voor opvang en transitie ontheemden Oekraine	-3.301
TV 6.3 Uitgaven bijzondere bijstand voor de tegemoetkoming energietoeslag	-883
Programma 3 Omgeving	
Toevoegingen aan reserves:	
3.1 BR: Versnellen woningbouw	-500
3.2 BR: Mosterdhof	-37
3.3 BR: Handhavingskosten bouwen	-5
TV 2.1 Bewegwijzering	-22
TV 2.1 Mobiliteitsvisie	-15
TV 2.1 Vervangen VRI	-14
TV 8.1 Kosten actieve grondexploitatie De Clossei	-119
TV 8.1 Verliesvoorziening complex De Clossei	-124
TV 8.2 Kosten actieve grondexploitatie De Schans	-19
TV 8.2 Verliesvoorziening complex De Schans	-75
TV 8.3 Voorbereidingskrediet flexwonen	-10
Totaal Incidentele lasten	**-7.268**

Specificatie incidentele baten	**Rekening 2023**
Programma 1 Bestuur	
Onttrekking aan de reserves:	

1.1 AR: Algemeen reserve	1.900
1.2 BR: Bestuurskrachtmeting	45
1.3 BR: Onderhoud gebouwen	147
1.4 BR: Budgetoverheveling	97
TV 0.7 Algemene uitkering: Energietoelage 2023	1.053
TV 0.7 Algemene uitkering: Invoering omgevingswet	104
Programma 2 Maatschappij	
Onttrekkingen aan de reserves:	
2.1 BR: Energietoeslag 2023	313
2.2 BR: Onderwijsachterstandenbeleid	82
TV 6.1 Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraine	4.486
Programma 3 Omgeving	
Onttrekking aan de reserves:	
3.1 BR: Implementatie omgevingswet	26
TV 8.1 Balansoverbrenging De Clossei	119
TV 8.2 Balansoverbrenging De Schans	19
TV 8.3 Subsidie flexwonen	27
Totaal incidentele baten	**8.418**

4.2.4 Overige exploitatie onderdelen

4.2.4.1 Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Begrotingsoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen het door de raad uiteengezette beleid zijn gebleven, zoals compensatie van hogere kosten door direct gerelateerde hogere opbrengsten en kostenoverschrijdingen met openeinderegelingen.

In onderstaand overzicht zijn de afwijkingen van de programma's opgenomen (overschrijding van de lasten) met daarbij de verklaring in hoeverre de afwijking past binnen het door de raad geformuleerde beleid. Voor een nadere uiteenzetting van de verschillen verwijzen we naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten. De raad autoriseert deze kostenoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarrekening.

Programma	Begrotingsafwijking lasten			Verklaring	Conclusie
	Begroot	Werkelijk	Verschil		
1 Bestuur	-3.801	-5.235	-1.434	*TV 0.1 Bestuur* De verplichte toevoeging aan de voorziening wethouderspensioen is € -1.185.000 hoger dan geraamd *TV 0.3 Beheer gebouwen* Hogere energielasten € -69.000 en noodzakelijk uitgevoerd onderhoud € -156.000 *TV 1.2 Openbare orde en veiligheid* Afrekening Rijk en VGGM inzake naleving controle coronatoegangsbewijzen € -84.000, dit bedrag is ook ontvangen	Past binnen beleid

Programma	Begrotingsafwijking lasten			Verklaring	Conclusie
	Begroot	Werkelijk	Verschil		
2 Maat-schappij	-34.093	-34.337	-244	*TV 4.1 Gymonderwijs* In 2023 verplicht 2 uur gymonderwijs per week € -40.000 *TV 6.71 WMO* Op Wmo is per saldo € -31.000 meer uitgegeven *TV 6.72, 6.74, 6.82 Jeugd* Op Jeugd is per saldo € -96.000 meer uitgegeven. Voor zowel Wmo als Jeugd zijn de taakvelden en begrotingsbedragen per taakveld gewijzigd, hier zijn meerdere afwijkingen door ontstaan	Past binnen beleid
3 Omgeving	-7.266	-7.630	-364	*TV 2.1 Wegen* De hogere storting in de voorziening onderhoud wegen van € -131.000 wordt bepaald door de lasten en baten van dit taakveld *TV 8.1 Ruimte en leefomgeving* De uitvoering omgevingswet is € -26.000 hoger uitgevallen Voor De Clossei is een verliesvoorziening gevormd van € -124.000 *TV 8.2 Grondexploitatie* Voor De Schans is de verliesvoorziening verhoogd met € -75.000	Past binnen beleid
Algemene dekkings-middelen	-550	-649	-99	Hogere doorbelasting 1Stroom € -262.000	Past binnen beleid
Overhead	-6.225	-5.215	1.011	Niet van toepassing	
Onvoorzien	0	0	0	Niet van toepassing	
Totaal	**-51.935**	**-53.066**	**-1.131**		

4.2.4.2 WNT-verantwoording 2023

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de gemeente Westervoort. Het algemene bezoldigingsmaximum wordt jaarlijks aangepast aan de loonontwikkeling bij de overheid in het voorgaande jaar. Voor 2023 is het bezoldigingsmaximum vastgesteld op € 223.000 (2022 € 216.000).

Gegevens 2023 bedragen x € 1	Mevr. Marte Smits-Jansen	Mevr. Maureen Sluiter
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris gemeente Westervoort/ Adj.dir. 1Stroom
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang van het dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,78	1
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare kostenvergoedingen	74.698	100.051
Beloningen betaalbaar op termijn	12.087	16.005
Subtotaal	***86.785***	***116.056***
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	173.940	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-
Bezoldiging	***86.785***	***116.056***
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t	N.v.t

Gegevens 2022 bedragen x € 1	Mevr. Marte Smits-Jansen	Mevr. Maureen Sluiter
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris gemeente Westervoort/ Adj.dir. 1Stroom
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang van het dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,78	1
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	69.603	93.327
Beloningen betaalbaar op termijn	11.760	16.116
Subtotaal	***81.363***	***109.443***
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	168.480	216.000
Bezoldiging	***81.363***	***109.443***

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

De hierboven vermelde topfunctionarissen hebben in 2023 geen bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag ontvangen.
Dit geldt ook voor de overige functionarissen met een dienstbetrekking in 2023.

4.3 Balans

4.3.1 Waarderingsgrondslagen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
In 2018 is de nieuwe Nota Activerings- en afschrijvingsbeleid vastgesteld. In de Notitie materiële vaste activa van december 2017 (Commissie BBV) worden drie mogelijkheden geboden ten aanzien van hoe omgegaan dient te worden met het startmoment van afschrijven. Voor de start van het moment van afschrijven wordt met ingang van boekjaar 2017 gekozen om af te schrijven

vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed in gebruik wordt genomen of verworven wordt.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopend vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van eenmalige schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Normenkader
Het normenkader is door de raad vastgesteld in de vergadering van 18 december 2023.

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikname van het gerelateerde vaste actief.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa verdelen we onder in activa met een economisch nut en activa met een maatschappelijk nut. Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschaffings- of vervaardigingskosten verminderd met eventuele bijdragen (subsidies) van derden, (eventueel) beschikkingen over in het verleden gevormde bestemmingsreserves en (eventueel) in het verleden toegepaste extra of versnelde afschrijvingen. De normale jaarlijkse afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte nuttigheidsduur.

Over de investeringen schrijven we, rekening houdend met de verwachte nuttigheidsduur, jaarlijks - voor het eerst in het jaar volgend op de ingebruikneming - een vast percentage van de aanschaffingswaarde af.

Met ingang van 2014 zijn van de activa met een economisch nut, afgezonderd weergegeven de activa die worden gedekt uit een heffing (afvalstoffenheffing en rioolheffing). Deze materiële vaste activa hebben wij gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs zijn de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die

rechtstreeks aan de vervaardiging kan worden toegerekend. Specifieke investeringsbijdragen van derden brengen we op de desbetreffende investering in mindering. In die gevallen schrijven we het saldo af.

We schrijven slijtende investeringen in de verwachte gebruiksduur vanaf het moment van ingebruikneming lineair af. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) schrijven we niet af. Bij de waardering houden we in voorkomende gevallen rekening met een bijzondere vermindering van de waarde, als deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering niet plaatsgevonden.

1. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling, agio en disagio schrijven we in maximaal 5 jaar af.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen brengen we direct ten laste van de exploitatie.
3. Investeringen met een aanschafprijs onder de € 10.000, worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van het resultaat gebracht.
4. De materiële vaste activa, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, schrijven we lineair af in een termijn die gelijk staat met de technische of economische levensduur. We hanteren de volgende afschrijvingstermijnen:

- 40 jaar: nieuwbouw, woonruimten en bedrijfsgebouwen
- 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen
- 15-60 jaar: rioleringen;
- 6-10 jaar: vervoermiddelen;
- 5-15 jaar: technische installaties;
- 4 jaar: hardware
- 7 jaar: software
- 10 jaar: NUP (Nationaal Uitvoerings Programma e-gemeenten)
- 10-15 jaar meubilair, inventaris en interieur
- 25 -60 jaar: grond, weg en waterbouwkundige werken;
- 25-40 jaar: openbare verlichting;
- 8-10 jaar: afval en afvalaanbiedstation
- 8-40 jaar: sportterrein
- 10 jaar: telefooninstallaties
- 3 jaar: telefoons
- 60 jaar: schoolgebouwen
- niet: gronden en terreinen.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa waarderen we tegen verkrijgingsprijs. Bij de waardering van de financiële vaste activa houden we rekening met vermindering van hun waarde, zoals deze naar verwachting duurzaam is. Een afboeking van deze lagere waardering nemen we afzonderlijk in de exploitatierekening en de toelichting op.

Voorraden
Onderhanden werk is opgenomen tegen vervaardigingskosten inclusief de bijgeschreven rente en indirecte kosten. De overige balansposten zijn opgenomen voor de nominale waarde. De nominale waarde is voor de verantwoording in de rekening van baten en lasten als grondslag gehanteerd. De in de toelichting op de balans per complex (voor in exploitatie zijnde complexen) vermelde nog te realiseren opbrengsten en nog uit te geven bedragen zijn ontleend aan de nacalculaties en kostprijsberekeningen.

De bepaling van verwachte resultaten geschiedt op basis van de **"contante-waarde methodiek".** De opbrengsten voortvloeiende uit de al gesloten koopovereenkomsten voor woningbouw, die per 31 december nog niet notarieel waren verleden, worden in de jaarrekening opgenomen evenals de verplichtingen voortvloeiende uit reeds gegunde aannemingsovereenkomsten.

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden. De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), en ook een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst genomen. Als aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; en
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; en
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Als de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

Vorderingen
De vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. We hebben voor de dubieuze vorderingen een voorziening getroffen, die in de balans in mindering op de uitzettingen is gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Reserves
Reserveringen en onttrekkingen aan reserves worden gevormd volgens de door de raad genomen besluiten.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De gehanteerde rente is 3,15% en de gehanteerde sterftetabel van het Actuarieel genootschap (AG) is GBM/V16-21 met leeftijdsterugstellingen.

De onderhoudsegalisatie voorziening stoelt op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

4.3.2 Balanspositie

Activa	31-12-2023		31-12-2022	
VASTE ACTIVA (A)				
Immateriële vaste activa (A1)		**168**		**0**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	168		0	
Materiële vaste activa (A2)		**28.932**		**27.708**
- Investeringen met een economisch nut	10.396		10.327	
- Investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	12.160		12.394	
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	6.376		4.987	
Financiële vaste activa (A3)		**2.508**		**2.531**
- Kapitaalverstrekkingen deelnemingen	159		159	
- Overige langlopende leningen	2.349		2.372	
Totaal vaste activa		**31.608**		**30.240**
VLOTTENDE ACTIVA (B)				
Voorraden(B1)		**81**		**141**
- Onderhandenwerk, waaronder bouwgronden in exploitatie	81		141	
- Uitzettingen (B2) met een rentetypische looptijd korter dan een jaar		**15.122**		**11.182**
Vorderingen op openbare lichamen	4.961		5.314	
Rekening-courant verhouding met niet financiële instellingen	0		1.090	
Overige vorderingen	1.460		1.741	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	8.700		3.037	
- Liquide middelen (B3)		**133**		**184**
Banksaldi	131		182	
Kassaldi	2		2	
- Overlopende activa (B4)		**1.560**		**1.358**
- de van overige Nederlandse overheidslichamen te ontvangen bedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	67		30	
- overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van de volgende begrotingsjaren komen.	1.493		1.328	
Totaal vlottende activa		**16.895**		**12.865**
Totaal activa		**48.503**		**43.105**

Activa	31-12-2023		31-12-2022	
De verliescompensatie Vennootschapsbelasting bedraagt per 31-12-2023 afgerond € 566.000				

Passiva	31-12-2023		31-12-2022	
VASTE PASSIVA (C)				
Eigen vermogen(C1)		**7.907**		**6.377**
- Algemene reserve	2.411		551	
- Bestemmingsreserves (C1)	4.289		1.378	
- Gerealiseerd jaarresultaat (C2)	1.207		4.448	
Voorzieningen (C3)		**6.945**		**5.889**
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.128		989	
- Voorziening ter egalisatie van de kosten	1.637		2.286	
- Voorziening voor bijdrage aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven				
-Voorziening voor middelen van derden van waarvoor de bestemming gebonden is.	3.180		2.614	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer (C4)		**22.883**		**24.547**
- Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiele instellingen (C4)	22.883		24.547	
Totaal vaste passiva		**37.735**		**36.813**
VLOTTENDE PASSIVA (D)				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (D1)		**2.152**		**997**
-Overige schulden	2.152		997	
Overlopende passiva:		**8.616**		**5.295**
- de van het Rijk ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren (D4)	2.362		577	
- de van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren (D4)	2.373		1.958	
-verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met een uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume (D4)	3.584		2.760	

Passiva	31-12-2023		31-12-2022	
-rekening courant verhouding met niet financiële instellingen	297		0	
Totaal vlottende passiva		**10.769**		**6.292**
Totaal passiva		**48.503**		**43.105**
Gewaarborgde geldleningen:				
Instellingen t.b.v. volkshuisvesting		32.082		28.775
Geldleningen voor woningen (NHG)		55.000		58.000

4.3.3 Toelichting op de balanspositie

A. Vaste activa

A1. Immateriële vaste activa

Het totaal in de balans voor deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Investering	Afschrijving	Bijdrage derden	31-12-2023
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	281	0	113	168

Toelichting:
In 2023 is per saldo voor een bedrag van € 168.000 kosten gemaakt voor het haalbaarheidsonderzoek Westervoort Noord.

A2. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	1.619					1.619
Bedrijfsgebouwen	8.308	359		432		8.235
Weg, grond en waterbouw	15.946	1.695		428	16	17.197
Machines	97	41		8		130
Overige materiele vaste activa	1.738	282		269		1.751
Totale materiële vaste activa	**27.708**	**2.377**	**0**	**1.137**	**16**	**28.932**

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2023
Investeringen met economisch nut	10.327	626		557		10.396
Investeringen met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	12.394	89		321	2	12.160

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Inves-tering	Desinves-tering	Af-schrijving	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2023
Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.987	1.662		259	14	6.416
Totale materiële vaste activa	**27.708**	**2.377**	**0**	**1.137**	**16**	**28.932**

Specificatie grootste investeringen 2023

- De vervanging van speeltoestellen 2022-2023 voor een bedrag van € 71.000; hiervoor was in 2023 een krediet van € 101.000 beschikbaar.

- Uitgaven voor het wijkontwikkelingsplan Mooi Mosterdhof en rehabilitatie Mosterdhof voor een bedrag van € 1.293.000; hiervoor waren in 2023 kredieten van € 1..523.000 beschikbaar.

- De revitalisatie van de voetbalvelden van Sc Westervoort en AVW'66 voor een bedrag van € 99.000; hiervoor was in 2023 een krediet van € 120.000 beschikbaar.

- Het vervangen van de dakconstructie van IKC de Brug voor een bedrag van € 347.000. Hiervoor was in 2023 een krediet van € 335.000 beschikbaar.

Voor een volledig overzicht van alle beschikbare kredieten, de hierop in 2023 gedane uitgaven en de naar 2024 over te boeken restantkredieten verwijzen wij u naar de bijlage 5.3 Geactiveerde kredieten.

A3. Financiële vaste activa

Omschrijving	31-12-2022	Verstrekking	Aflossing	31-12-2023
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	159			159
Overige langlopende leningen	2.372	22	45	2.349
Totaal financiële vaste activa	**2.531**	**22**	**45**	**2.508**

Toelichting financiële vaste activa

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen
De verkrijgingsprijs voor de nieuwe aandelen Alliander is gelijk aan de boekwaarde per ultimo 2008 van de aandelen NUON-holding.

Overige langlopende leningen

Verenigingen en instellingen
Onder de financiële vaste activa zijn ook de bij de Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) ondergebrachte Startersleningen en Duurzaamheidsleningen opgenomen. In 2022 is de laatste tranche van de Duurzaamheidsleningen van € 250.000 aan de SVn verstrekt. Na 2015 zijn geen nieuwe Startersleningen meer verstrekt.

De aflossingen hebben volgens het reguliere betaalschema plaatsgevonden.

B. Vlottende activa

B1. Grondvoorraad

Voor het totaal van de in exploitatie zijnde complexen kan van het verloop in 2023 het volgende overzicht worden gegeven:

Onderhanden werk	Boek-waarde 1 januari 2023	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Boek-waarde 31 decem-ber 2023	Voor-ziening	Balans-waarde 31 decem-ber 2023
De Clossei	0	119	0	119	124	-5
De Schans	755	19	0	774	688	86
Totaal onderhanden werk	**755**	**138**	**0**	**893**	**812**	**81**

	Boek-waarde 31 december 2023	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbreng-sten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)
De Clossei	119	440	450	109	132
De Schans	774	249	329	694	730
Totaal onderhanden werk	**893**	**689**	**779**	**803**	**862**

Toelichting onderhanden werk

Boekwaarde
Per 1 januari 2024 is de boekwaarde van de twee bouwgrondexploitaties € 893.000. Dit is een toename van € 138.000 ten opzichte van 1-1-2023. De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:
- Rentepercentage 1,69%
- Kostenindexatie 3,0% in 2024, 2,5% in 2025 en 2,0% in 2026 en verder
- Opbrengstindexatie 0%

B2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Uitzettingen	15.122	11.182
Totaal uitzettingen	**15.122**	**11.182**

De uitzettingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Voor (eventuele) dubieuze debiteuren is een voorziening getroffen. Vanaf 2016 is ook het schatkistbankieren onder de uitzettingen opgenomen.

Omschrijving		Bedrag
Vorderingen op openbare lichamen		4.961
Overige vorderingen	1.878	
Dubieuze debiteuren	-107	
Dubieuze debiteuren leenbijstand	-311	
Totaal overige vorderingen		1.460
Uitzettingen in de schatkist		8.700
Totaal uitzettingen		**15.122**

Medio december 2013 heeft de Eerste kamer de Wet Schatkistbankieren aangenomen. Hierdoor zijn decentrale overheden verplicht om (tijdelijk) overtollige geldmiddelen bij rijksschatkist onder te brengen.

Berekening drempelbedrag schatkistbankieren

2,0% van begroting 40,1 miljoen met drempel van minimaal 1 miljoen	**1.000.000**

	1e kw 2023	2e kw 2023	3e kw 2023	4e kw 2023
Gemiddelde kwartaalcijfer buiten Rijksschatkist aangehouden middelen	426	402	434	309
Onderschrijding van de drempel van	574	598	566	691
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Conclusie: De gemeente Westervoort heeft in 2023 de schatkistdrempel niet overschreden.

B.3 Liquide middelen

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
BNG Bank	131	182
Kas	2	2
Totaal liquide middelen	**133**	**184**

B.4 Overlopende activa

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
De van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	67	30
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.493	1.328
Totaal	**1.560**	**1.358**

Het betreft hier voornamelijk in 2023 reeds betaalde kosten die betrekking hebben op het exploitatiejaar 2024.

C: Vaste passiva

Eigen vermogen

De post eigen vermogen wordt onderscheiden in:

Reserves, gespecificeerd naar:	Boekwaarde 31 december 2023	Boekwaarde 31 december 2022
Algemene reserve	2.411	551
Bestemmingsreserves	4.289	1.378
Gerealiseerd resultaat	1.207	4.448
Totaal eigen vermogen	**7.907**	**6.377**

Reserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de reserves gedurende het jaar 2022:

Naam reserve	Begin-stand 1 januari 2023	Resultaat 2022	Toevoe-gingen 2023	Onttrek-kingen 2023	Vermind-eringen i.v.m. afschrij-vingen	Eindstand 31 december 2023
P1: Algemene Reserve	551	3.360	400	-1.900		2.411
Bestemmingsreserves:						
P1: Bestuurskrachtmeting	0	67		-45		22
P1: Wet Open Overheid	66		78			145
P1: Uitgestelde Covid-kosten	30					30
P1: Onderhoud gebouwen	268			-147		121
P2: Nieuwe Wet Inburgering	2					2
P2: Beschermd thuis	171		585			756
P2: Huishoudelijke hulp	0		400			400
P2: Sociaal domein	0		500			500
P2: Sportvelden	0		500			500
P2: Energietoeslag 2023	0	313		-313		0
P2: Onderwijsachterstanden-beleid	0	164		-82		82
P2: Corona re-integratie project activerend werk	90					90
P2: Doelgroepenvervoer	169					169
P2: Overige culturele activiteiten	95					95
P3: Aanpassing Dorpstraat-Hamersestraat	43			-1		42
P3: Handhavingskosten bouwen	62		5			66
P3: Kapitaallasten investeringen	158				-73	85
P3: Afvalfonds	39					39
P3: Mosterdhof	85		37			122
P3: Implementatie omgevingswet	100			-26		74
P3: Versnellen woningbouw	0		500			500
P3: Onderzoek Westervoort-Noord	0	282				282
P3: Klimaatakkoord	0	165				165
P1,2,3 Budgetoverheveling		97		-97		0
Totaal bestemmingsreserves	**1.378**	**1.088**	**2.606**	**-710**	**-73**	**4.289**
Totaal reserves	**1.929**	**4.448**	**3.006**	**-2.610**	**-73**	**6.700**

Toelichting

In de toelichting staat per reserve het doel, en ook toevoegingen en onttrekkingen daaraan.

P1: Algemene reserve	**Toevoeging**	**Onttrekking**
Doel: Reserve ter egalisatie van de jaarlijkse rekeninguitkomsten en dient als weerstandsvermogen van de gemeente		
Toelichting:		

P1: Algemene reserve	Toevoeging	Onttrekking
Resultaat 2022	3.360	
Spaarprogramma (herstelplan)	400	
Storting risicoreserve huishoudelijke ondersteuning		-400
Storting risicoreserve sociaal domein		-500
Storting risicoreserve sportvelden		-500
Storting risicoreserve versnellen woningbouw		-500

P1: Bestuurskrachtmeting	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Dekking van de uitgaven voor het onderzoek bestuurskrachtmeting		
Toelichting:		
Resultaat 2022	67	
Kosten onderzoek		-45

P1: Wet open overheid	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Dekking van de uitgaven voor implementatie van de op 1 mei 2022 in werking getreden Wet open overheid.		
Toelichting:		
Restant van het implementatiebudget	78	

P1: Uitgestelde Covid-kosten	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Dekking van de uitgaven die door de Covid-pandemie uitgesteld moesten worden.		
Toelichting: geen mutaties		

P1: Onderhoud gebouwen	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Het gelijkmatig verdelen van kosten onderhoud van de gemeentelijke gebouwen over de jaren. Door het ontbreken van een actueel plan is besloten tot het vormen van een bestemmingsreserve.		
Toelichting:		
Dekking onderhoudskosten gebouwen		-139
Dekking opstellen meerjarig onderhoudsplan		-8

P2: Nieuwe wet inburgering	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Deze reserve wordt gebruikt voor de dekking van de implementatie en uitvoering van de Wet inburgering.		
Toelichting: geen mutaties		

P2: Beschermd thuis	Toevoeging	Onttrekking
Doel: De ambulantiseringsreserve is omgezet in de reserve Beschermd Thuis. De gevolgen van de decentralisatie GGZ/Beschermd worden van opgevangen.		
Toelichting:		
Storting ontvangen gelden gemeente Arnhem	484	
Vrijgevallen LVB-gelden	101	

P2: Huishoudelijke hulp	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Het opvangen van de risico's in de open-einde financiering van de huishoudelijke hulp		
Toelichting:		
Toevoeging uit de algemene reserve (Voorjaarsnota 2023)	400	

P2: Sociaal Domein	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Het opvangen van de risico's in de open-einde financiering van de Jeugdwet en Wmo		
Toelichting:		
Toevoeging uit de algemene reserve (Voorjaarsnota 2023)	500	

P2: Sportvelden	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Het reserveren van voldoende middelen om noodzakelijke investeringen te doen		
Toelichting:		
Toevoeging uit de algemene reserve (Voorjaarsnota 2023)	500	

P2: Energietoeslag 2023	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Reservering van het in 2022 ontvangen voorschot energietoeslag 2023		
Toelichting:		
Resultaat 2022	313	
Vrijval voorschot energietoeslag 2023		-313

P2: Onderwijsachterstandenbeleid	Toevoeging	Onttrekking
Doel:		
Toelichting:		
Resultaat 2022	164	
Onttrekking		-82

P2: Corona re-integratieproject activerend werk	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Inzet van ontvangen middelen om de achterstand op het gebied van re-integratie te kunnen inhalen.		
Toelichting: geen mutaties		

P2: Doelgroepenvervoer	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Dekking van toekomstige kosten als zero-emissie en prijsstijgingen.		
Toelichting: geen mutaties		

P2: Overige culturele activiteiten	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Inzet van ontvangen middelen om de culturele infrastructuur te ondersteunen bij instellingen die nog nasleep hebben van corona.		
Toelichting: geen mutaties		

P3: Aanpassing Dorpstraat - Hamersestraat	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Het uitvoeren van (herstel)werkzaamheden voor klachten over trillingen		
Toelichting:		
Dekking van de advieskosten		-1

P3: Handhavingskosten bouwen	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Dekking van in de toekomst te maken kosten van handhaving bij grotere incidentele bouwprojecten.		
Toelichting:		
12% van de meeropbrengst leges omgevingsvergunningen	5	

P3: Kapitaallasten investeringen	Toevoeging	Vermindering in verband met afschrijvingen
Doel: Dekking van kapitaallasten van investeringen die niet vervangen hoeven te worden.		
Toelichting:		
Deking van de afschrijvingslasten		-73

P3: Afvalfonds	Toevoeging	Onttrekking
Doel: De reserve kan aangesproken worden om het tarief te verlagen of om niet ingeschatte kosten incidenteel af te dekken.		
Toelichting: geen mutaties		

P3: Mosterdhof	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Fase 2 van Wijk van de Toekomst verder vorm te geven.		
Toelichting:		
Advieskosten	37	

P3: Versnellen woningbouw	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Afdekken van een mogelijk tekort van 25% van de co-financieringsreegling		
Toelichting:		
Toevoeging uit de algemene reserve (Voorjaarsnota 2023)	500	

P3: Onderzoek Westervoort Noord	Toevoeging	Onttrekking
Doel:		
Toelichting:		
Resultaat 2022	282	

P3: Klimaatakkoord	Toevoeging	Onttrekking
Doel:		
Toelichting:		
Resultaat 2022	165	

P1,2,3: Budgetoverheveling	Toevoeging	Onttrekking
Doel:		
Toelichting:		
Resultaat 2022	97	
Dekking gerealiseerde budgetoverhevelingen		-97

P3: Implementatie omgevingswet	Toevoeging	Onttrekking
Doel: Dekking van de uitgaven in verband met de implementatie van de omgevingswet.		
Toelichting:		
Dekking van de uitvoeringskosten		-26

Gerealiseerd resultaat
De jaarrekening van lasten en baten sluit over 2023 met een voordelig resultaat van € 1.207.172. Voor een toelichting hierop verwijzen wij naar dit onderdeel elders in de jaarstukken.

C3. Voorzieningen

In onderstaand overzicht is het verloop per voorziening weergegeven:

	Stand per 1-1-2023	Toevoeging	Aanwending	Vrijval t.g.v. exploitatie	Stand per 31-12-2023
Voorzieningen					
Verplichtingen, verliezen en risico's:					
Pensioenvoorziening wethouders	989	1.234	-98		2.126
Dubieuze debiteuren	116	9	-14		111
Dubieuze debiteuren leenbijstand	340			-9	331
Verliesvoorziening grondexploitaties	614	198			812
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
Afvalinzameling	314			-16	298
Tarief egalisatie riolering	2.299	584			2.882
Voorzieningen ter egalisatie van kosten					
Achterstallig onderhoud wegen	1.826		-499		1.327
Onderhoud wegen	460	625	-775		310
Totaal voorzieningen	**6.959**	**2.650**	**-1.386**	**-25**	**8.199**
Dubieuze debiteuren	116	9	-14		111
Dubieuze debiteuren leenbijstand	340			-9	331
De Schans	614	198			812
Totaal voorzieningen te verrekenen op de balans	**1.070**	**207**	**-14**	**-9**	**1.254**
Voorzieningen op de balans	**5.889**	**2.443**	**-1.372**	**-16**	**6.945**

Toelichting op de voorzieningen

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico’s

Pensioenvoorziening wethouders

De voorziening pensioenen wethouders is gebaseerd op basis van actuariële berekening per ultimo 2023.
Dubieuze debiteuren
*De*ze voorziening is gevormd voor het risico van de oninbaarheid van vorderingen op debiteuren.

Dubieuze debiteuren leenbijstand
In 2023 is de hoogte van de vorderingen en de inbaarheid opnieuw door de SDL bekeken en het benodigde bedrag in de voorziening geactualiseerd. Als gevolg hiervan is een bedrag van € 9.000 vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

De Schans
Voor exploitaties met een geraamd tekort wordt een voorziening (op startwaarde) volgens BBV getroffen om de berekende toekomstige tekorten af te dekken. Dit is een wettelijk voorgeschreven maatregel.

Van derden verkregen middelen met specifieke besteding

Riolering en afvalinzameling
Op grond van het BBV dienen verschillen tussen de vooraf ingeschatte lasten/baten voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing en de werkelijke lasten/baten op nacalculatorische basis aan de voorziening te worden onttrokken dan wel toegevoegd. Zodoende blijft het geld wat burgers voor deze heffingen betalen te allen tijde hiervoor bestemd. In 2023 zijn er voor riolering op nacalculatiebasis hogere baten dan lasten en is er een bedrag aan de voorziening toegevoegd. Bij afval daarentegen zijn er hogere lasten dan baten en is er een bedrag vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

Ter egalisatie van kosten

Onderhoud wegen
Het onderhouden van de wegen volgens het Wegenbeheersplan. De voorziening wordt jaarlijks vanuit de exploitatie gevoed, terwijl de geplande maatregelen op deze voorziening worden geboekt.

Achterstallig onderhoud wegen
Bij vaststelling van de jaarstukken 2021 is besloten om uit het voordelig jaarresultaat een bedrag van € 2 miljoen in een voorziening achterstallig onderhoud wegen te storten. De kosten van het inhalen van het achterstallig onderhoud worden op deze voorziening geboekt. Hiervoor is in 2023 een bedrag aan de voorziening onttrokken.

C4: Vaste schulden

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	22.883	24.547

In 2023 zijn geen nieuwe leningen aangetrokken. De totale rentelast voor het jaar 2023 over de vaste schulden bedraagt € 431.000

D1: Vlottende passiva

Netto vlottende schulden (D1)	31-12-2023	31-12-2022
Overige schulden	2.152	997
Totaal	**2.152**	**997**

D4: Overlopende passiva

Overlopende passiva (D4)	31-12-2023	31-12-2022
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	4.735	2.535
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met een uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	3.584	2.760
Rekening courant verhouding met niet financiële instellingen	297	0
Totaal	**8.616**	**5.295**

Ten opzichte van 2022 zijn de vlottende passiva in zijn totaliteit toegenomen. Dit is met name een gevolg van meer ontvangen gelden en voorschotten met een specifiek bestedingsdoel dan per ultimo 2023.

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen, kosten of (terug) betalingen	Saldo 31-12-2023
Onderwijsachterstanden-beleid (Rijk)	43	33	76	0
Snelfietsroute F12 (Provincie)	1.701	255	14	1.942
SPUK gelden Sport (Rijk)	19	9		28
Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek (Rijk) ***	-10	5		-5
Sportakkoord (Rijk)	15	12	23	3
Advies warmte (Rijk)	1			1
Zwerfafval (Rijk)	7		7	0
Regeling reductie energieverbruik woningen (Rijk)	10			10
Energieloket (Provincie)	2	8		10
Onderwijsvertraging (Rijk)	19			19
Controle coronatoegangsbewijzen (Rijk)	84		84	0
Overdracht bodemtaken (Provincie)	50		26	24
Fietsveiligheid Westervoort (Provincie)	10			10
Project IBIS (Provincie)	6		6	0
Stimulering verkeerveiligheidsmaat-regelen (Rijk)	40			40
SPUK Inburgering (Rijk)	100	158	86	172

SPUK Onderwijsroute	13	13	20	6
Preventieakkoord (Rijk)	10			10
Westervoort Noord (Provincie)	99		73	26
Energiearmoede (Rijk)	236	114		350
Uitvoeringskosten Klimaatakkoord (Rijk)		293		293
Gelders Winterfonds (Provincie)	71		60	11
Eenvoudige maatregelen fiets (Provincie)		40		40
SPUK impulsaanpak winkelgebieden (Rijk)		655	1	654
Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptie (Rijk)		62	2	60
Progr landschap en biodiversiteit (Provincie)		16	13	3
Lokale bibliotheekvoorzieningen (Rijk)		220		220
Flexwonen (Provincie)		42	27	15
Dorpendeal (Provincie)		194		194
Jurist en planeconoom West.Noord (Provincie)		11		11
Project ZON (Provincie)		8		8
Startbouwimpuls (Rijk)		114		114
SPUK brede regeling combinatiefunctionaris (Rijk)		82	48	34
SPUK Nationaal isolatieprogramma (Rijk)		276		276
Groen Icoon projecten (Provincie)		80		80
Brede SPUK 2023		75		75
Totaal beklemde middelen	**2.525**	**2.776**	**566**	**4.735**

4.3.4 Overige balansonderdelen

Toelichting niet uit de balans blijkende verplichtingen
Per balansdatum zijn er bij het project herinrichting Mosterdhof voor € 923.000 lopende verplichtingen inzake de herinrichting van het openbaar groen, straten en paden.

Allonge De Schans
In 2011 is de ‘Allonge op de ontwikkelingsovereenkomst de Schans’ gesloten met de projectontwikkelaar. Op grond van deze Allonge is in 2011 50% van de opbrengst voor het project ontvangen en verantwoord. De overige 50% zal in fases worden ontvangen. Steeds als een deel van het project door de ontwikkelaar wordt verkocht zullen wij gelden ontvangen. Aangezien wij het tweede recht van hypotheek hebben, dient dit deel onder de niet uit de balans blijkende rechten te worden opgenomen en nog niet als baat te worden verwerkt.

Er is een overeenkomst met de projectontwikkelaar voor de ontwikkeling van resterende kavels. Het inbaarheidsrisico ligt bij de gemeente. Deze projectontwikkelaar is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de Schans. De gemeente ontvangt op basis van de voortgang van de verkopen

van de projectontwikkelaar een bijdrage. Dit contract is onderdeel van de post voorraden, omdat de contractrisico's ook passen binnen deze voorraad. De voortgang van de te realiseren baten in de grondexploitatie, dat afhankelijk is van de verkopen van de projectontwikkelaar, worden hiermee goed in beeld gehouden.

Recht op verliescompensatie in het kader van de vennootschapsbelasting
De gemeente Westervoort heeft een bedrag van afgerond € 566.000 buiten de balans opgenomen onder de activa zijde van de balans. Dit betreft het toekomstige recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:
Fiscaal resultaat 2016 (fiscaal verlies) € 80.314
Fiscaal resultaat 2017 (fiscaal verlies) € 30.638
Fiscaal resultaat 2018 (fiscaal verlies) € 241.957
Fiscaal resultaat 2019 (fiscaal verlies) € 277.493
Fiscaal resultaat 2020 (fiscale winst) € 15.299
Fiscaal resultaat 2021 (fiscale winst) € 19.479
Fiscaal resultaat 2022 (prognose; fiscale winst) € 14.898
Fiscaal resultaat 2023 (prognose; fiscale winst) € 15.000

Gewaarborgde geldleningen
De door de gemeente gewaarborgde geldleningen specificeren we als volgt:

	Per 31-12-2022	Toevoegingen 2023	Onttrekkingen 2023	Per 31-12-2023
A. Instellingen t.b.v. volkshuisvesting WSW aansprakelijk**	28.775	3.307		32.082
B. Particulieren woningbezitters Nationale Hypotheek Garantie (NHG)	58.000		3.000	55.000
Totaal	**86.775**	**3.307**	**3.000**	**87.082**

**Het betreft hier gegarandeerde leningen waarvoor de achtervangfunctie geldt als ook de rechtstreeks gegarandeerde leningen. Een specificatie van de betreffende leningen per woonstichting treft u navolgend aan.

WSW aansprakelijk maximaal 50%

Instelling	1-1-2023	Opname	Aflossing	31-12-2023
Stichting Plavei	10.684	237		10.921
Woonzorg Nederland	3.953	523		4.476
Stichting Vivare	14.138	2.547		16.685
Totaal	**28.775**	**3.307**		**32.082**

Kredietfaciliteit BNG
Westervoort heeft bij de BNG een kredietfaciliteit van € 2.000.000. Tot aan het bedrag van € 2.000.000 zijn de kosten de 1 maand euribor met een opslag van 0,15%. Boven het kredietbedrag van € 2.000.000 komt er ook nog een opslag bij van 5% rente.

Eigen bijdragen via CAK
Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en daarom niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente. Dat betekent dat door

de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. In 2023 is voor € 117.192 aan eigen bijdrage via het CAK verantwoord.

Gebeurtenissen na balansdatum
Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te melden.

De volgende opdrachten zijn Europees aanbesteed:

	Onderwerp	Aard aanbeste-ding	Aanvang	Eind	Looptijd in jaren (incl. evt. verlenging)	Ingeschatte last per jaar
1	Inzameling van huishoudelijk afval	Dienst	1-1-2016	31-12-2022	5(7)	550.000
2	Onderhoud van openbare verlichting	Dienst	1-1-2021	31-12-2023	2(2*1)	120.000
3	Leveringsovereenkomst elektriciteit	Dienst	1-1-2016	31-12-2022	5(2)	150.000
4	WMO-hulpmiddelen	Dienst	1-10-2021	1-10-2025	4(2*1)	330.000

Bij 3 leveranciers is sprake van een onrechtmatige aanbesteding voor een bedrag van € 233.560.

4.4 Rechtmatigheidsverantwoording

Een balans is een financieel overzicht waarin de bezittingen van de gemeente zijn weergegeven. Het bezit noemen we activa. De passiva geeft aan hoe de gemeente het bezit heeft gefinancierd. Het bezit is gefinancierd met eigen financieringsmiddelen (eigen vermogen), langlopende geldleningen en vlottende passiva.

Dit onderdeel bestaat uit:
4.4.1 Waarderingsgrondslagen
4.4.2 Rechtmatigheidsverantwoording

4.4.1 Waarderingsgrondslagen inzake rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties en ook de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid, het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 6 december 2023 door de raad is vastgesteld;
- Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over-en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
- Eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV en ook onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 1.682.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van € 10.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

4.4.2 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 6 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt

3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.682.000. De grondslag voor deze verantwoording is de kadernota Rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV van november 2023.

Bevinding
Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie zij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

5. Bijlagen

5.1 SISA
5.2 Baten en lasten per taakveld
5.3 Geactiveerde kredieten

5.1 SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 4.180.710			€ 47.025	€ 0	€ 29.979
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 8.350	€ 24.570	€ 4.290.634	€ 5.879.561		
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			9	32	1	1	Nee	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			N.V.T.	Nee	5.130	5.130		

			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 0	€ 0			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 12.000	€ 12.000			€ 17.130	
BZK	C55	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			371	€ 38.862	€ 117.845	3	€ 465	€ 930
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			333	€ 0	€ 0			

			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten. wasmachines *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			11	325	0	0	333	98
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 2.933	Ja				
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 15.273	€ 0	1	114	5	
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*
		1	*LA/23-03599983*	€ 0	0	0	0	€ 0
		2						
		100						
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*		
		1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
		2						
		100						

BZK	**C105**	**Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls**	Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/05*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C105/06*
		1	*2023-0000096190*	0	Nee	0	Nee	€ 0
		2						
		20						
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: C105/12*
		1	*2023-0000096190*	€ 0	Ja	omgevingsvergunning is nog niet verleend	0	Nee
		2						
		20						
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/14*				
		1	*2023-0000096190*	Nee				
		2						
		20						
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 414.989	€ 88.916	€ 23.947	€ 0	€ 25.179	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
		1	060293 Gemeente Westervoort	€ 0	060293 Gemeente	€ 0		
		2						
		100						

OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 43.848	€ 0	€ 3.367	€ 0	€ 15.472		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1	060293 Gemeente Westervoort	€ 0	060293 Gemeente	€ 0		
		2						
		10						
OCW	D23	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**	Beschikkingsnummer/referentienummer *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/01*	Aard van de activiteit besteding (jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D23/03*	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2023 naar 2024. *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/04*	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/06*	
		1	SB230112	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0	€ 220.000	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0	
		2							
		100							
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/07*						
		1	Nee						
		2							
		100							
IenW	E44B	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*	
		1	060299 Gemeente Zevenaar	IENW/BSK-2023/89560	€ 5.782	€ 5.782	€ 1.927	€ 1.927	

			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*				In euro's Waarde in hele euro's invullen
		1	060299 Gemeente Zevenaar	IENW/BSK-2023/89560	Nee				
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*			
		1	060299 Gemeente Zevenaar	IENW/BSK-2023/89560	ontstenen verhard oppervlak; vergroening (met als doel water vasthouden), infiltratievoorziening	Nee			
IenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*			
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee			
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*			
		1	344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30	Nee	0				
		2							
		3							
		4							
		50							
EZK	F20	**Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/02*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F20/03*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/05*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: F20/06*	
			SPUKIW23-03540390	Centrumplan Westervoort	€ 690		€ 690	€ 690	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/07*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/08*	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F20/09*	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden renovatie/transformatie gerealiseerd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/10*	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F20/11*	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/12*	
			SPUKIW23-03540390	€ 690	Nee	0	Nee	0	

			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/13*	Realisatie fasering verloopt conform projectplan (ja/nee) *Aard controle D1* *Indicator: F20/14*	Toelichting (verplicht indien bij indicator F20/14 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/15*	Samenwerkingsovereenkomst aanwezig (ja/nee) *Aard controle D2* *Indicator: F20/16*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/17*	
			SPUKIW23-03540390	Ja		Nee	Nee	
EZK	F28	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
			Nee					
SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wor	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 4.771.338	€ 75.064	€ 201.472	€ 125	€ 19.926	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 5.070	€ 5.248	€ 0	€ 364.050	€ 1.335	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				

			€ 0	Ja				
SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wor.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b. Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 17.500	€ 7.824	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wor	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 33.128	€ 2.355
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.340	€ 269
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.088	€ 497
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.519	€ 133
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 13.430	€ 0	€ 0
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 13.430	€ 41.075	€ 3.254
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober	0	0	Ja		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0			
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
		6	Totaal	0	0	N.v.t.		

			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	0	0	0		
SZW	G10	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
			€ 110.902	€ 0	Ja			
SZW	G12	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wor	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	Ja			

SZW	G13	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wor	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G13/05*	
			€ 6.755	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 49.814	€ 64.655				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1 1.3 Onderhoud	€ 13.140	€ 13.140	€ 0	€ 0	
			2 1.2 Renovatie	€ 17.346	€ 17.346	€ 0	€ 0	
			100 Overige kosten	€ 34.169	€ 0	€ 0	€ 34.169	
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
			1 1042361	€ 18.858	€ 0	€ 14.539	€ 0	€ 61.429
			2					
			3					
			4					
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
			1 1042361	Ja				
			2					
			3					
			4					
VWS	H12	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*		
			€ 3.728	€ 4.763	Ja	Ja		

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026							
			Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 11.691	€ 21.620	€ 0	€ 21.620	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 80.491	€ 120.404	€ 0	€ 80.491	Ja
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 17.987	€ 15.310	€ 2.677	€ 15.310	Ja
			4 Kansrijke Start	€ 13.490	€ 41.587	€ 0	€ 41.587	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 6.295	€ 3.000	€ 1.259	€ 3.000	Nee
			6 Aanpak overgewicht en	€ 15.739	€ 4.924	€ 3.148	€ 4.924	Nee
			7 Valpreventie	€ 46.316	€ 145	€ 9.263	€ 145	Nee
			8 Leefomgeving	€ 8.993	€ 2.024	€ 1.799	€ 2.024	Nee
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 2.248	€ 0	€ 450	€ 0	Nee
			10 Versterken sociale basis	€ 32.826	€ 38.889	€ 0	€ 38.889	Ja
			11 Mantelzorg	€ 8.993	€ 0	€ 1.799	€ 0	Nee
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 8.993	€ 1.250	€ 1.799	€ 1.250	Nee
			13 Welzijn op recept	€ 4.946	€ 0	€ 989	€ 0	Nee
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 2.248	€ 2.248	€ 0	€ 2.248	Ja
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 8.004	€ 0	€ 1.601	€ 0	Nee

			Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*
			1 Lokaal Sportakkoord	Nee
			2 Brede regeling combinatiefuncties	Nee
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Nee
			4 Kansrijke Start	Nee
			5 Mentale Gezondheid	Nee
			6 Aanpak overgewicht en	Nee
			7 Valpreventie	Nee
			8 Leefomgeving	Nee
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Nee
			10 Versterken sociale basis	Nee
			11 Mantelzorg	Nee
			12 Eén tegen eenzaamheid	Nee
			13 Welzijn op recept	Nee
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Nee
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	Nee

			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/09*
			Nee

VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)			
			Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*	
			060202 Gemeente Arnhem	€ 0	

5.2 Baten en lasten per taakveld

Bijlage 5.2 Baten en lasten per taakveld

Omschrijving taakveld	Begroting na wijziging			Gerealiseerd			Programma		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	1	2	3
0.1 Bestuur	-1.590	0	-1.590	-2.768	-1	-2.769	-2.769		
0.2 Burgerzaken	-350	176	-174	-358	183	-175	-175		
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-740	416	-325	-879	448	-432	-432		
0.4 Overhead	-6.225	268	-5.957	-5.215	309	-4.905	-4.905		
0.5 Treasury	-9	338	329	-48	347	300	300		
0.61 OZB - woningen	-165	2.863	2.698	-123	2.866	2.744	2.744		
0.62 OZB - niet woningen	-89	555	466	-112	570	458	458		
0.64 Belastingen overig	-31	121	90	-267	120	-147	-147		
0.7 Uitkering Gemeentefonds	-213	31.634	31.421	0	33.155	33.155	33.155		
0.8 Overige baten en lasten	-43	0	-43	-100	51	-49	-49		
0.9 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0		
0.10 Mutaties reserves	-3.056	2.463	-593	-3.006	2.683	-322	1.710	-1.590	-443
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-788	0	-788	-776	0	-776	-776		
1.2 Openbare orde en veiligheid	-333	16	-318	-454	98	-356	-356		

Omschrijving taakveld	Begroting na wijziging			Gerealiseerd			Programma		
2.1 Verkeer en vervoer	-1.693	28	-1.665	-1.788	208	-1.579			-1.579
2.2 parkeren	-14	2	-12	-61	37	-24			-24
2.5 Openbaar vervoer	-30	0	-30	-54	0	-54			-54
3.1 Economische ontwikkeling	-39	0	-39	-68	0	-68			-68
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-75	62	-13	-84	61	-23			-23
3.3 Bedrijvenloket en -regelingen	-8	7	-1	-13	12	-2			-2
3.4 Economische promotie	-196	0	-196	-182	1	-181			-181
4.1 Openbaar onderwijs	-128	0	-128	-187	0	-187		-187	
4.2 Onderwijshuisvesting	-451	0	-451	-423	0	-423		-423	
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.435	838	-597	-1.068	538	-529		-529	
5.1 Sportbeleid en activering	-290	148	-142	-374	160	-214		-214	
5.2 Sportaccommodaties	-319	37	-281	-303	41	-262		-262	
5.3 Cultuur	-113	0	-113	-72	2	-70		-70	
5.4 Musea	-125	0	-125	-97	0	-97		-97	
5.5 Cultureel erfgoed	-34	0	-34	0	0	0		0	
5.6 Media	-515	243	-272	-279	16	-262		-262	
5.7 Openbaar groen	-1.188	4	-1.185	-1.287	23	-1.265		-1.265	
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-6.632	4.508	-2.124	-5.797	5.102	-695		-695	
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-278	0	-278	-1.484	0	-1.484		-1.484	
6.3 Inkomensregelingen	-6.155	4.773	-1.382	-7.467	5.032	-2.435		-2.435	
6.4 WSW en beschut werk	-2.960	2	-2.958	-2.862	10	-2.852		-2.852	
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.521	0	-1.521	-1.391	129	-1.262		-1.262	
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	-943	24	-920	-692	19	-672		-672	
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	-3	0	-3		-3	
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-2.110	140	-1.971	-2.014	127	-1.887		-1.887	
6.71B Begeleiding (WMO)	-1.058	0	-1.058	-1.221	0	-1.221		-1.221	
6.71C Dagbesteding (WMO)	-226	8	-218	-92	1	-91		-91	
6.71D Overige maatwerkarrangementen	-53	0	-53	-19	0	-19		-19	
6.72A Jeugdhulp begeleiding	-977	0	-977	-975	0	-975		-975	
6.72B Jeugdhulp behandeling	-2.022	0	-2.022	-1.496	0	-1.496		-1.496	
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-210	0	-210	-171	0	-171		-171	
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-26	0	-26	-3	0	-3		-3	
6.73A Pleegzorg	-213	0	-213	-260	0	-260		-260	
6.73B Gezinsgericht	-431	0	-431	-440	0	-440		-440	
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-876	0	-876	-1.115	0	-1.115		-1.115	

Omschrijving taakveld	Begroting na wijziging			Gerealiseerd			Programma		
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-1.004	0	-1.004	-1.481	0	-1.481		-1.481	
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-301	0	-301	-76	0	-76		-76	
6.74C Gesloten plaatsing	-79	0	-79	-92	0	-92		-92	
6.81A Beschermd wonen	-70	0	-70	-19	0	-19		-19	
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-71	484	413	-20	484	464		464	
6.82A Jeugdbescherming	-356	0	-356	-299	0	-299		-299	
6.82B Jeugdreclassering	-62	0	-62	-62	0	-62		-62	
7.1 Volksgezondheid	-862	125	-736	-700	200	-500		-500	
7.2 Riolering	-1.635	1.718	83	-1.575	1.713	139			139
7.3 Afval	-1.429	1.799	370	-1.174	1.713	540			540
7.4 Milieubeheer	-477	13	-464	-480	41	-440			-440
7.5 Begraafplaatsen	-89	63	-26	-73	64	-10			-10
8.1 Ruimte en leefomgeving	-465	5	-460	-1.082	181	-900			-900
8.2 Grondexploitatie	-397	362	-35	-171	96	-75			-75
8.3 Wonen en bouwen	-720	245	-474	-825	437	-388			-388
Totaal exclusief resultaat	**-54.991**	**54.485**	**-506**	**-56.072**	**57.279**	**1.207**	**28.758**	**-24.043**	**-3.508**
0.11 Resultaat		506	506	-1.207	0	-1.207	-28.758	24.043	3.508
Totaal inclusief resultaat	**-54.991**	**54.991**	**0**	**-57.279**	**57.279**	**0**	**0**	**0**	**0**

5.3 Geactiveerde kredieten

Overzicht lopende kredieten

Grbknr	Activanr	omschrijving	Totaal oorspronkelijk krediet	Uitgegeven t/m 2022	Restantkrediet na 2022	Nw krediet vanuit begro-ting 2023	Beschikbaar krediet in 2023	Uitgaven 2023	bedrag Restant	Geraamde uitgaven na 2023	Afsluiten/ overboeken (A/O)
705801	200403	Cameratoezicht Station	0	0	0	60.000	60.000	27.678	32.322	2.000	O
706208	200311	Brug Hkvb 31 de Kemfkens	52.000	0	52.000	38.000	90.000	0	90.000	90.000	O
706210	200313	Brug Eevb 32 Waemelslant	30.000	0	30.000	30.000	60.000	0	60.000	60.000	O
706506	200212	Vervangen armaturen 2022	64.500	14.602	49.898		49.898	49.472	426		A
706507	200314	Vervangen armaturen 2023				64.500	64.500	54.915	9.585	9.585	O
706802	200401	Vervangen toegangspoller Dorpsplein				50.000	50.000	15.715	34.285	34.285	O
707001	200178	Claim snelfietsroute F12	189.604	79.851	94.301		94.301	1.889	92.411	333.266	O
707005	200200	Aanleg afvalaanbiedplaatsen woonwijk Mosterdhof	19.000	0	19.000		19.000	19.000	0		A
707010	200233	Rehabilitaties wegen 2018	184.215	0	184.215		184.215	0	184.215	184.215	O
707013	200206	Fietspadenplan 2020	65.255	4.745	65.255		65.255	37.731	27.525	27.525	O
707014	200207	Fietspadenplan 2021	70.000	0	70.000		70.000	0	70.000	70.000	O
707015	200208	Fietspadenplan 2022	119.280	41.884	77.396		77.396	10.200	67.196	67.196	O
707016	200302	Herinrichting Heilweg	128.747	96.499	62.501	55.745	118.246	25.013	93.233	93.233	O
707017	200316	Fietspadenplan 2023				70.000	70.000	0	70.000	70.000	O
707019	200331	Rehabilitatie Heilweg	91.884	0	91.884		91.884	5.922	85.962	85.962	O
707020	200332	Rehabilitatie Dorpstraat	202.762	0	202.762		202.762	0	202.762	202.762	O
707021	200333	Rehabilitatie Mosterdhof	424.676	5.333	419.343		419.343	419.343	0		A
707025	200366	Aanpassen drempel Dorpstraat	36.000	7.900	28.100		28.100	28.082	18		A
707027	200400	Verv asfalt paden Goltackers en Broekstraat				37.000	37.000	36.530	470		A
707028	200399	Verv asfalt fietspad Schans				200.000	200.000	0	200.000	200.000	O
707029	200402	Aanbrengen asfalt Dorpstr/Hamersestr				470.000	470.000	0	470.000	470.000	O
709001	200360	Verv dakconstructie IKC De Brug	115.000	0	115.000	220.200	335.200	346.667	-11.467		A
711112	200364	Revitalisatie voetbalvelden sportclub Westervoort				60.000	60.000	51.285	8.715		A
711113	200365	Revitalisatie voetbalvelden AVW'66				60.000	60.000	47.832	12.168	12.168	O
714508	200354	Renovatie bomen Kerkstraat	44.500	31.264	13.236	6.400	19.636	19.636	0		A
714509	200362	Achterstanden groenrenovaties	50.000	0	50.000		50.000	33.438	16.562	16.562	O
714510	200363	Achterstanden boombestand	35.000	0	35.000		35.000	15.134	19.866	19.866	O
714511	200375	Wijkrenovatie Leigraaf				85.000	85.000	0	85.000	85.000	O
714606	200223	Speeltoestellen 2022	76.000	51.051	24.949		24.949	17.317	7.632	7.632	O
714607	200308	Speeltoestellen 2023				76.000	76.000	53.575	22.425	22.425	O
714610	200356	Speeltoestellen 2022 Mosterdhof	15.000	0	15.000		15.000	0	15.000	15.000	O
720019	200218	Duikers en kunstwerken 2020	30.000	0	30.000		30.000	0	30.000	30.000	O
720020	200219	Duikers en kunstwerken 2021	30.000	0	30.000		30.000	0	30.000	30.000	O
720026	200303	Rioolgemaal Rosmolen	100.000	0	100.000		100.000	0	100.000	100.000	O

Overzicht lopende kredieten

Grbknr	Activanr	omschrijving	Totaal oorspronkelijk krediet	Uitgegeven t/m 2022	Restantkrediet na 2022	Nw krediet vanuit begro-ting 2023	Beschikbaar krediet in 2023	Uitgaven 2023	bedrag Restant	Geraamde uitgaven na 2023	Afsluiten/ overboeken (A/O)
720030	200322	Investeringen DPRA 2021	150.000	0	150.000	-150.000	0		0		A
720031	200323	Investeringen DPRA 2022	137.500	0	137.500	-137.500	0		0		A
720032	200324	Verv riool kruising Dorpstraat-Z Parallelweg	150.000	0	150.000		150.000	0	150.000	150.000	O
720033	200326	Vervanging riolering Heilweg	1.525.000	0	1.525.000		1.525.000	0	1.525.000	1.525.000	O
720035	200343	Investeringen DPRA 2023				39.826	39.826	0	39.826	39.826	O
720038	200346	Afkoppelen Mosterdhof	300.000	0	300.000	215.000	515.000	85.590	429.410	429.410	O
720039	200355	Rioleringswerkzaamheden Hamersestr/Dorpstraat	137.000	127.756	9.244		9.244	9.171	74		A
720040	200378	Vervanging riool 2023				549.381	549.381	0	549.381	549.381	O
720050	200387	Reconstructie Heilweg 2023				150.000	150.000	0	150.000	150.000	O
720055	200425	DPRA Plein Korte Griet				484.763	484.763	18.041	466.722	466.722	O
720203	200388	Vervanging oeverbeschoeiing 2023				20.000	20.000	0	20.000	20.000	O
720207	200392	Vervanging gemalen bouwkundig 2023				50.000	50.000	0	50.000	50.000	O
721102	200155	Ondergrondse containers hoogbouw	51.216	23.910	51.216		51.216	16.125	35.091	35.091	O
721103	200396	Vervanging minicontainers				15.000	15.000	0	15.000	15.000	O
727601	200426	Openbare ruimte centrum Westervoort				0	0		0		
730301	200020	Ontwikkeling Uitterweert tot ZZP centrum	18.552	133.836	18.552		18.552	6.787	11.765	11.765	O
730303	200361	Renovatie toiletgroepen en sanitair Uitterweert				27.000	27.000	0	27.000	27.000	O
730304	200398	Renovatie en verbouw Uitterweert					0	0	0		
731601	200350	Electr.techn maatregelen RID/Bibliotheek	10.500	0	10.500		10.500	0	10.500	10.500	O
733501	200367	DPRA Uitvoeringsprogramma 2023				16.442	16.442	0	16.442	16.442	O
733508	200424	Plein Korte Griet				62.500	62.500	4.086	58.414	58.414	O
742301	200327	Wijkontwikkelingsplan Mooi Mosterdhof 2020	534.578	296.723	393.277	709.999	1.103.276	874.657	228.619	228.619	O
742801	200342	Recreatieve maatregelen Rivierklimaatpark				580.000	580.000	0	580.000	580.000	O
751803	200338	Brandveiligheid gem.huis Westervoort	111.492	88.131	23.361		23.361	5.961	17.400	17.400	O
751804	200353	Electr.techn installaties Gemeentehuis	38.000	0	38.000		38.000	25.144	12.856	12.856	O
751805	200352	Brandveiligheid gem.huis aansl RID/Bibliotheek	195.000	0	195.000		195.000	0	195.000	195.000	O
751806	200351	Verv hoofdverdeel en groepenkasten gem.huis	30.000	0	30.000		30.000	0	30.000	30.000	O
751807	200359	Vernieuwen waterleidingen gem.huis	17.000	0	17.000		17.000	0	17.000	17.000	O
753801	200404	Haalbaarheidsonderzoek Westervoort Noord				228.000	228.000	167.755	60.245	18.223	O
			5.579.261		4.908.489	4.443.256	9.351.745	2.529.691	6.822.054	6.992.331	

6. Controleverklaring en besluiten

1 Controleverklaring
2 Besluit tot vaststelling van de jaarrekening

6.1 Controleverklaring

Aan: de raad van de gemeente Westervoort

6.2 Besluit tot vaststelling van de jaarrekening

Nr.

Jaarstukken 2023.

Gelezen de door Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarstukken over 2023 en het verslag als bedoeld in artikel 213. tweede lid van de Gemeentewet, opgesteld door Stolwijk Kelderman Accountants. En gelet op de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording.

besluit:

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 1 juli 2024.

De raad van de gemeente Westervoort,

griffier, voorzitter,